IMPERIUL IADULUI

SVEN HASSEL

BDP

Pagină intenționat goală

ALTE TITLURI GĂSIȚI
AICI

Contact:
blu.duaine@protonmail.com

Sven Hassel

Integrala Sven Hassel

Volumul IX

IMPERIUL IADULUI

KOMMANDO REICHSFÜHRER HIMMLER
1971

Pagină intenționat goală

Traducere: **GHERASIM ȚIC**

Format electronic și copertă:
ANTON BUDILEANU

UUID: *acbd72ae-bdec-49d4-9e1a-8c5d2bd9b047*
Data versiunii curente: *01-12-2023*

CUPRINS

Pagină intenționat goală

DESPRE AUTOR

SVEN HASSEL (19 apr. 1917 – 21 sept. 2012) pe numele său adevărat, Sven Pedersen, s-a născut la Frederiksborg, în Danemarca, într-o familie de oameni simpli, muncitori.

La vîrsta de 14 ani, Sven Hassel intra în marina comercială, ca mus. În anul 1936, și-a efectuat serviciul militar, iar în anul următor, din cauza șomajului crescut din Danemarca, s-a înrolat voluntar în armata germană. Într-un interviu din 1990 a declarat: *S-a întîmplat ca Germania să fie mai aproape decît Anglia, astfel că am fost naturalizat pentru a putea intra în armata germană.* A participat la invazia Poloniei și a luptat pe toate fronturile, cu excepția celui african. A petrecut patru ani în lagărele de prizonieri sovietice.

În 1949, Sven Hassel a fost eliberat și doi ani mai tîrziu s-a căsătorit cu Dorthe Jensen, cea care l-a încurajat să-și descrie experiențele din război. Prima lui carte—*Legiunea blestemaților*—a fost publicată în 1953. În total, a publicat 14 romane, care au fost traduse în optsprezece limbi.

Priviți această carte mai degrabă ca pe un roman documentar, decît ca o autobiografie, în primul rînd pentru că aceasta este dorința lui Sven Hassel. În Danemarca a fost prezentat inițial în formă autobiografică. Deși povestea este, în cuvintele autorului, „nouăzeci la sută de fapt”, acesta a preluat cîteva dintre numeroasele episoade din experiențele altora.

§

Sven Hassel a lăsat în urma sa o carieră de excepție și o adevărată experiență de viață. Autorul și-a dorit ca scrierile sale să arate ororile războiului, în speranța că generațiile tinere își vor dedica existența salvării oamenilor, și nu distrugerii lor.

De ce Vistula se ridică și crește, ca pieptul unui erou
Ce-și dă ultima suflare pe țărmul unei mări bîntuite de furtuni?
De ce bocetul valurilor, din întunericul abisului adînc,
Răsună ca oftatul unui muribund?
Din adîncurile albiei înghețate a fluviului,
Ca un vis trist al morții;
Răsună cîntecul.
Din cîmpii spălate de ploaie,
Sălciile argintii plîng în cor de durere...
Tinerele Poloniei au uitat să zîmbească.
Fără nici o îndoială, germanii sînt soldați minunați.

Aceste cuvinte au fost scrise de viitorul feldmareșal Lordul Alanbrooke în carnetul său de notițe în ziua de 21 mai 1940.

Această carte este dedicată Soldatului necunoscut și tuturor victimelor celui de-al doilea război mondial, în speranța că politicienii nu ne vor mai arunca niciodată în nebunia iresponsabilă a unui măcel în masă.

Ceea ce vrem noi este puterea. Și o avem, vom păstra-o.
Nimeni nu va putea să ne-o ia.

Discurs ținut de Hitler la München,
30 noiembrie 1932

Lagărul de la Sennelager

Nici unul dintre soldații companiei a 5-a nu voia să ajungă în unitatea de pază de la Sennelager. Dar ce contează ce vrea sau nu vrea un soldat? Soldatul este o mașină. Singurul scop al soldatului este acela de a executa ordine. Doar o singură greșeală să facă și se pomenește foarte curînd transferat la degradantul batalion disciplinar, numărul 999, ghena de gunoi pentru toți delincvenții.

Exemple sînt nenumărate. Să luăm, de pildă, pe comandantul unității de tancuri, care a refuzat să asculte ordinul de a arde pînă în temelii un sat împreună cu toți locuitorii lui: Curtea Marțială, degradarea pînă la gradul de soldat, Germerscheim, 999... Succesiunea era rapidă și inevitabilă.

Sau să luăm pe Obersturmführerul SS, care s-a opus transferării sale în serviciul securității: Curtea Marțială, degradarea pînă la gradul de soldat, Torgau, 999...

Toate exemplele au o anumită monotonie lugubră: șablonul, odată stabilit, nu mai putea fi modificat, deși după o vreme rîndurile batalioanelor disciplinare au început să fie îngroșate atît prin transferarea criminalilor cît și a delincvenților militari.

În partea I, paragraful 1, a Regulamentului Armatei Germane pot fi citite următoarele:

Serviciul militar este o datorie de onoare...

Iar în paragraful 13:

Oricine primește o condamnare la închisoare mai mare de cinci luni nu va mai fi considerat demn pentru serviciul militar și pe viitor i se va refuza dreptul de a servi în vreuna dintre forțele armate de uscat, maritime sau aeriene.

În paragraful 36 însă:

În împrejurări excepționale, paragraful 13 poate fi ignorat și persoanele care execută condamnări la închisoare mai mari

de cinci luni pot fi înrolate în armată, cu condiția să fie trimise la companii disciplinare speciale.

Delincvenții cei mai înrăiți vor fi repartizați doar la detașamente de dezamorsare a minelor sau la serviciile de înmormîntare; aceste detașamente nu trebuie dotate cu arme de foc. După șase luni de serviciu satisfăcător, aceste persoane pot fi transferate la Batalionul 999 de la Sennelager, împreună cu soldații care au fost acuzați de abateri pe cîmpul de luptă. În timp de război, subofițerii trebuie să fi petrecut cel puțin douăsprezece luni în serviciul activ pe linia frontului; în timp de pace, zece ani. Toți ofițerii și subofițerii vor fi aspru mustrați dacă se vor face vinovați de manifestări de indulgență nepotrivită față de oamenii de sub comanda lor. Orice recrut care suportă disciplina severă fără să se plîngă și se dovedește demn pentru serviciul militar, poate fi transferat la un regiment obișnuit al armatei, unde va avea dreptul la promovare pe calea obișnuită. Totuși, înainte ca un astfel de transfer să fie aprobat, soldatul trebuie să fi fost recomandat pentru Crucea de Fier de cel puțin patru ori, ca urmare a acțiunilor pe cîmpul de luptă.

Numărul 999 (cei trei nouă, cum era cunoscut) era o glumă. Sau, în orice caz, presupus a fi o glumă. Trebuie recunoscut că, la început, Comandamentul Suprem n-a reușit deloc să înțeleagă această glumă, deoarece cele nouă sute fuseseră totdeauna rezervate pentru regimentele speciale de elită. Apoi, cineva le-a explicat cu amabilitate că triplul nouă era numărul de telefon al Scotland Yard-ului din Londra. Și ce putea fi mai subtil sau mai amuzant pentru mintea nazistă decît să dai exact același număr unui batalion format în întregime din infractori? Comandamentul Suprem și-a îngăduit un zîmbet birocratic forțat și a încuviințat cu o înclinare înțeleaptă din cap. Să fie nouă—nouă—nouă numărul; și pentru un pic de distracție în plus, de ce să nu-i pună înainte un V mare tăiat cu o linie roșie? Semnificînd: anulat. Suprimat. Șters... Ceea ce, firește, se putea referi fie la Scotland Yard, fie la batalionul însuși. Dar asta era glumă. O glumă nemaipomenită. Oricum ai fi luat-o, era de-ajuns ca să te facă să te prăpădești de rîs. Căci, să privim lucrurile în față, porcii care serveau în Batalionul 999 nu prea erau ceea ce s-ar putea numi dezirabili. Hoți, ucigași și infractori mărunți, trădători, lași și maniaci religioși; cele mai abjecte lepădături ale pămîntului, bune doar pentru a muri.

Aceia dintre noi care o trăgeam din greu pe linia frontului nu consideram lucrurile chiar așa. Nu ne puteam permite. Duci sau gunoieri, sfinți sau escroci, tot ce ne interesa pe noi era dacă un camarad era dispus să-și împartă ultimul lui chiștoc cu tine în vremuri de restriște. La naiba cu ce făcuse un om înainte: ceea ce conta pentru noi era ce făcea acum, aici și acum. Cînd ești în armată, nu poți trăi singur. Fiecare este pentru celălalt, iar legea bunei camaraderii are precădere asupra, tuturor celorlalte.

O locomotivă antică gîfîia încet, trăgînd după ea un șir de vagoane de marfă ce scîrțîiau.

Pe peron, pasagerii priveau curioși la trenul care se oprea. Într-unul dintre vagoane se găsea o grupă de pază dotată cu armament suficient ca să distrugă un întreg regiment.

Noi ședeam pe unul dintre peroanele de plecare și jucam cărți cu cîțiva prizonieri francezi și britanici. Porta și un sergent scoțian ne curățaseră practic pe toți ceilalți, iar Micuțul și Gregor Martin jucau de o oră pe un credit destul de dubios. Sergentul primise deja patru chitanțe IOU[1] de la ei.

Tocmai se împărțeau cărțile cînd locotenentul Löwe, comandantul companiei noastre, a pus brusc capăt jocului cu una dintre întreruperile lui neghioabe.

— Gata, băieți! Haideți, mișcați-vă! E timpul să plecăm!

Porta și-a azvîrlit cărțile, nemulțumit.

— Nemaipomenit, a zis plin de înverșunare. Cum, nu se mai poate? Nici nu te-apuci bine de un joc de cărți ca lumea că trebuie să și apară un tîmpit care să înceapă iar nenorocitul de război. E de-ajuns ca să-ți provoace greață.

Löwe și-a aruncat brațul înainte, îndreptîndu-și un deget spre Porta.

— Te avertizez, a zis. Dacă-ți mai aud spurcata aia de gură, o să...

[1] *(engl.)* IOU—*I owe you*: recunoaștere formală a unor datorii prin acest înscris. *(n. trad.)*

— Domnule locotenent! Porta a sărit repede în picioare și a salutat. Nu putea rezista să nu aibă ultimul cuvînt. *Führerul* însuși ar fi rămas blocat în fața lui. Domnule, a zis pe un ton serios. Aș vrea să știți că, dacă-mi găsiți sunetul vocii supărător în vreun fel, voi fi pe viitor fericit să nu vorbesc dacă nu mi se va vorbi mai întîi.

Löwe a scos un sunet de iritare cu limba și s-a îndepărtat înțelept, fără nici un alt comentariu. Bătrînul s-a ridicat anevoie de jos și a tras un șut găleții răsturnate pe care șezuse. Și-a aranjat bereta pe cap și și-a luat centura de care atîrna tocul revolverului.

— Plutonul 2, fiți gata de plecare!

Ne-am ridicat în picioare fără nici o tragere de inimă și am privit cu repulsie la locomotiva care aștepta, cu șiru-i deprimant de vagoane de marfă. Cum de n-a reușit inamicul să distrugă mizeria asta cu bombe? Prizonierii de război, încă tolăniți în voie pe pămînt, rîdeau de noi.

— Țara are nevoie de tine, soldatule! Sergentul scoțian și-a luat dintre buze țigara pe jumătate fumată și i-a prins capătul între arătător și degetul mare. N-o să te uit, a promis. A fluturat chitanțele Micuțului într-un gest de adio. O să te aștept să-ți urez bun venit cînd te vei întoarce.

— Știi ce? a zis Micuțul, fără ranchiună. Ar fi trebuit să vă fi lichidat odată pentru totdeauna la Dunkerque.

Sergentul a ridicat din umeri, prietenos.

— Nu-ți fă griji, camarade! O să mai fie multe ocazii... O să-ți păstrez un loc cînd o să ajung în ceruri. Vom relua jocul de unde l-am lăsat.

— Nu în ceruri, a zis Micuțul. Nici o șansă! A arătat brusc cu degetul mare spre pămînt. Locul meu e acolo jos, amice! Tu poți merge unde vrei, dar n-o să mă convingi să urc acolo ca să-l întîlnesc pe afurisitul de Sfîntul Petru și gașca lui de îngeri.

Sergentul a zîmbit doar și și-a vîrît chitanțele în buzunar. A scos *Crucea de Fier* pe care o cîștigase de la Micuțul și a lustruit-o cu grijă pe tunică.

— Omule, așteaptă pînă ajung yankeii aici! O să fie o distracție pe cinste...

A privit admirativ Crucea, bucuros la gîndul prețului pe care i-l va aduce. Americanii erau renumiți pentru suveniruri de război. Exista

deja un comerț înfloritor cu bandaje pătate de sînge și bucăți de uniforme îmbibate cu sudoare. Porta avea un cufăr mare plin de amintiri înfiorătoare, pregătite pentru timpul cînd piața va fi foarte favorabilă. O afacere urîtă, dar cel puțin asta însemna începutul sfîrșitului în privința războiului.

Locomotiva cu șiru-i de vagoane deschise a pufăit și s-a oprit încet, scîrțîind, iar noi am urcat posaci pe peron, apoi în tren. Ploaia cădea neîntrerupt de patru zile și-acum ajunseserăm aproape să ne împăcăm cu ea. Ne ridicam gulerele vestoanelor și ne vîram mîinile în buzunare, stînd aduși de spate într-o tăcere nepăsătoare. Nu de mult ni se dăduseră uniforme noi și mirosul greu de naftalină era îngrozitor. Într-o zi frumoasă se simțea de la o milă depărtare, iar în spații închise era de-ajuns ca să te sufoce. Din fericire, nici păduchilor nu le plăcea mai mult decît nouă, așa că ne părăsiseră *en masse* în favoarea prizonierilor. Așa cel puțin eram scutiți de a ne scoate mereu mîna din buzunar ca să ne scărpinam în vreo parte inaccesibilă a trupului.

Pe părțile laterale ale primelor vagoane erau scrise cu vopsea numele uitate deja pe jumătate: *Bergen* și *Trondheim*. Vagoanele erau folosite pentru un transport de ponei de munte. Ne-am oprit o clipă ca să-i privim. Semănau unul cu altul într-un mod absurd, cu o dungă de culoare închisă de-a lungul spinării și cu boturile negre, catifelate. Unuia i-a căzut cu tronc Micuțul și a început să-i lingă fața, ca un cîine, la care Micuțul, totdeauna dispus să adopte primul animal sau copil care-i arăta cea mai mică afecțiune, a decis numaidecît că poneiul face parte din proprietatea lui personală și că pe viitor îl va însoți peste tot unde va merge. Încerca să-l despartă de restul hergheliei și să-l scoată din vagon, cînd au apărut două santinele înarmate, agitîndu-și revolverele și răcnind cît îi ținea gura. Cîteva secunde mai tîrziu, zgomotul combinat al santinelelor damblagii, al poneilor speriați și al Micuțului, care înjura de mama-focului, l-a adus la fața locului pe locotenentul Löwe plin de furie.

— Ce naiba se petrece aici? A împins santinelele la o parte din calea lui, intrînd în mijlocul încăierării împreună cu Danz, șeful pazei de la Sennelager și cea mai odioasă bestie, de pe pămînt, pășind alături de el, plin de îngîmfare. Löwe s-a oprit uimit la vederea Micuțului și a poneiului. Ce dracu' crezi că o să faci cu calul ăla?

— Îl iau, a zis Micuțul. Vreau să vină cu mine. E mascota mea. Poneiul l-a lins plin de extaz, iar Micuțul i-a pus o mînă posesivă în jurul gîtului. Îl cheamă Iacob, a zis. N-o să fie o povară. Poate călători cu mine peste tot. Cred că în curînd o să-i placă viața militară.

— Oh, nu mai spune? Löwe respira greoi prin nările dilatate. Du afurisitul ăsta de cal înapoi de unde l-ai luat! Noi trebuie să luptăm în război, nu să umblăm cu circul.

A plecat ca o furtună, urmat de Danz, iar Micuțul s-a uitat după el cu o privire încruntată.

— Să-i ia dracu' pe toți! a zis Porta, vesel. Și-a scos o mînă din buzunar și a gesticulat nepoliticos în direcția spatelui lui Löwe. Nu-ți fă griji, camarade, o să rîdă mînzește nătăfleții ăștia de ofițeri cînd o să se termine aiureala asta... o să se ducă dracului cu toții, negreșit. S-a întors și a ridicat din sprînceană spre Julius Heide, care, fără nici o îndoială, era cel mai fanatic subofițer din întreaga armată germană. Nu crezi?

Heide l-a privit cu o încruntătură rece, plină de ură. Îi displăceau discuțiile de o asemenea natură. Îi provocau frisoane pe coloana-i rigidă de nazist.

— Mai degrabă caporalii, a zis, privind sever la tresele lui Porta. Mai degrabă, o să cadă capetele caporalilor.

— Ei, na, a zis batjocoritor Porta. Și cine o să le adune pe toate atunci? Nu afurisiții de ofițeri, îți pot spune asta de la început. Cîți caporali crezi că sînt în armata asta blestemată? Al naibii de mulți ca să se lase batjocoriți, atîta îți pot spune. Și-a vîrît degetul în pieptul lui Heide. Trebuie să-ți clarifici lucrurile, a zis. Va trebui să-ți deschizi ochii și să te uiți în jur odată și-odată. Oalele pentru gătit sînt deja puse la fiert, camarade—și noi sîntem ăi de vom găti totul, nu tu și adunătura ta de ofițeri cu moace de șobolani.

Heide și-a îndreptat umerii înguști.

— Continuă, a zis glacial. Continuă și te spînzură. O să țin minte toate astea.

Total degajat, în spatele lui, Micuțul a tras un șut unui bidon de ulei rătăcit, trimițîndu-l prin aer în direcția unui polițist militar care trecea pe-acolo. Lovit în umăr de bidon, polițistul s-a întors imediat. Fără să scoată o vorbă, Micuțul și-a răsucit capul spre Heide. Polițistul s-a lansat ca un elefant înfuriat. Cu ani în urmă, dirijase, probabil,

circulația opt ore pe zi, necruțător cu cei care nu parcau unde trebuie și cu pietonii neatenți. Războiul îi oferise șansa, iar acum îi venise unicul său moment de glorie. Înainte de a-și da seama ce se întîmplă, Heide s-a pomenit că i se face raport, în timp ce Portă rîdea ca un cretin și Micuțul bombănea ca un papagal plictisitor.

— L-am văzut cu propriii mei ochi. L-am văzut cînd a dat cu piciorul. L-am văzut.

Locotenentul Löwe a pus capăt întregii tărășenii cu cîteva cuvinte scurte și tăioase și un gest furios al mîinii.

— Ce vrei să spui, că omul ăsta te-a atacat? Nu cred o vorbă din ce zici. În viața mea n-am auzit ceva mai tras de păr! Sergentul Heide este un soldat excelent. Dacă te-ar fi atacat, te pot asigura că n-ai mai fi viu acum ca să vorbești fleacuri... Șterge-o din fața mea pînă nu-mi ies din țîțîni. Du-te și găsește ceva mai bun de făcut decît să-ți irosești vremea. A mototolit raportul, l-a azvîrlit disprețuitor pe calea ferată și s-a întors spre Bătrînul. Ca să fiu sincer, sergent Beier, m-am cam săturat de plutonul tău astăzi. Noi, aș vrea să-ți amintesc, sîntem un regiment de tancuri, nu o adunătură de înapoiați mintali care caută gîlceavă. Dacă nu ești în stare să-ți stăpînești oamenii, o să mă văd obligat să-ți cer transferul în altă parte. Mă înțelegi?

Ofițerul care răspundea de convoiul ce tocmai sosise s-a apropiat de locotenent și l-a salutat nepăsător, ducîndu-și două degete la chipiu. I-a întins un teanc de hîrtii. Era ocupat. Trebuia să predea cinci sute treizeci de prizonieri destinați pentru Batalionul 999 Sennelager și era nerăbdător să golească vagoanele cît mai curînd posibil ca să-și vadă de drum. Întîrziase deja și trebuia să ajungă la Dachau, de unde urma să ia un nou transport. Löwe a luat hîrtiile și s-a uitat prin ele.

— Ai avut pierderi *en route*?

Tipul a ridicat din umeri.

— N-am cum să vă spun pînă nu-i dăm jos și ne uităm la ei... Călătorim de aproape două săptămîni, așa că n-ar fi chiar o surpriză.

Löwe a ridicat o sprînceană.

— De unde vin?

— Cam de peste tot. Fuhlsbüttel, Struthof, Torgau, Germerscheim... Ultimii au fost luați de la Buchenwald și Borge Moor. Dacă vreți să-mi semnați adeverința de primire și să mi-o dați, voi pleca.

— Îmi pare rău, a zis Löwe. Nici vorbă. A zîmbit oarecum furios. Am obiceiul de a nu semna de primire pînă nu verific marfa... Dă jos prizonierii și aliniază-i pe peron. O să-i număr. Dă-mi numărul corect și poți primi adeverința. Dar reține: nu semnez pentru morți.

Ofițerul s-a înfuriat.

— Vii sau morți, ce contează? Nu puteți face caz de orice fleac după cinci ani de război. Să vedeți cum facem predarea celor din SS. Scurt și rapid. Fără nici o bătaie de cap. Un glonț în ceafă și cu asta basta!

— Foarte probabil, a zis Löwe, întorcîndu-și buza de sus cu dezgust. Dar noi nu facem parte din SS. Noi sîntem un regiment de tancuri și trebuie să preluăm cinci sute treizeci de voluntari pentru front. De aceea morții nu ne sînt de nici un folos. O să primești adeverință pentru numărul real de prizonieri vii predați sergenților mei și, dacă vrei să ridici vreo obiecție, ești liber să te adresezi comandantului de lagăr, contele von Gernstein. E la latitudinea dumitale.

Ofițerul și-a țuguiat buzele într-o linie subțire, fără să mai zică ceva. Gernstein nu era omul cu care cineva în toate mințile să-și facă de lucru. Se zvonise că în fiecare noapte, de la ora douăsprezece pînă la patru, se întreținea cu Satana și era faimos pentru cruzimea și răutatea sa, care te îngrozeau chiar după cinci ani de vărsare de sînge și măcel.

Vagoanele au fost deschise, debordîndu-și încărcătura de umanitate chinuită. Santinelele așteptau cu cîini și puști, gata să readucă la nesimțire, prin bătaie, pe primul om care se poticnea sau cădea. Dacă vreunul, paralizat de teamă și prins în panica generală, nu era suficient de tare ca să țină pasul, dispărea sub marea de trupuri și rămînea din el doar o masă însîngerată, cu beregata sfîșiată de cîinii care mîrîiau.

Urmăream cu privirea cum figurile tremurătoare erau aliniate pe trei rînduri. Am observat că trupurile celor morți au fost aruncate înapoi în vagoane. Ofițerul însoțitor a pășit țanțoș pe lîngă ei și l-a salutat energic pe Löwe.

— Sînt toți prezenți și numărul este corect, domnule locotenent. Cred că veți considera inutil să vă pierdeți timpul făcînd apelul.

Löwe n-a răspuns. S-a plimbat tăcut de-a lungul cortegiului zdrențăros de oameni, ce fuseseră adunați din cele mai nenorocite locuri de pe pămînt și constrînși la suferință comună în ultimele paisprezece zile. A așteptat pînă s-a făcut numărătoarea. Din cinci sute

treizeci de oameni, cîți plecaseră în călătorie, mai erau în viață trei sute șaizeci și cinci.

Löwe s-a oprit o clipă cu capul plecat. În cele din urmă s-a întors spre ofițerul care aștepta.

— Voi semna pentru trei sute șaizeci și cinci de oameni, a zis.

S-a făcut tăcere. Simțeam cum crește tensiunea.

— Vă cer scuze, a zis ofițerul printre dinții încleștați. Cred că am predat cota completă. Condiția mărfurilor este lipsită de importanță. Pe noi ne interesează cantitatea.

Löwe a ridicat o sprînceană.

— Noi facem negoț cu carne de om? a zis. Care e marfa dumitale? Oameni sau carne?

S-a făcut din nou liniște, întreruptă imediat de sosirea aghiotantului lui Gernstein, căpitanul von Pehl. Mașina s-a oprit brusc la cîțiva metri depărtare și căpitanul a sărit din ea, zîmbind cu amabilitate tuturor. Și-a aranjat monoclul și s-a apropiat de cei doi ofițeri care se certau, cu mers legănat, cu pintenii zornăind și galoanele de aur strălucind.

Și-a pocnit călcîiele și și-a lovit cu cravașa cizmele lustruite.

— Ce vești de la radio șanț, domnilor? Sfîrșitul războiului? Sau pur și simplu o altă bombă în buncărul *Führerului*?

Grav, Löwe a explicat situația. Căpitanul și-a dus cravașa la obraz și, gînditor, și-a scărpinat cu ea bărbia proaspăt rasă.

— O chestiune de numere lipsită de importanță, a murmurat. Aștepți un batalion și cînd colo de-abia primești trei companii. Se poate înțelege situația grea. S-a întors plin de amabilitate spre ofițerul convoiului. Cum, dacă întrebarea nu este prea îndrăzneață, ai reușit să pierzi atît de mulți oameni?

S-a dus la vagonul în care se găseau cadavrele. Le-a examinat o clipă pe cele de deasupra, apoi a făcut semn cu cravașa spre unul dintre ele. Două santinele l-au ridicat și l-au așezat pe o grămadă de rumeguș de pe peron; era un cadavru fără cap. Von Pehl și-a aranjat monoclul. Atent, cu o batistă la nas, s-a aplecat asupra corpului și l-a examinat. S-a îndreptat și l-a chemat pe ofițer.

— Poate ești atît de amabil să-mi arăți locul pe unde a intrat glonțul, dragă domnule?

Indignat, ofițerul s-a îmbujorat la față. Toată tevatura asta absurdă din cauza unui deținut mort cu un glonț în ceafă! Ăștia de la Sennelager trăiau pe-o altă lume?

— Locul de intrare, a insistat liniștit von Pehl. Pur și simplu din interes, te asigur.

În spatele lui von Pehl stătea șeful artileriei, locotenentul Althaus, cu un pistol-mitralieră sub braț. În spatele lui Althaus stătea un locotenent din poliția militară, nemișcat ca o stîncă. Firește, erau nebuni. Toți erau nebuni. Nici un om cu mintea întreagă n-ar fi făcut atîta tapaj din cauza unui deținut mort. Un deținut mort, o sută de deținuți morți, ce naiba conta? Mai erau mulți de unde veniseră ăștia.

— A fost o revoltă. Ofițerul și-a ridicat bărbia supărat și plin de sfidare. A fost o revoltă. Soldații din pază au trebuit să deschidă focul.

Von Pehl a întins apatic mîna.

— Raport?

— N-am... avut încă timp să-l scriu.

Von Pehl și-a atins dinții cu mînerul cravașei.

— Deci spune-mi, dragă domnule, unde a avut loc, în mod precis, această.... revoltă?

— La Eisenach.

Eisenach.

Pe legea mea, asta era destul de departe. Poate acum tipul va înceta să-și mai vîre nasul lui prusac în treburile altora și o să-l lase să-și continue drumul la Dachau pentru următorul lot de mizerie umană.

— Știi, dragul meu domn, a murmurat von Pehl, că regulamentele stabilesc foarte clar că orice incident de natura celui menționat de dumneata trebuie să fie imediat raportat? Neapărat? Orice ar fi? S-a întors spre Althaus, care stătea alături de el. Locotenente, poate ești atît de amabil să telefonezi imediat șefului de stație de la Eisenach?

Noi așteptam plini de răbdare în ploaie, în timp ce von Pehl se amuza plimbîndu-se încoace și încolo, avînd înfățișarea unui manechin cu o mînă în șold, zornăindu-și pintenii și lovindu-se cu cravașa. Ofițerul convoiului și-a trecut un deget pe partea interioară a gulerului. Discret, soldații săi au început să plece de lîngă el. Una dintre santinele, care se găsea lîngă mine, a tras un scuipat pe peron și mi-a vorbit din colțul gurii:

— Eu am zis mereu că face numai tîmpenii. Am zis-o de nenumărate ori. Modul în care se poartă cu deținuții este rușinos. Absolut rușinos. Am spus-o tot timpul.

Locotenentul Althaus s-a reîntors, însoțit de șeful gării, un om scund și bondoc, cu o cască de oțel pe cap, în caz că lucrurile ar lua o întorsătură neplăcută. A întins jovial o mînă plinuță, pe care von Pehl a reușit, cu abilitate, să n-o bage în seamă, fără să-l jignească. Ofițerul convoiului a scos un sunet hîrșîit din gît.

— Cred că domnul colonel von Gernstein o duce bine cu sănătatea?

Încercarea-i de a înjgheba o conversație politicoasă a rămas fără ecou. Șeful stației și-a lăsat mîna în jos. Locotenentul Althaus și-a pipăit pistolul-mitralieră. Von Pehl și-a examinat unghiile de culoarea alunei. Ofițerul convoiului s-a tras un pas înapoi. Ar fi trebuit să rămînă unde îi era locul, în Budapesta, în armata ungară. Juca un joc periculos, riscînd să cîștige faimă și avere în Germania nazistă.

Von Pehl s-a întors nepăsător spre aghiotantul său.

— Ei bine, locotenente? Ce vești ai de la Eisenach?

Cei de la Eisenach, se părea, nu numai că nu știau nimic despre o pretinsă revoltă: ei nici măcar nu auziseră de convoi. Am văzut o scăpărare glacială apărînd în ochii reci, prusaci, ai lui von Pehl. L-a chemat printr-un semn pe Danz, care s-a repezit spre el ca un rinocer furios. Ungurul a fost arestat pe loc sub acuzația de crimă, pentru prezentarea unui raport fals și a sabotării unui convoi. A fost imediat vîrît cu forța într-un camion și dus la Sennelager. Locotenentul Löwe a semnat o adeverință pentru primirea celor trei sute șaizeci și cinci de voluntari, iar santinelele, speriate și neliniștite din cauza arestării ofițerului lor, s-au retras într-o oarecare dezordine. Von Pehl și-a luat monoclul de la ochi, a înclinat capul plin de amabilitate spre voluntarii adunați, și-a tras o ultimă și puternică lovitură cu cravașa și a dispărut plin de compătimire.

Ușurarea a fost instantanee. Tensiunea a dispărut, au fost aprinse țigări, oamenii au răsuflat ușurați. Cîțiva dintre polițiști au mers pînă acolo încît au oferit sticle de băutură aduse recent din Franța și, sub influența binefăcătoare a alcoolului, am devenit toți frați buni și ne-am dus braț la braț la bufetul gării ca să bem în sănătatea tuturor.

Deținuților li s-a îngăduit să stea jos și li s-a dat ceva de mîncare. Doar pîine uscată. Dar chiar și pîinea uscată poate fi un lux pentru un om care a trăit la Torgau sau Glatz... pentru cineva care a trăit zile întregi cu un regim de apă în infernul întunecat de la Germerscheim, unde intră mai mulți oameni decît vor ieși vreodată.

Germerscheim... Un nume care trezește teamă. Un loc care nu e trecut pe hartă, totuși e destul de ușor să ajungi acolo. Părăsești autostrada lîngă Bruschsal, între Mannheim și Karlsruhe, și mergi direct spre Rin. Oricine îți va spune drumul. Nu e greu de urmat. Treci printr-un sătuleț frumos, plin de căsuțe încîntătoare cu trandafiri în fața ușilor. Iei primul drum la stînga, lași în urmă sătulețul cu căsuțele-i vesele și intri în întunecimea rece a pădurii. Acolo, pe un panou mare, dai peste prima indicație despre Germerscheim, scrisă cu litere mari de-o șchioapă:

ZONĂ MILITARĂ
INTRAREA INTERZISĂ

Mai poți merge cu mașina cam vreo jumătate de kilometru înainte ca drumul să se îngusteze pînă ajunge o simplă cărare. Acolo te oprești și mulțumești lui Dumnezeu și stelei tale norocoase că ești doar turist. Închisoarea se vede bine de acolo. Un bloc masiv din piatră cenușie, răscrăcărat ca un colos printre copaci: Centrul de Reeducare Militară, așa se numește. Dacă vrei să mergi mai departe pe drumul îngust, dacă reușești să scapi de gărzile înarmate și de cîini și treci cu bine prin cîmpul de mine, fără îndoială, vei fi primit cu brațele deschise și Germerscheim îți va fi ultimul loc de odihnă. Deoarece o dată ce ești înăuntru, ai toate șansele să rămîi acolo. Între 1933 și 1945 au fost înghițiți de Germerscheim o sută treizeci și trei de mii de oameni și n-au mai fost văzuți niciodată...

În timp ce prizonierii voluntari plescăiau din buze, luptîndu-se cu colțuri de pîine tare ca piatra, iar noi ceilalți umblam încoace și încolo, bînd și fumînd, locotenentul Löwe era cinstit regește cu friptură de iepure de către șeful gării. Dar, cu toată mîncarea aceea gustoasă, nu era bine dispus. Ne-a scos din gară în pas alergător și nici măcar

Porta, smuls de la deliciile unui pahar cu băutură, n-a găsit de cuviință să facă mai mult decît un gest obscen și să bombăne ceva în șoaptă.

Arestarea ofițerului convoiului putea avea repercusiuni supărătoare pentru Löwe. Ar fi fost mult mai simplu dacă tipul ar fi acceptat o adeverință doar pentru trei sute șaizeci și cinci de prizonieri și ar fi lăsat lucrurile baltă. Așa însă roțile mașinii militare fuseseră puse în mișcare și nu mai puteau fi oprite. Colonelul von Gernstein lipsea în acel moment din lagăr, fiind la vînătoare în munți. Era un lucru cunoscut de toată lumea că, ori de cîte ori se întorcea de la vînătoare, era într-o stare de spirit mai diabolică decît de obicei. Dumnezeu să-l ajute pe ofițerul care avea îndrăzneala să-l deranjeze cu treburi de felul celei prezente. Și, firește, Löwe era cel care urma să-i prezinte chestiunea. Oricine altcineva putea tăgădui această responsabilitate, dar în ultimă analiză ea era problema lui Löwe. El nu se putea aștepta la sprijin din interiorul lagărului. Locțiitorul lui Gernstein, care-și pierduse un braț în timpul primilor ani de război și voia să facă din asta un capital, în astfel de împrejurări avea obiceiul să anunțe că e bolnav și, inevitabil, pasul următor era să solicite un concediu de cîteva zile la momentul potrivit. De fapt, ar fi fost mult mai puțină bătaie de cap dacă locotenentul ar fi urmat metoda obișnuită la Sennelager și l-ar fi împușcat pe loc pe ticălosul de ungur.

Am pornit nemulțumiți, molipsiți de proasta dispoziție a locotenentului, cu subofițerii răcnind la noi din toate părțile. Subofițerii din armata prusacă și-au petrecut toată viața, din leagăn pînă la mormînt, răcnind pînă răgușeau, pe principiul că, cu cît faci mai mult zgomot, cu atît ai mai multe șanse să fii ascultat. În general, soldații se obișnuiau atît de mult cu felul lor de a fi, încît nici măcar nu-i mai băgau în seamă, totuși subofițerii continuau să strige. Probabil acum ajunsese un simplu reflex. Chiar și deținuții, care rămîneau în urmă și se poticneau în mijlocul nostru, nu mai luau în seamă amenințările și înjurăturile care ne însoțeau.

Cam la vreo cinci kilometri de lagăr, pe cîțiva au început să-i lase puterile destul de serios. Löwe răcnea la ei să nu iasă din formație, dar nu mai aveau nici o putere, cădeau ca muștele, zăcînd în grămezi la marginea drumului. Nici măcar loviturile nebunești ale gărzilor nu-i

puteau ridica pe picioare. Löwe s-a văzut obligat să ordone o oprire ca să-i lase să mai răsufle. S-a postat în fața lor, în ploaia care cădea cu găleata, și le-a ținut unul din discursurile lui patetice, pe care l-am ascultat cu o încîntare crescîndă.

— Soldați, toți sînteți voluntari. Nimeni nu v-a constrîns să veniți aici... dar acum, că sînteți aici, pentru Dumnezeu, veți fi tratați ca soldați!

Voluntarii, bătuți, înfometați și brutalizați sistematic, tremurau în hainele lor de deținuți, ținîndu-și capetele aplecate și umerii încovoiați. M-am întrebat dacă locotenentul putea fi într-adevăr atît de naiv, încît să creadă ceea ce zicea. Sau dacă pentru liniștea conștiinței lui se forțase el însuși să creadă. M-am întrebat care era după el definiția unui voluntar. Putea un om să spună cu adevărat că avusese libertatea de a alege cînd fusese amenințat, pe de o parte, cu execuția și, pe de altă parte, cu Batalionul 999?

Coloana s-a format din nou. Am pornit în formație de marș ordonată pe șoseaua de asfalt, cu Löwe în frunte și locotenentul Komm alături de el. Komm își pierduse un braț pe front și acum mergea cu degetul mare al mîinii false vîrît după centură. N-am parcurs decît cîteva sute de metri că deținuții au și început să se clatine din nou. Au fost biciuiți din spate de către gărzi, încurajați de urletele demente ale lui Danz, care jur că ar fi putut face un cadavru să se ridice și să danseze dacă el ar fi avut chef. În cadrul coloanei, Micuțul mergea greoi alături de grupa lui, ca un cîine ciobănesc pe lîngă o turmă de oi tîmpite, îndemnîndu-i pe oameni să nu iasă din rînd și să nu moară înainte de-a ajunge la Sennelager. Deodată, l-am văzut oprindu-se și, scoțînd un strigăt vesel, l-a lovit cu afecțiune în piept pe un deținut. La început am crezut că e unul dintre vechii lui amici din trecut, dar deținutul, un uriaș urît, aproape la fel de mare ca Micuțul însuși, părea să nu-l cunoască. L-a privit încurcat cu ochi mici porcești.

— Domnule caporal?

— Îți amintești de mine? a răcnit Micuțul, dîndu-i un alt pumn drăgăstos în mijlocul pieptului. Omul s-a clătinat ușor. Lutz! a strigat Micuțul. Vechiul meu prieten Lutz!

— Cred, a zis omul, nervos, că greșiți. Poate m-ați confundat cu un alt...

— Paris! A zbierat Micuțul, deschizîndu-și larg brațele. Paris, acolo a fost. Parisul vesel cu toate ale lui, cînd te distrai de minune, agățînd în fiecare noapte cîte o altă pasăre... Trebuia să fie alta, nu-i așa, Lutz? Îți aduci aminte? Trebuia să fie alta, fiindcă a doua zi nu mai erau acolo... O aventură rapidă cu o curviștină frumoasă înainte s-o vîri în cuptor la prăjit... Așa era, nu, Lutz? Îți amintești, nu, Lutz? Alea erau vremuri, ce zici? Alea erau vremuri, nu-i așa, Lutz? Cînd tu erai la *Gestapo*, iar noi toți ceilalți trebuia să ne plecăm și să te pupăm în fundul ăla nenorocit al tău...

— Domnule caporal, faceți o greșeală enormă! a zis omul, cu sudoarea curgîndu-i de pe frunte în șiroaie murdare. N-am fost niciodată la Paris—niciodată în viața mea—niciodată, jur!

— După asta o să-mi spui că n-ai avut niciodată o femeie! a zis Micuțul, batjocoritor. Și-a scos brusc cuțitul de la cizmă și l-a ținut la cîțiva centimetri de beregata omului, sugrumîndu-l pe jumătate cu un braț strîns în jurul gîtului, în timp ce mergeau. O să scot untul din tine, Lutz. Din clipa asta, o să te iau sub aripa mea. O să am grijă să fii cel mai grozav soldat din toată armata asta nenorocită. N-o să cunosc o clipă de liniște pînă nu te văd pe front, luptînd ca un nebun, cu creierii pe jumătate zburați... Mă-nțelegi, Lutz? Mă-nțelegi, nu? Îngrozit, omul a încuviințat din cap, cît pe-aci să-și taie beregata în lama sclipitoare a cuțitului Micuțului. Micuțul s-a relaxat încet. A vîrît cuțitul la loc în cizmă. E în regulă, așa că spune-mi, Lutz, a zis el încă o dată, părînd destul de amabil. Spune-mi, cît cîntărești?

Lutz a înghițit atît de tare, încît am crezut că o să-i iasă mărul lui Adam prin vîrful capului.

— O sută douăzeci și cinci de kilograme, domnule caporal.

— O sută douăzeci și cinci de kilograme? a zis Micuțul, îngrozit. Dumnezeule atotputernic, mare noroc ai că mai trăiești. Te-au hrănit cu mîncare grasă, nu-i așa? A apucat brațul omului, cu afecțiune. Nu-ți face griji, amice, o să-ți schimbăm noi viața curînd. Un regim țeapăn de pîine și apă și o groază de exerciții plăcute și sănătoase de jur-împrejurul curții... O să ajungi grozav, amice, o să te aducem la treizeci în cel mai scurt timp. Silfida de la Sennelager, așa o să fii cunoscut după ce voi termina cu tine...

Cam la vreo jumătate de kilometru de tabără, Löwe a ordonat un alt popas scurt. Deținuții s-au prăbușit pe pămîntul mocirlos. Noi ceilalți ne-am așezat pe vine sau am încercat să găsim un loc mai ferit în șanțul de la marginea șoselei. Din momentul acela eram sub observație constantă din lagăr și era esențial să terminăm marșul în ordine. Ne-am încolonat repede și am pornit din nou.

— Cîntați! a ordonat Löwe, și, ascultători, am cîntat.

Am intrat în lagăr mai degrabă ca un regiment prusac de elită decît ca o gloată de vagabonzi ordinari cum eram. Cu colonelul von Gernstein exista totdeauna posibilitatea să se întoarcă pe neașteptate cu douăzeci și patru de ore înainte de timpul stabilit și să înceapă să-și vîre nasul unde era cel mai puțin de dorit. După cîte știam, ne putea urmări prin binoclu chiar în momentul acela. O făcuse și înainte și învățasem dintr-o experiență aspră că avea ochi de vultur cu care vedea cea mai mică abatere disciplinară.

Ne-am oprit în fața blocului companiei întîi și noii recruți au fost lăsați încă două ore să înghețe în aer liber și sub ploaia biciuitoare. Numai atunci, sergentul de Stat Major Hofmann s-a hotărît să iasă și să se uite la ei.

Hofmann purta uniforma neagră a corpului de tancuri, deși, după cîte știam noi, nu pusese în viața lui piciorul într—un tanc. Biblia lui era Manualul sergenților de Stat Major pe care îl căra cu el peste tot. Era atît de atașat de el, încît dacă i l-ai fi luat, ar fi echivalent cu a-i fi tras un glonț în inimă. A mers încet pe lîngă coloana de voluntari, supunîndu-l pe fiecare om unei priviri lungi și pătrunzătoare. Cînd a ajuns la ultimul din rînd, a clătinat din cap mîhnit, cu aerul unuia care poartă pe umeri grijile întregii lumi.

— Maimuțe! a zis plin de ură. Îmi trimit o adunătură de maimuțe și așteaptă de la mine să fac oameni din ele!

A urcat greoi treptele și s-a postat pe ultima, cu picioarele desfăcute, avînd de o parte și de alta cîte un protejat respectuos. A privit în jos, ca un rege, la nenorocita-i adunătură de victime.

— Bine, a zis. E-n regulă. Mi-ați fost aduși pe cap; ăsta-i ghinionul meu. E destul să facă să vomite pînă și o pisică, dar eu n-o să mă plîng—și nici voi dacă știți ce e bine pentru voi. Deschideți-vă gura prea larg și s-ar putea să devină foarte periculos aici. Foarte periculos!

S-a legănat ușor înainte, încercînd să se balanseze pe vîrful picioarelor. Îl văzuse pe colonel făcînd-o de multe ori, dar s-a dovedit a nu-i fi atît de ușor pe cît părea. A revenit greoi pe călcîie și și-a îndreptat spatele. De acum înainte, a zbierat, veți avea doar un înger păzitor aici și acela sînt eu... Viața voastră este în mîinile mele și să nu uitați asta niciodată. Dacă voi decide că nu meritați aerul pe care îl respirați, atunci așa va fi. Asta-i soarta voastră. O meritați. Înțelegeți? Și-a pus mîinile în șold. Sînteți de acord?

Turma a behăit în cor, încuviințînd din capetele lor obosite recunoașterea puterii lui absolute. Ce altceva puteau face sărmanele oi? Mulți dintre ei fuseseră soldați înainte—cîțiva fuseseră chiar generali—și nici în cele mai urîte vise ale lor nu și-ar fi putut imagina o asemenea primire. Batalionul 999 era notoriu, dar niciodată înainte realitatea nu se dovedise a fi atît de îngrozitoare față de așteptări. Probabil, în acel moment li s-o fi părut că acesta era, la urma urmei, sensul expresiei „o soartă mai rea decît moartea".

Hofmann a continuat cu discursul său de primire.

— Începînd de astăzi, compania a 15-a va fi atașată Regimentului 7 Tancuri—și tot ce pot spune este: Dumnezeu să ne ajute pe toți. Îmi vine rău la stomac, mă doare drept aici, la măruntaie, cînd mă gîndesc că armata germană va fi contaminată de paraziți ca voi. Și-a schimbat poziția și a privit în jos sever și disprețuitor. Nu mă plîng, a zis. Vă spun doar ce simt. N-aș vrea să existe vreo neînțelegere în viitor.

Plini de recunoștință, au dat glas mulțumirilor lor pentru acest act de generozitate.

— Aici, în Sennelager, a continuat Hofmann, nu contează ce-ai fost în trecut, un afurisit de general sau un nenorocit de măturător. Din acest moment sînteți toți egali. Toți sînteți gunoi. Toți vă tîrîți în aceeași băltoacă de noroi și vă puteți considera fericiți că *Führerul* e mai bun la inimă decît mine, pentru că, dacă ar fi după mine, v-aș trimite direct la abator unde vă este locul. A aruncat o privire la o foaie de hîrtie pe care o ținea în mînă. Văd că avem doi generali printre noi—doi generali, un colonel și doi căpitani de cavalerie. Asta-i frumos. Într-adevăr frumos. Îmi place puțină calitate. Asta ridică prestigiul instituției. Mă simt bine cînd văd un general în patru labe curățînd latrina. Mă simt într-adevăr mulțumit. Mă...

Hofmann s-a oprit brusc în mijlocul propoziției. Îl zărise, cu coada ochiului, pe sergentul Wolf rezemat de un stîlp de felinar, cu cîinii, ascultîndu-i discursul. Wolf zîmbea ironic. Chiar și cîinii păreau că rînjesc. Obrajii lui Hofmann au început să se coloreze. Wolf era unul dintre oamenii de care se temea cel mai mult. Nu se putea decide întru totul pe care îl ura cel mai mult, pe Porta sau pe Wolf. În general, pe Porta, dar în acest moment pe sergentul Wolf. S-a întors furios spre el.

— De ce umbli haihui pe aici? Nu poți găsi ceva mai bun de făcut?

Zîmbetul lui Wolf s-a lărgit într-un rînjet. Unul dintre cîini a început să-și miște coada încet.

— Mă distrez și eu, a zis Wolf. Apreciez totdeauna un spectacol de comedie bun. S-a dezlipit de stîlpul de felinar. Cine îți scrie scenariile? Ai primi bani buni pentru ele în civilie. I-ai face pe oameni să rîdă pînă le-ar curge lacrimile pe picioare în jos.

Fața lui Hofmann a devenit ca o roșie prea coaptă. Să umilești un sergent prusac în fața unui grup de criminali! Unde naiba ducea războiul?

— Sergent Wolf, a zis, cu demnitatea pe care a mai reușit să și-o adune. Voi considera de datoria mea să raportez aceste remarci. Te-ai abătut din drum înadins ca să insulți onoarea unui subofițer.

— Onoarea? a zis Wolf. Ce onoare? A clătinat din cap. Las-o baltă, amice, n-ai nici o dovadă grăitoare. Îți amintești ce-a zis Ludendorff? Mai jos de gradul de locotenent nu există onoare... așa că nu mai face pe grozavul și vezi-ți de treabă!

A plecat pașnic cu cei doi cîini mergînd în buiestru în urma lui. Hofmann s-a întors furios la turma lui. I-a privit atent printre lamele pleoapelor, cercetîndu-le fețele doar-doar va descoperi cel mai mic semn de zîmbet, dar ei i-au întors privirea cu un devotament posomorît și indiferent. Nu-și puteau permite să se amuze.

— Bine, a zis Hofmann. E în regulă. Asta mă aduce la următorul punct. Pe o tablă, în biroul meu, se găsește o listă în care sînt trecute reguli. Drepturi și îndatoriri. În cea mai mare parte îndatoriri. Învățați-le pe de rost. Viața voastră depinde de ele. Eu am ochi la ceafă și am ochi la fund. Aici nu se întîmplă nimic ca eu să nu știu. Oricine încearcă să încalce regulamentul e un om mort. E clar?

Corul s-a grăbit să-l asigure că era, iar Hofmann a părut în cele din urmă mulțumit că-i supusese suficient voinței lui. Le-a comandat disprețuitor să rupă rîndurile, iar ei, împleticindu-se, au intrat înăuntru, din ploaie, și s-au prăbușit pe saltele în grămezi de carne fără oase, îmbibate de apă. Au stat acolo pînă dimineața, nehrăniți, nespălați, în hainele ude leoarcă.

Viața la Sennelager, dacă asta putea fi numită viață în sensul propriu al cuvîntului, începea la ora 4 dimineața, cu cizme tropăind pe coridoare. Fluierături stridente și strigăte aspre completau deșteptarea oricui reușea să doarmă în ciuda zgomotelor nesfîrșite ale ușilor trîntite. Un subofițer german nu se apropie de o ușă în mod obișnuit. El nu apasă pe clanță și nu intră într-o încăpere cum ar putea intra o persoană normală, cu mintea întreagă. Pentru el, o ușă reprezintă o provocare irezistibilă. E izbită cu piciorul, trîntită, asaltată cu ură. Asta este destinația unei uși. Cea mai mare ambiție a unui subofițer vrednic de pîinea pe care o mănîncă este să scoată o ușă din țîțîni cu o singură lovitură de picior. Așa cum obișnuia Porta să zică: „În ochii lui Dumnezeu și a armatei prusace, nimic nu este imposibil...”

De aceea, la ora patru dimineața, fundațiile Sennelagerului se cutremurau din cauza tropotului și a gălăgiei. Nici măcar Porta nu și-a putut face educația să doarmă în astfel de condiții. Peste tot, soldații se aruncau la podea și după cinci minute fiecare pat era un model de perfecțiune. Asta era disciplina locului.

În secția ofițerilor, colonelul putea fi văzut în fiecare dimineață făcînd exerciții fizice pe melodia muzicii militare. Avea un număr exact de mișcări riguroase, pe care le executa zilnic cu precizie prusacă. Totdeauna termina călărind calul mecanic, acompaniat de „Marșul Regimentul 18 Husari”.

Pentru noi, drojdia societății, care luptam pentru existență în camerele supraaglomerate ale barăcilor, tabloul era întrucîtva diferit. Labe scrîntite atașate la picioare scheletice traversau șovăitoare podeaua de piatră, în căutarea unui centimetru pătrat de loc pentru a sta în picioare la chiuvete. Degetele de la picioarele goale erau strivite sub tălpi. Oamenii se înghesuiau și înjurau, iar subofițerii umblau printre ei accentuînd zăpăceala.

Totul era mereu în dezordine. Prea mulți oameni care încercau să fie în prea multe locuri în exact același timp și totul era făcut în pas alergător. Nu cred să fi văzut pe cineva vreodată umblînd la pas prin Sennelager. Oriunde te duceai, mergeai la trap. După o vreme, o făceai instinctiv. Era o cursă pentru supraviețuire și cei mai înceți o sfîrșeau rău.

— Mișcă-te! Ridică-ți picioarele alea afurisite! Unde crezi că te afli?

Așa continua tot timpul. Ajungea să pătrundă atît de mult în om, încît după o vreme își impunea el însuși să se disciplineze în același mod în care își rezolva propriile probleme.

— Mișcă-te! Ridică-ți picioarele alea afurisite! Unde crezi că te afli?

Unul dintre cei mai răi subofițeri de la Sennelager era Helmuth, bucătarul companiei a 5-a. Era cel mai nenorocit bătăuș și lingău de funduri. Ce gunoi recruta Gestapoul pentru agenți informatori! Helmuth a aruncat, fără nici o justificare, o cană de cafea clocotită asupra lui Fischer, unul dintre cei mai docili, mai blînzi la vorbă și mai bine intenționați oameni care au venit vreodată în Batalionul 999. Probabil, tocmai această docilitate a provocat atacul. Am observat că oamenii de țeapa lui Helmuth nu-i pot suferi pe cei blînzi și umili. Sărmanul Fischer. Înainte de a veni în iadul de la Sennelager fusese pastor. Își imaginase cu nevinovăție, că, fiind un slujitor al lui Dumnezeu, se bucura de un fel de protecție divină și se ridicase la amvon, denunțîndu-l pe Adolf Hitler și regimul nazist, în fața unor enoriași care dispăruseră discret înainte de sfîrșitul predicii. În aceeași noapte, veniseră și-l arestaseră polițiști în mantale de piele. De atunci, pastorul Fischer trecuse printr-o serie de întîmplări, pentru care nici o învățătură din biblie nu-l putuse pregăti. Începuse la Bielefeldt și continuase la Dachau, în aripa specială de torturi rezervată pentru oamenii lui Dumnezeu. Situația cea mai grea fusese cînd îi arestaseră soția și cei trei copii și-i ținuseră ostatici. Dachau fusese nimic în comparație cu asta.

Acum îl trimiseseră la Sennelager și oameni ca Helmuth îi turnau cafea clocotită peste degete, pentru simpla plăcere de a-l auzi țipînd. Fischer, cum era firesc, și-a tras mîinile opărite, scăpîndu-și din mînă

cana de tablă. Un torent de lichid s-a revărsat pe cizmele strălucitoare ale sergentului Helmuth. Sărmanul Fischer. Dacă ar fi avut ceva mai multă experiență, ar fi rezistat, lăsîndu-se opărit pînă la os, dacă ar fi fost necesar. Ar fi meritat, pentru zilele binecuvîntate de pace și liniște pe care i le-ar fi adus în infirmerie... Dar Fischer era nepriceput. Nu învățase cum să-și stăpînească reflexele. A acționat exact așa cum prevăzuse Helmuth. În liniștea înfiorătoare care a urmat, Helmuth a apucat o oală mare de fier și l-a izbit cu ea pe Fischer în cap. Noi am urmărit scena fără să scoatem o vorbă. Era comportamentul tipic de la Sennelager. Ține-ți gura în orice împrejurare. N-aveai ce cîștiga vorbind. Poate-l uram pe Helmuth, dar în definitiv cine era pastorul Fischer? Pur și simplu, un nou-venit printre ceilalți trei sute. Nimeni nu avea de gînd să-și riște viața pentru un predicator necunoscut.

Helmuth a aruncat oala jos. A ieșit de după masă și a arătat cu degetul spre încălțămintea stropită.

— Hai, popo! Jos, în genunchi și fă o rugăciune! Linge-mi cizmele cu limba ta sfîntă și, pentru variație, să vedem ceva cu adevărat umil.

Fischer s-a lăsat încet jos și mie mi-a fost greu să-mi imaginez cum se va mai ridica. Era un om bătrîn de șaizeci de ani, înfrînt și distrus prin tratamentul ce i se aplicase la Bielefeldt și Dachau și, probabil, avea o voință puternică de a trăi de rezistase atîta. Și-a întins înainte gîtul uscățiv. Arăta ca o bucată de furtun uzat. Încet și anevoios, și-a apropiat limba de vîrful cizmei drepte a lui Helmuth. Era un spectacol la care asistasem de atît de multe ori înainte, încît încetasem să-l mai considerăm degradant. Toți trecuserăm prin asta într-o perioadă sau alta, în cariera noastră militară. Învățai repede cum să-ți înăbușі scîrba. Trebuia, dacă voiai să supraviețuiești. Dar era greu, prima oară. Nici mie nu mi păruse prea ușor, ca proaspăt recrut în Regimentul 7 Ulani, cînd mi s-a ordonat să ling copitele unui cal în fiecare dimineață timp de o săptămînă.

Nu era surprinzător că Fischer făcea un așa mare caz din asta. N-a fost ajutat deloc de șutul pe care i l-a tras în gură Helmuth. A căzut pe spate, scuipînd sînge și bucăți de os, iar în acest timp Helmuth l-a izbit din nou în cap cu oala de cafea. Acesta a fost sfîrșitul distracției în dimineața aceea. Helmuth exagerase lucrurile, ca de obicei, și

încă o victimă a fost trimisă la infirmerie în stare de inconștiență, ca să trăiască sau să moară, după cum doctorii socoteau de cuviință. Să moară, după toate probabilitățile. Un astfel de bătrîn nu era de mare folos pentru nimeni. „A căzut pe scări, din cauza subnutriției în locul de detenție anterior...” Pînă cînd raportul ajungea la locul anterior de detenție și pînă cînd cei de acolo tăgăduiau cu fățărnicie acuzația ce li se aducea și hîrtiile erau ștampilate și copiate în două și trei exemplare și, în cele din urmă, rătăcite prin măruntaiele unui mare birou, victima era moartă și aruncată de atît de mult timp, încît nimeni nu era în stare să-și aducă aminte cum arăta.

După comedia de music-hall a lui Helmuth și a lui Fischer, ne-am apucat de ceea ce era numit eufemistic „ora de sport de dimineață”. Nu trecea o zi fără ca vreun nenorocit care nu putea ține pasul să nu fie omorît cu lovituri de picioare sau pumni și evacuat pe targă. Ora de sport de la Sennelager era o probă de rezistență, care l-ar fi dat gata pe cel mai bun atlet olimpic în plină formă. Dar cînd moartea este singura alternativă, e uimitor ce fapte poate fi forțat să facă un trup pe jumătate mort de foame.

După o oră, cu puncte negre dansînd aiurea înaintea ochilor, cu sîngele bătîndu-ți în urechi ca niște pistoane, cu plămînii umflîndu-se și coastele încordîndu-se pînă pe punctul de a se rupe, supraviețuitorii erau trimiși în pas alergător să-și ia uniforma și armele dintr-o grămadă comună. Cizme, vestoane, pantaloni, bonete, toate erau aruncate la întîmplare și fiecare om înhăța ce putea. Ideea era să iei cîte un articol din toate în cel mai scurt timp posibil și nu conta dacă ți se potrivea sau nu ca măsură. Cele mai importante erau cizmele. Un om putea supraviețui cu un veston care nu se putea încheia, iar pantalonii și-i putea trage pînă subsuoară, dar dacă se pomenea cu o cizmă mai mică cu două numere decît era piciorul lui, o încurca de-a binelea. Am cunoscut odată un biet nenorocit care s-a pomenit cu două cizme pentru piciorul drept. După numai o jumătate de oră de marș, a mierlit-o, în timp ce undeva vreun imbecil nenorocit umbla probabil foarte fericit cu o cizmă stîngă mare pe un picior drept mic, fără măcar să observe diferența.

În aceeași dimineață în care a avut loc conflictul dintre pastorul Fischer și Helmuth, ne-am mai distrat puțin cu un martor al lui Iehova.

Era prima lui zi în lagăr și a făcut senzație cînd a refuzat categoric să îmbrace uniforma. Colegul lui—un fost spărgător, cum am aflat mai tîrziu—a făcut tot posibilul să-l convingă, dar tipul s-a menținut pe poziție. Se părea că are anumite obiecții religioase față de uniforme în general și de uniforma germană în special. Cineva l-a întrebat de ce venise, în primul rînd, la Sennelager dacă n-avea nici o intenție de a deveni soldat. S-a dovedit, ca și în cazul multor altora, că nu avusese o altă alternativă. Fie se angaja voluntar, ca să lupte pentru patrie, fie stătea să vadă cum îi spînzură fratele mutilat. Cum era firesc, s-a înrolat voluntar. Dar acum că era aici, nici cîinii fioroși, nici subofițerii prusaci nu l-au putut forța să poarte uniforma aceea.

I-au aruncat o grămadă de haine, dar el le-a lăsat să cadă jos, alegînd dintre ele doar o salopetă verde pentru lucru. Restul, o manta verde, casca de oțel, boneta, centura cu cartușe, pușca, masca de gaze și toate celelalte o mie și una de articole și articolașe pe care trebuia să le purtăm în spinare, le-a lăsat unde căzuseră. A făcut, pur și simplu, sul salopeta, a vîrît-o sub braț și a pornit spre scări. Sergentul intendent și-a scos capul mare și roșu pe gemulețul de la magazie, holbîndu-se cu ochi de buldog la grămada de arme și haine aruncate. M-am gîndit un moment, plin de încîntare, că era pe punctul de a-i plezni o arteră principală. Mi-a surprins privirea plină de speranță și, trist, și-a lovit ușor capul cu un deget.

— Am văzut multe, a zis, dar n-am crezut niciodată că va veni ziua cînd vor recruta nebuni.

A venit la ușă și a urlat la picioarele martorului lui Iehova, în timp ce acestea dispăreau în sus pe scări.

— Hei, tu! Tu cu nenorocitul ăla de nimb! Unde naiba crezi că mergi?

Omul s-a oprit în capul scărilor. Încet, s-a întors să se uite la sergentul jignit. Înainte să-i poată răspunde ceva, a apărut, mișcîndu-se greoi, sergentul-major Matho cu devotamentu-i obișnuit de cîine. Orice îndatorire care putea implica lovituri rapide de karate sau șuturi cu piciorul în burtă îl încînta.

— Ce se întîmplă, sergent? Pentru ce tot zgomotul ăsta? Cine face scandal?

Sergentul a îndreptat un deget acuzator.

— Avem un nebun tîmpit în grijă. Crede că deja zboară prin cer și joacă leapșa cu îngerii. Zice că nu vrea să-și îmbrace uniforma.

Martorul lui Iehova și-a pocnit călcîiele.

— Doar salopeta, a zis. N-am nimic împotrivă să port salopeta.

— N-ai nimic împotrivă să porți salopeta? a repetat sergentul-major Matho, jignit.

În cameră s-a făcut tăcere. În toți anii cît fusesem în armata germană nu întîlnisem așa ceva. Am început să am un respect ascuns pentru martorii lui Iehova. Or fi fost ei nebuni, dar se părea că nu se dădeau bătuți în fața unui subofițer prusac.

— Nimic împotriva salopetei, ai zis? Matho a ridicat brusc mantaua aruncată și a scuturat-o cum ar fi scuturat un șobolan. Ce s-a întîmplat cu restul uniformei? Nu-ți place culoarea sau ce? Nu-ți place croiala ei? Dumnezeule! A azvîrlit mantaua înapoi pe podea, apoi i-a tras un șut de a trimis-o în cealaltă parte a camerei. Ce crezi că-i aici, o nenorocită de paradă de modă din Paris? Ești aici ca să lupți în război, nu să te fandosești și să te plîngi că nu-ți vin bine hainele! Îți place să stai toată ziua pe fundul ăla mare și gras, îndopîndu-te cu pîine și cîrnații *Führerului* și apoi ai nerușinarea să scîncești și să te plîngi că nu-ți place cum arată uniforma!

— Domnule sergent, nu e vorba de aspectul uniformei. E vorba de întreaga atitudine față de război. Martorul lui Iehova s-a întors, serios, cu fața spre înfuriatul Matho. Întîmplător, sînt creștin. Să nu ucizi... Credința mea îmi interzice să pun mîna pe armă sau să port uniformă. Este foarte simplu.

Omul s-a întors să plece. Matho a fost atît de repede sus pe scări în spatele lui, încît părul a început să i se zbîrlească. L-a înșfăcat de umăr, l-a răsucit și i-a tras un șut în fund, încît l-a trimis peste balustradă cu capul în jos, pe podea. Repede și în liniște, încăperea a rămas goală. Noi știam mult prea bine ce va urma. Nu doream să stăm și să vedem. Ne-am bulucit ca vitele într-un coridor, afară. În spatele acelei uși închise, în încăperea care puțea a mosc, a praf și a transpirație de om, cumplita scenă era jucată pînă la sfîrșitu-i inevitabil. Am auzit vocea lui Matho ridicîndu-se pînă la un țipăt isteric, înjurînd Biblia, pe martorii lui Iehova și biserica în general. Am auzit replicile victimei, rostite încet, dar clar.

— Nu pot. Sînt creștin. Nu vreau să pun mîna pe armă, prefer să mor.

Și noi știam, cum știa și el, că nu va mai ieși viu din camera aceea.

L-am auzit pe Matho descheindu-și centura grea de piele și, fără îndoială, vîrînd catarama sub nasul omului, în timp ce rostea cuvintele familiare și lipsite de sens: *Gott mit uns*.

Dumnezeu era cu noi. Sfînta armată germană și sfîntul *Führer* își hrănea copiii nerecunoscători cu pîine și cîrnați și totuși acest maniac se opunea și refuza să lupte.

Am auzit prima plesnitură puternică a centurii și lovitura cataramei pe fața victimei. Nu era doar Matho, mai erau încă șase sergenți ca să-l ajute. Îl băteau pe rînd, luîndu-se la întrecere să vadă care poate să-i provoace cea mai mare suferință sau care poate să producă cel mai lung și mai puternici țipăt de durere. Au trecut aproape treizeci de minute înainte ca în cele din urmă, să se lase o binecuvîntată liniște peste cameră, iar noi am știut că suferința se terminase. Mai rămăsese doar o formă fără viață căreia să-i tragă șuturi pe podea. Acum nu-i mai puteau provoca nici o durere cu torturile lor demente. Au deschis ușile și ne-au chemat să-i scăpăm de cadavru. Un ochi îi ieșise din orbită și atîrna la jumătatea obrazului. Unde fusese nasul se găsea o masă de carne stacojie. Gura era făcută zdrențe, iar gingiile sfîșiate. Am ridicat rămășițele unei ființe umane orgolioase și le-am aruncat afară pe fereastră. După ce podeaua a fost ștearsă, ne-am continuat treburile zilei.

Totul era absolut normal și în ordine. Un mort în plus, care trebuia luat și înmormîntat într-o groapă fără nume. Probabil, a murit sub influența băuturii. A căzut de la fereastră într-o stare de inconștiență datorată alcoolului. Era uimitor de mare numărul deținuților de la Sennelager care cădeau de la fereastră datorită comei alcoolice. Asta se întîmpla în fiecare zi a săptămînii... acasă nu se scria nimic. Soția, dacă avea soție, își tocea ghetele de piele umblînd de la un birocrat gras la altul. Dar nici unul nu putea să-i dea răspunsuri satisfăcătoare. Probabil, nu voiau nici măcar să încerce. În armata germană dispăreau mereu oameni. Cine să-și bată capul cu un martor al lui Iehova ucis?

Am renunțat să ne mai gîndim la această problemă și ne-am dus să-l ascultăm pe căpitan, care-și ținea discursul tradițional de primire a nou-veniților... sau ce mai rămăsese din nou-veniți. Fischer era în

infirmerie, iar martorul lui Iehova mort și Dumnezeu știe cîți își mai dăduseră sufletul în timpul nopții sau aveau să dispară în cursul zilei.

— Sînteți aici, a zis căpitanul cu zîmbetul lui amabil, prin grația lui Dumnezeu și a *Führerului*. Aceasta este șansa voastră de a vă pocăi și a fi iertați. Să ștergeți păcatele trecutului și să începeți o viață nouă cu sufletul curat. Datoria noastră aici, la Sennelager, este de a vă instrui să ajungeți soldați folositori și buni; datoria voastră este de a coopera cu noi și de a vă arăta bunăvoința de a-l servi pe *Führer*, ca cetățeni loiali ai patriei. Există mai multe modalități de a face aceasta. Ca să vă dau un exemplu, vă puteți oferi voluntari pentru misiuni speciale cînd ajungeți pe linia frontului... Firește, a încheiat cu o mișcare dezaprobatoare a unei mîini elegante, ne vom aștepta la mai mult din partea voastră decît de la camarazii voștri soldați. Așa e firesc. Așa e drept și cum se cuvine. Voi aveți un trecut pe care trebuie să-l ispășiți și voi...

— Domnule căpitan!

Un tip masiv, care, după cum umbla zvonul, fusese înainte de război un codoș vestit în Berlin, și-a azvîrlit mîna în sus și l-a întrerupt pe căpitan în toiul elocinței.

— Domnule căpitan!

Căpitanul și-a îngăduit doar o ușoară încruntătură a frunții de alabastru pentru a-și arăta nemulțumirea.

— Da, băiete? Ce este?

Veselul codoș a sărit în picioare. Probabil știa la fel de bine ca oricare că șansele de supraviețuire în Batalionul 999 erau destul de slabe. Nu avea nimic de pierdut dacă-l sîcîia pe căpitan.

— Domnule căpitan, pot să pun o întrebare? a zis.

— Firește că poți, a răspuns căpitanul, descrețindu-și fruntea. Întreabă orice vrei. Nu te întinde prea mult cu vorbele.

Întrebarea omului a fost într-adevăr foarte simplă. voia să știe ce se va întîmpla dacă un infractor cum era el murea luptînd pentru *Führer*, dovedindu-se un cetățean bun și loial al patriei. I se vor ierta faptele rele făcute în trecut? Atunci va fi considerat demn de a reintra în armată ca un soldat cu drepturi depline?

A pus întrebarea pe un ton deosebit de sincer. Un adevărat căutător de adevăr. Nerăbdător și hotărît să moară pentru *Führer* și patrie, atîta timp cît putea fi asigurat că asta îl va reabilita în ochii armatei.

Nimeni n-a îndrăznit să rîdă sau măcar să zîmbească. Ochii strălucitori ai lui Hofmann au fost imediat peste tot, dar n-au întîlnit decît o foarte solemnă liniște. Părea că fiecare atîrnă în văzduh, așteptînd răspunsul căpitanului la această întrebare deosebit de arzătoare.

Căpitanul și-a lovit nerăbdător cizmele cu cravașa.

— Dragul meu băiat, dacă cineva moare ca un erou, atunci, firește, este tratat ca un erou... Este prevăzută o dispoziție clară pentru astfel de eventualitate. Articolul 222 din Codul Penal stabilește foarte limpede că oricine cade pe cîmpul de luptă este amnistiat în mod automat. Nu trebuie să ai temeri în această privință. Cred că ți-am răspuns la întrebare și te-am liniștit?

— Oh, da, într-adevăr, domnule căpitan. Mi-ați răspuns într-adevăr. voiam să fiu sigur că știu ce voi face înainte de a merge s-o fac. Omul a zîmbit, vesel. Nu voiam să-mi gătesc gîsca, domnule, fără să știu dacă după aceea voi mai fi în viață s-o mănînc... Dacă înțelegeți ce vreau să spun, domnule căpitan?

În colțul său, Hofmann își scosese carnețelul și creionul și scria rapid. Micuțul își deschise gura într-o simplă despicătură și își strecura vorbele într-o parte ca un ventriloc de mîna a doua.

— N-aș vrea să fiu în pielea ta, amice... nu numai că ți-ai gătit nenorocita aia de gîscă, dar ai ars-o pînă ai făcut-o scrum!

Zilele care au urmat au fost dure și brutale, așa cum era obiceiul la Sennelager, și încă cinci dintre voluntari au sfîrșit-o prost. Unul s-a prăbușit și a murit în timpul unui marș; unul n-a reușit să se miște destul de repede cînd a explodat o grenadă din greșeală; și alți trei au intrat în panică la prima lor întîlnire cu un tanc în timpul unui exercițiu, fiind călcați și prefăcuți în carne tocată ca să servească drept exemplu celorlalți.

Puțin după aceea, au fost cîteva încercări nereușite de dezertare. Toți cei care au încercat au fost prinși în primele șase ore și aduși înapoi la Sennelager pentru a fi predați locotenent-colonelului Schramm, călăul lagărului.

Schramm era călău, pur și simplu, prin forța împrejurărilor. Nici prin temperament, nici prin talent nu era potrivit pentru această sarcină. Își pierduse un picior sub un tanc, la Lemberg, ceea ce însemnase, de fapt, sfîrșitul carierei lui active ca soldat. În loc să fie avansat

la gradul de colonel plin și să i se dea o slujbă confortabilă în spatele unui birou anonim, autoritățile, cu înțelepciunea lor malițioasă, consideraseră potrivit să-l răsplătească pentru serviciile făcute expediindu-l la Sennelager. Prima execuție făcută sub comanda lui îi provocase un șoc din care nu și-a mai revenit pe deplin niciodată. La a treia și a patra a simțit că-și pierde mințile. Dar avea soție și trei copii mici și știa ce soartă îi va aștepta, atît pe el cît și pe el, dacă va refuza să asculte ordinele. Așa că s-a apucat de băut și de-atunci bea neîntrerupt. Bea înainte de execuții ca să-și calmeze nervii și să se împace cu conștiința; bea în timpul execuțiilor ca să capete curajul de-a le duce la capăt; și bea după execuții ca să uite ce tocmai făcuse. Întrucît execuțiile aveau loc în ritm de trei loturi pe săptămînă, se poate presupune că locotenent-colonelul era foarte rar văzut treaz. Șontîcăia prin lagăr folosindu-și sabia drept baston, neadresînd nimănui vreun cuvînt. De obicei, în zilele de exerciții se întîmpla să fie prea beat ca să se miște fără sprijin și trebuia să fie condus acolo și sprijinit de plutonul de execuție. Nimeni nu s-a gîndit vreodată să-l raporteze comandantului de lagăr. Schramm era privit cu dispreț compătimitor și, totuși, era favoritul tuturor soldaților.

Cînd îl vedeai în lumina cenușie, neclară a zorilor, șchiopătînd prin curte, cu bidonul de Kummel în mînă, puteai fi sigur că fusese aranjată o execuție. Prindea întotdeauna un interval de cîteva minute pentru o dușcă în plus la jumătatea drumului între magazia de muniție și popota ofițerilor, acolo unde nu putea fi văzut de von Gernstein și de binoclul lui indiscret. Se așeza pe un zid scund, își rezema bărbia pe mînerul săbiei și privea în gol, gîndindu-se la Dumnezeu știe ce lucruri tulburătoare, înainte să-și vîre bidonul în buzunar și să-și continue drumul, șontîcăind cu piciorul artificial care scîrțîia la fiecare pas. Cînd ajungea la închisoarea lagărului, i se oferea inevitabil un mare pahar de bere, pe care inevitabil îl accepta.

După cîtva timp apărea cu plutonul de execuție și se îndrepta spre curtea în care avea loc.

O dată ce execuția era terminată, își ștergea din memorie toate amintirile despre victime. A circulat o poveste prin lagăr, și am crezut-o cu toții, cum că într-o seară aghiotantul îl întrebase în popota ofițerilor cum se comportase generalul.

— Generalul? a întrebat Schramm, părînd uluit. Care general?

— Cel pe care l-ai împușcat azi dimineață, bătrîne, a zis aghiotantul. General-maiorul von Steinklotz.

— Von Steinklotz? a întrebat Schramm. L-am împușcat pe general-maiorul von Steinklotz?

Sincer, a crezut că suferă de iluzii din cauza băuturii. Și-a terminat băutura în hohotele de rîs ale celor prezenți, a ieșit din popotă clătinîndu-se pe picioare și s-a prăbușit cu fața în jos. A fost dus acasă la soție de doi caporali subordonați, care l-au dezbrăcat și l-au culcat, fără ca el să știe vreodată despre asta.

În două împrejurări cel puțin a încercat să se sinucidă. Prima oară s-a spînzurat de grinzile mansardei din propria-i locuință, dar l-a descoperit soția și i-a tăiat frînghia. A doua oară a luat o supradoză de medicamente, dar i s-a spălat stomacul cu o pompă și a fost trimis înapoi la datorie. Din cînd în cînd, în momentele lui mai lucide, se așeza la pianul din popota ofițerilor și cînta. Era un pianist excelent, dar rareori destul de treaz ca să se concentreze mai mult de cîteva minute o dată.

Colonelul von Gernstein, de asemenea, își pierduse un picior în serviciul activ. Pierduse două, de fapt, dar era mai greu să observi. La început credeai că e doar puțin greoi în felul de a merge. Avea, de asemenea, gîtul țeapăn și nu putea să-și întoarcă defel capul fără să-și întoarcă restul trupului. Coloana vertebrală îi era susținută într-un corset de oțel. Gura îi era o linie subțire mov, fără buze și zbîrcită. Jumătate din față o lăsase la Smolensk, într-o bătălie între Tigrii germani și T-34-urile rusești. Von Gernstein fusese singurul supraviețuitor, care s-a tîrît afară prin trapa unui tanc ce ardea. Dar plătise scump pentru acest privilegiu. Ochiul său drept era fixat pentru totdeauna într-o privire sticloasă, oarbă, iar una din mîini era o gheară vestejită. Și, totuși, era imposibil să simți compasiune pentru acest om. Caracterul lui te dezgusta și, după cinci ani de război, văzusem mult prea multe nenorociri abătute asupra corpului omenesc ca să mai fim ușor impresionați sau miloși.

După cele spuse de ordonanța lui, von Gernstein nu se culca pînă la ora patru dimineața, pentru că juca pocher cu Moartea și Diavolul. Jura că într-o noapte îi văzuse, Moartea era îmbrăcată toată în negru

din cap pînă în picioare, cu crucea Hohenzollernilor în jurul gîtului, iar Diavolul în uniforma unui *Obergruppenführer* SS. O poveste bizară, dar unii dintre noi mai creduli, erau convinși că acesta era adevărul. Circulau multe zvonuri despre von Gernstein: că era în legătură cu Diavolul, că ținea liturghii negre, că învia morții... Oricum, în mod sigur era ceva misterios în legătură cu acest om. În locuința lui, lumina ardea toată noaptea și la ușă erau parcate două Mercedesuri mari, negre, care soseau în fiecare noapte, exact la miezul nopții și plecau în zori.

Într-o bună zi, Porta și cu mine, cu mințile pe jumătate pierdute, ne-am riscat viața ca să aruncăm o privire în locuința colonelului. O clipă chiar și Porta a rămas fără grai. Era ca și cum am fi nimerit în peștera lui Aladin în mijlocul deșertului Sahara. Toată podeaua era plină de carpete și covoare persane; pe pereți atîrnau cu nonșalanță picturi de vechi maeștri; la ferestre se găseau draperii bogate de catifea, iar din mijlocul tavanului ne făcea cu ochiul un candelabru strălucitor... Părea aproape imposibil că astfel de splendori pot să existe în mizeria de la Sennelager.

Într-o noapte, țin minte, eram de gardă cu Gregor Martin și Micuțul. Stăteam lîngă garaje și priveam la mia de lumini strălucitoare a candelabrului din apartamentul colonelului. Absolut pe neașteptate, Gregor a chelălăit ca un cîine speriat și a scăpat pușca din mîini. Am sărit înapoi cu un țipăt înfundat de groază, iar Micuțul și-a întors coada și-a luat-o la galop, strigînd în noapte. Căci acolo, în profil, la fereastră, acolo, în fața ochilor noștri, era figura înspăimîntătoare a Satanei însăși.

Am rămas pironiți locului, Gregor și cu mine. Chiar după ce figura dispăruse din vedere, n-am fost în stare să ne luăm ochii de la fereastră. Gregor s-a lăsat în genunchi ca să-și caute pușca pe jos, cu capul dat pe spate într-un anumit unghi și cu privirea fixă. Micuțul se întorsese în camera de gardă, reușind, evident, printr-un oarecare efort această performanță, și n-a fost decît o chestiune de secunde înainte ca sergentul Linge să-și facă apariția, vrînd să știe ce era cu toată panica aceea. Gregor și-a îndreptat genunchii și a întins o mînă tremurătoare spre fereastră. Și-a deschis gura și a scos un sunet orăcăit, ca o broască rîioasă care s-a înecat cu un os de pește.

— A fost Diavolul...

— Diavolul...

— În uniformă...

— Uniformă...

— *Uniformă*? Linge s-a uitat de la unul la celălalt. Ce fel de uniforma naibii?

— SS, a mormăit Gregor.

— Domnule *Obergruppenführer*, am intervenit, considerînd că era timpul să-mi aduc o oarecare contribuție originală la discuție.

Linge părea exasperat.

— Pentru Dumnezeu, a zis. Toți *Obergruppenführerii* arată ca Diavolul. Spuneți-mi ceva nou!

— Ăsta avea coarne, a zis Gregor, pe un ton de bruscă și disperată inspirație. Coarne mari, scîrboase și afurisite... două, ieșite din frunte... Și încă ceva, a adăugat, cu o notă de sfidare, bea fum.

— Bea *fum*? a întrebat Linge.

— Sulf, am zis. Pucioasă.

În acest timp, terenul din jurul garajelor se umpluse de soldați care veniseră în ajutorul nostru. Linge și-a pocnit nerăbdător limba de dinți.

— Prostii, a zis, tăios. Prostii și aiureli tîmpite. N-am auzit asemenea aiureli tîmpite în toată...

— Priviți! a zis Gregor. Iar e acolo!

Figura a trecut prin fața ferestrei și a dispărut. Gregor s-a întors și a luat-o la fugă, și n-aș jura, dar cred că Linge l-a urmat. În orice caz, cînd mi-am revenit, am constatat că eram singur. Peste tot era liniște. O liniște de mormînt, sinistră. Doar luminile din apartamentul lui von Gernstein mai licăreau, iar undeva, în cealaltă parte a ferestrelor, se plimba țanțoș Satana însăși cu profil de diavol...

În goana mea prin curte, din cauza panicii care mă cuprinsese, mi-a căzut casca de pe cap de două ori, zornăind pe dalele de piatră și de două ori a trebuit să mă tîrăsc de-a bușilea ca s-o caut, înainte de-a ajunge la adăpostul camerei de gardă, unde m-am aruncat prin ușă, scoțînd sunete nearticulate. Linge era acolo, cu o față ca un castron plin de mațe. Bombănea singur într-un fel de delir nebunesc și, cînd am trecut în fug pe lîngă el, s-a agățat de mine.

— Să nu sufli o vorbă! Să nu spui nimănui! N-ai fost lîngă locuință toată noaptea! Ține minte: n-ai fost lîngă locuință!

— Bineînțeles, am zis, acru. Lucrul următor pe care o să mi-l spui e că n-a existat nici un Diavol...

— Mi se fîlfîie de Diavol! Nu ai fost lîngă locuință!

Într-o criză de nebunie, Linge a tras un șut cu piciorul unei căști care se găsea pe podea. Casca s-a ridicat în aer și a zburat cu grație afară pe fereastra care, întîmplător, era închisă în acel moment. S-a format o cascadă de sticlă spartă și s-a auzit o lovitură înfundată și un răcnet de durere furios.

— A încasat-o careva, am zis.

Micuțul a traversat încăperea și s-a uitat atent afară prin fereastra spartă, din care mai rămăsese o bucată ca un dinte crăpat. S-a întors spre Linge cu o satisfacție morbidă.

— Locotenentul Dorn, a zis, pur și simplu. A oprit-o cu pieptul.

Locotenentul s-a năpustit în camera de gardă, de parcă l-ar fi urmărit îndeaproape o duzină de T-34. S-a uitat în jur, furios.

— Cine a azvîrlit casca aceea? Răspundeți-mi la întrebare! *Cine a azvîrlit casca aceea*?

Sergentul Linge a făcut un ocol al camerei de gardă, tîrșîindu-și picioarele, și a schițat un zîmbet nervos de vinovăție.

— De ce mama dracului zîmbești? a zbierat locotenentul. Ți-ai pierdut mințile? Ești nebun, stăpînit de mania omuciderii? Îți dai seama că ai putea ajunge în fața plutonului de execuție pentru atacarea unui ofițer?

— Domnule locotenent, nu am aruncat-o în dumneavoastră, domnule, a zis Linge, cu o seriozitate deosebită și mieroasă. Mi-a scăpat din mînă. S-a dus înainte s-o pot opri. Mi-am întins mîna s-o prind, dar n-am mai ajuns-o.

— Oh, pentru Dumnezeu, sergent, nu te mai bîlbîi ca un cretin nenorocit! Locotenentul a făcut, iritat, un pas înainte și, brusc, l-a izbit faptul că la ora aceea din noapte camera de gardă era ciudat de supraaglomerată. Ce se întîmplă aici? Ce fac toți oamenii ăștia aici? S-a uitat bănuitor la cercul de fețe îngrijorate și, brusc, a pus degetul pe cea mai slabă verigă a lanțului: soldatul Ness, care era universal recunoscut ca un idiot autentic. Dorn s-a apropiat de el pocnind din degete, ca și cum s-ar fi adresat unui cîine. Hai, soldat! Vorbește! Nu fă bale la gură!

Soldatul Ness l-a privit disperat. În cealaltă parte a camerei, în spatele locotenentului, sergentul Linge îl informa printr-un alfabet mut oribil că-i va tăia gîtul dacă va îndrăzni să spună un cuvînt. Buza inferioară a lui Ness a început să se lase în jos.

— Ei? s-a răstit locotenentul. Ai de gînd să răspunzi la întrebare sau vrei să ajungi în fața plutonului de execuție, împreună cu sergentul Linge?

Ness a țîșnit, tremurînd, în poziție de drepți. Ochii i se roteau jalnic de la locotenent la sergent. Obrajii mari și pleoștiți îi tremurau de frică.

— L-au văzut pe Diavolul, a zis. L-au văzut pe Diavolul, domnule locotenent.

Firește, atîta a trebuit. De îndată ce Ness a început să trăncănească cu gura lui mare, toți ceilalți au fost nerăbdători să completeze cu detalii. Să fim drepți cu Linge. El avea minte destulă ca să știe că problema trebuia să rămînă între noi. El cu mine și Micuțul am tăcut scîrbiți, în timp ce cretinii își turnau propriile variante deformate ale celor întîmplate. Înțelept, Gregor dispăruse Dumnezeu știe unde. Ness trăncănea mai tare decît oricare, iar locotenentul lovea în dreapta și-n stînga cu palmele, încercînd să domine vacarmul cu strigătele sale.

— Pentru Dumnezeu, tăceți! Tăceți, zic! Vreau un raport militar adevărat, nu o nenorocită de poveste de groază!

A primit raportul militar adevărat: exact la ora 01:05, Diavolul fusese văzut umblînd în apartamentul colonelului. Toți cei prezenți îl văzuseră și cîțiva erau gata să jure că văzuseră coarne, pucioasă, coadă bifurcată etc. Un soldat a adăugat chiar, în entuziasmul lui, podoaba de copite despicate, dar afirmația aceasta a fost respinsă categoric, pe motivul că nu era posibil să le fi văzut decît dacă umbla în mîini, cu picioarele pe sus.

Locotenentul Dorn s-a cocoțat cu grijă pe marginea mesei și a stat o vreme fără să vorbească. Am înțeles situația grea în care se găsea. Era imposibil ca el să nu fi știut nimic despre zvonurile care circulau în lagăr; și chiar dacă nu credea în povestiri de groază, era, cu toate acestea, destul de evident că se petrecea ceva straniu. Nu există fum fără foc și așa mai departe și cine venea în vizită în fiecare noapte exact

la ora douăsprezece, în două limuzine Mercedes mari și negre? Pe de altă parte, toți ne puteam imagina mînia colonelului cînd va citi în raport că garda din noaptea aceea fusese găsită adunată în camera de gardă, trăncănind despre Diavol. Și toți știam cine va fi comandantul următoarei companii trimise pe front: ofițerul care va face raportul. Locotenentul Dorn...

L-am privit plin de simpatie, iar el a ridicat spre mine o față cenușie, cuprinsă de un tremur paralitic. Fără îndoială, era de datoria lui să raporteze incidentul. Mă bucuram că sînt în propriii mei bocanci uzați și nepotriviți și nu într-ai lui.

— E în regulă, a zis, în cele din urmă. S-a ridicat greoi în picioare. Haideți să punem lucrurile la punct. Cine a afirmat primul că a văzut creatura aceea mitică în apartamentul colonelului?

— Caporalul Creutzfeldt, domnule, și soldatul Hassel, a zis cît a putut de repede sergentul Linge.

Se temea că va plăti scump pentru accidentul cu casca și cred că era nerăbdător să tragă și pe alții în mocirla în care se găsea el.

Locotenentul s-a dus la Micuțul și l-a privit o clipă gînditor.

— Caporal Creutzfeldt, a zis. Ai băut cumva ceva înainte de a intra în gardă în noaptea asta?

— Desigur, domnule locotenent. Micuțul a luat o expresie de înțelepciune prostească și a început să numere pe degete. Patru halbe de bere și două pahare de kummel.

— Două, caporal Creutzfeldt?

— Păi... două sau trei. Patru sau cinci... Să zicem șase, a răspuns Micuțul îndatoritor.

— Cu alte cuvinte, caporal, erai beat?

— Nu mai mult decît de obicei, a zis Micuțul, cu fermitate.

— Trebuie să deduc din această afirmație că ești beat în mod obișnuit cînd intri de gardă, caporal Creutzfeldt?

Micuțul a tăcut grav, ca să reflecteze.

— Păi, da, a zis, în cele din urmă. Dar nu ca să vă dați seama.

— Întocmai cum am crezut, a zis locotenentul. *Delirium tremens*. Ai avut vedenii, caporal. Dacă nu sînt elefanți roz, sînt draci cu copite despicate... O simplă născocire a unei imaginații supraîncălzite. L-ai

văzut pe colonel trecînd pe lîngă fereastră... l-ai văzut bînd o ceașcă de cafea aburindă... l-ai văzut purtîndu-și casca de ulan... firește, ai confundat-o cu o pereche de coarne de drac. Nu-i așa, caporal Creutzfeldt?

— Da, cred că asta ar fi, a zis Micuțul, vesel. Cred că, probabil, aveți dreptate, domnule locotenent. Cred că așa trebuie să se fi întîmplat.

Locotenentul s-a întors, mulțumit, spre mine.

— Și tu, Hassel, a zis cu blîndețe, cred că nu mai e nevoie să te întreb dacă ai consumat băuturi alcoolice în cursul acestei seri?

— Nu, domnule, am răspuns. Prefer să nu mă întrebați.

Locotenentul a schițat un ușor zîmbet.

— Cine este comandantul companiei voastre? Locotenentul Löwe, nu-i așa? Un cor energic l-a asigurat că-i așa. Bine, bine, a zis locotenentul. Cred că de data asta o să-l lăsăm să doarmă liniștit. Dar, dacă voi mai afla de o astfel de beție, înțelegeți, voi fi obligat să privesc lucrurile mult mai serios. Vă dați seama care ar fi rezultatul dacă m-aș hotărî să întocmesc un raport despre cele întîmplate în cursul nopții? Toți, dragii mei, ne-am afla într-o situație foarte grea... Vă sfătuiesc ca pe viitor să nu mai priviți spre ferestrele colonelului. În definitiv, nu e treaba noastră ce face colonelul ziua și noaptea. E liber să primească pe cine vrea în locuința lui și, cu siguranță, nu v-ar mulțumi că îl spionați. S-a dus spre ușă, apoi și-a amintit. În ceea ce te privește pe tine, s-a adresat sergentului Linge, data viitoare, dacă, din întîmplare, vei mai sta lîngă o fereastră închisă cu o pălărie de tinichea, asigură-te că nu trece nici un ofițer prin curte. Te asigur că a doua oară n-o să scapi atît de ușor.

Acesta ar fi trebuit să fie de drept sfîrșitul afacerii, dar nu poți opri oamenii să vorbească și pînă la sfîrșitul zilei următoare s-a știut în tot lagărul ce se întîmplase. Creutzfeldt și Hassel îl văzuseră pe colonelul von Gernstein cu Diavolul. Creutzfeldt și Hassel și sergentul Linge îi văzuseră pe colonelul Gernstein și pe Diavol jucînd cărți împreună. Soldatul Ness era gata să jure că, în fiecare noapte cînd bătea ora douăsprezece, colonelul Gernstein se transforma în vampir...

Douăzeci și patru de ore mai tîrziu, fuseseră descoperite urme de copite despicate sub fereastra colonelului. A avut loc un pelerinaj neîntrerupt al oamenilor din toate părțile lagărului, iar unii mai

înclinați spre știință au făcut măsurători și chiar au încercat să facă un mulaj de ghips. Un oarecare neghiob a sugerat că, probabil, fusese un mistreț din pădure, dar această presupunere era evident ridicolă: nici un mistreț german cu simțul autoconservării nu și-ar risca viața în curțile de la Sennelager. Pentru majoritatea soldaților, aceasta era dovada incontestabilă că oaspeții nocturni ai colonelului nu erau cu nimic mai buni decît se cuvenea să fie și acum circula o poveste care nu fusese înainte. Se zicea că pornise de la intendentul companiei a 2-a, dar în curînd putea fi auzită de nenumărate ori pe zi în tot lagărul. Se părea că aghiotantul dinaintea celui actual, întorcîndu-se în lagăr la ora patru dimineața de la cel mai apropiat bordel, fără îndoială beat pe trei sferturi și incapabil să suporte un șoc nervos, dăduse din întîmplare peste colonel și detestabilii săi companioni, cînd trecea pe poarta principală. Aghiotantul fusese descoperit în dimineața următoare, întins pe pămînt cu patru coaste rupte și urme de dinți pe tot corpul. Delira ca un nebun și de-atunci nu și-a mai revenit. În cele din urmă a fost transferat la spitalul de psihiatrie al armatei de la Giessen unde, se zicea, umbla prin saloane cu o mătură pe umăr, spunîndu-le celor pe care îi întîlnea că el e moartea cu coasa. S-a spînzurat într-o zi în closetul ofițerilor.

Între timp, la Sennelager, zvonurile umblau ca un nor de lăcuste, devorînd pe oricine întîlneau în cale. Una dintre cele mai grozave povestiri a venit de la caporalul Glent care, într-o dimineață, a dat buzna în apartamentul colonelului cu un comision oarecare. Deși credea că colonelul este în altă parte, l-a descoperit pe neașteptate șezînd la masă și jucînd pocher cu doi indivizi înspăimîntători. Oaspeții, potrivit celor spuse de Glent, s-au înfășurat imediat în pelerine și și-au tras pălăriile peste ochi, nu însă înainte de-a le putea vedea fețele. Erau, zicea el, înspăimîntătoare. Ca ceva din pergament, cu găuri negre unde ar fi trebuit să fie nasul și gura, cu ochi roșii ca flacăra și fără urechi. Și întreaga încăpere puțea a sulf...

A doua zi, Glent și-a cerut transferul. I-a fost refuzat categoric, dar a fost scos din personalul colonelului și trimis să lucreze la armament, unde au considerat, presupun eu, că avea mai puține șanse să întîlnească moartea și pe diavol la fiecare colț.

Mai mult decît oricînd înainte, soldații se îngrozeau la gîndul de a-l întîlni pe colonel. Era de-ajuns să i se audă scîrțîitul și scrîșnetul membrelor artificiale, în depărtare, ca să nu mai rămînă nimeni pe o rază de un kilometru. Într-o zi, l-a întîlnit pe neașteptate pe sergentul Hofmann. Nimeni nu s-a oprit prea mult timp ca să vadă scena. Am rupt-o la fugă, ca șobolanii de pe un vapor care se scufundă, așa că nici unul n-am știut sigur ce s-a petrecut, dar Hofmann a fost ținut în infirmerie mai bine de o săptămînă, cu o febră atît de mare, încît ar fi putut să-i fierbi un ou în gură. S-a reîntors ca unul care revine din mormînt și jur că nu a adresat nimănui nici un cuvînt în primele douăzeci și patru de ore.

Dar dacă colonelul întreținea într-adevăr relații cu diavolul, nu era, poate, un lucru atît de deosebit pentru un loc ca Sennelager. Acolo se găseau tot felul de oameni. De la codoși și cutre pînă la generali. Unul dintre generalii pe care i-am avut a fost von Hanneken, care în zilele lui de glorie fusese comandantul suprem al forțelor germane din Danemarca. Căderea lui nu se datorase decît lăcomiei meschine. Își supraapreciase forțele pe piața neagră și cineva îl băgase la apă. Nici măcar un general nu era imun. După ce huzurise în Danemarca ocupată, căzuse tocmai la fundul grămezii de bălegar din Sennelager. Porta avea un interes deosebit față de el. Era absolut convins că ascunsese o mică avere în mărfuri de pe piața neagră și era hotărît să-i stoarcă secretul înainte de a fi trimis pe front și a muri.

— Cum e? întreba Micuțul, în fiecare dimineață. A vorbit?

— Încă nu, răspundea Porta. Mă străduiesc să-l conving.

Se străduia să-l convingă. Îl îngrijea ca o mamă. Îl aproviziona cu țigări și rații suplimentare, îl ferea de necazuri, îi urmărea fiecare pas. Pînă într-o zi, cînd, auzind zvonuri că șederea noastră la Sennelager se apropia de sfîrșit, a intrat în panică și a schimbat tactica. A apelat la ajutorul lui Wolf, dușmanul străvechi al lui Hofmann, și la unul dintre prietenii lui cei mai buni și împreună l-au luat pe general pentru ceea ce au numit „o oră de exerciții speciale”. N-am știut ce s-a întîmplat, dar, a doua zi, Wolf și Porta s-au îmbătat criță la bufet și s-au dus braț la braț la cel mai apropiat bordel. Din momentul acela, generalul n-a mai prezentat nici un interes pentru Porta; a fost lăsat în pace, să se scufunde sau să înoate după cum îi era vrerea.

Noi, ceilalți, ne-am bucurat pînă la desfătare de căderea fostului gestapovist Lutz. Lutz era preocuparea Micuțului. Din cauza lui Micuțul pierduse în trecut tresele de caporal și executase trei luni de muncă silnică în penitenciarul de la Besançon, iar acum Micuțul era hotărît să meargă pînă în pînzele albe ca să restabilească echilibrul. În ceea ce ne privea pe noi, puteai să tragi șuturi unui gestapovist în tot lagărul, ca unei mingi de fotbal, cu cît mai tare, cu atît mai bine. În fiecare zi așteptam cu aviditate raportul asupra progresului făcut. Sportul preferat al Micuțului, era să-l scoată pe Lutz la exerciții. Micuțul ședea pe acoperișul locului de parcare, psalmodiindu-și comenzile, în timp ce marele și grasul Lutz, împovărat cu orice armament imaginabil, alerga gîfîind încoace și-ncolo, se învîrtea în cercuri și, inevitabil, sfîrșea căzînd într-un șanț plin de noroi negru, gros, care, întîmplător și potrivit, se găsea acolo. Cînd era pe punctul de a se prăbuși, era trimis la baracă în pas alergător, cu Micuțul triumfător în urma lui, ințepîndu-l cu vîrful baionetei și arătîndu-l cu mîndrie celor care îl priveau. Ca un ultim detaliu, Lutz era forțat să cînte un cîntecel, ale cărui cuvinte începeau așa: *Viața soldatului e o viață înălțătoare...*

Nimeni nu intervenea. Lutz era în grupa Micuțului și Micuțul răspundea de el. Era datoria Micuțului să facă din el un bun soldat. A încercat de două ori să se sinucidă și a doua oară a fost trimis să facă patru zile de carceră. Dacă stau să mă gîndesc, după felul în care se purta Micuțul cu el, carcera i s-a părut, probabil, un paradis.

Cînd s-a terminat perioada de instrucție, toți cei care supraviețuiseră erau acum considerați demni de a merge pe front pentru a fi uciși de armele dușmanului sau făcuți bucățele de minele lui. Sennelager fusese doar o repetiție pentru o realitate și mai sîngeroasă. Unii dintre bieții netoți se întrebau, probabil, de ce se înrolaseră ca voluntari.

Pagină intenționat goală

O națiune în care familia obișnuită are patru copii își poate permite să facă război la fiecare douăzeci de ani; aceasta îi va îngădui moartea a doi dintre copii, rămînînd ceilalți doi ca să perpetueze rasa.

Himmler, discurs adresat ofițerilor de la Facultatea de
Științe Politice din Braunschweig,
9 ianuarie 1937

Dezertorii

Obergruppenführer Berger înșfăcă telefonul în clipa în care începu să sune. Îl trase spre el și răcni în microfon:

— Dirlewanger? Tu ești?

La celălalt capăt al firului, Dirlewanger se strîmbă la imaginea-i din oglindă.

— Mi s-a spus, zise, că vrei să stai de vorbă cu mine.

Vorbi prudent; cu o indiferență atentă, cu o reținere calculată, ca un om care întinde degetul piciorului ca să încerce temperatura apei. Dacă ar fi fost într-adevăr un deget de la picior, l-ar fi retras imediat: temperatura era mult sub zero.

— Vreau să stau de vorbă cu tine! răcni Berger. Mă gîndeam că trebuie să stau de vorbă cu tine! Ce naiba? Ce se întîmplă?

— Ce naiba crezi că se-ntîmplă? Dirlewanger sări imediat și agresiv în propria-i apărare. Ce aștepți să se întîmple? Nu pot face omletă fără ouă, nu sînt făcător de minuni! La naiba, Berger, aici nu e picnic! Am nevoie de mai mulți oameni și am nevoie de ei repede.

— Cine n-are? zise Berger. Crezi că ținem trupe în păstrare la frigider doar de dragul de-a te auzi zbierînd? Să-ți fie clar, omule! Am curățat toate închisorile și centrele de detenție din întreaga Germanie. Ce puteam face mai mult? Vrei să deschidem lagărele de concentrare și să-ți trimit oamenii de-acolo?

— Nu-mi pasă ce-mi trimiteți, răspunse răstit Dirlewanger. În ceea ce mă privește, puteți să-mi trimiteți și nebunii din balamucuri. Fie ce-o fi, atîta timp cît nu sînt homosexuali. Peste asta nu trec. Evreii și homosexualii mă calcă pe nervi. În rest, trimite-mi orice naiba vrei... dar trimite-mi ceva!

Se făcu o mică pauză.

— Foarte bine, zise Berger bățos. O să primești oameni. S-ar putea să nu fie grozavi, dar o să-i primești.

În dimineața următoare au fost cercetate toate lagărele,

închisorile și azilurile pentru a se găsi material folosibil. Orice era bun, atîta timp cît nu era evreu sau homosexual notoriu. Chiar și un nebun stăpînit de mania uciderii putea fi folosit cu condiția să poată fi instruit. Și dacă cineva îl putea instrui, acela era Dirlewanger. Dirlewanger își făcuse ucenicia la maestrul călău din SS, Standartenführer Theodor Eicke din Brigada Cap de mort. Se mîndrea—și pe bună dreptate—că nu există om pe care să nu-l supună...

De la Sennelager, am fost trimiși într-un ținut mlăștinos rău mirositor, plin de umezeală și țînțari, la cîțiva kilometri de Matoryta. Batalionul era complet, dar numai compania întîi fusese dotată cu tancuri. Celelalte nouăsprezece erau reduse la nivelul infanteriei și trebuia să străbatem pe jos, umilitor, apele mocirloase ale mlaștinilor. Micuțul îl ținea pe devotatul Lutz în urma lui, punîndu-l să-i care tot echipamentul, în timp ce el pășea falnic la cîțiva pași înainte, iar noi ceilalți îl priveam cu ură plină de gelozie.

Fusese numit un nou comandant de divizie care și-a făcut apariția, ca să ne vadă cu monoclu și cizme strălucitoare. Spre nemulțumirea lui, Wolf a trebuit să aranjeze ca două camioane să aducă tot echipamentul generalului. Dumnezeu știe ce credea omul că o să facă cu două camioane pline de lucruri în partea aceea a lumii uitată de Dumnezeu.

— Ticălosul și-a adus și un nenorocit de pian de concert cu el! a zis Wolf.

Inspecția generalului a avut loc la amiază. A fost adus din sat cu un Kubel și a fost întîmpinat de colonelul Hinka, comandantul regimentului. Noi am stat toți în poziție de drepți în mijlocul unei băltoace, apoi am pornit să arătăm ce putem, mergînd ca nebunii prin smîrcuri și terminînd prin a arăta ca niște șiruri de statui acoperite cu noroi. În timp ce așteptam, s-a uscat noroiul de pe noi și a început să crape. Dar von Weltheim nu părea să observe asta sau poate credea că mizeria era starea naturală a maselor proletare. A trecut țanțoș în sus și în jos de cîteva ori, uitîndu-se la noi prin monoclu. Apoi ne-a informat, cu amabilitate, că facem cinste armatei germane, că e mîndru, da, mîndru, că patria mai putea produce o unitate atît de bună de oameni

viteji și că, atunci cînd va veni victoria finală, țara va avea motiv să-i cinstească. Am fost atît de impresionat, încît mi s-a deschis gura și de pe bărbie mi-a căzut o bucată de noroi întărită.

— Du-te naibii, a mormăit Porta lîngă mine. Nu mă interesează afurisitele acte de eroism, amice.

Era un semn sigur că pierdeam războiul. Să fim lăudați ca fiind salvatori ai națiunii, în loc să urle la noi că sîntem o adunătură de trîntori cretini, înclinați spre crimă, ceea ce, fără îndoială, eram... sau am fi fost, dacă ni s-ar fi dat o cît de mică șansă. Era de-ajuns să te facă să mori de rîs, dar am reușit și noi odată să ne impunem puțin autocontrol și să-l ascultăm pe om cu o solemnitate cuviincioasă. La urma urmei, era comandant de divizie.

— Încă un efort doar, a zis, cu toată seriozitatea. Încă un efort doar, asta-i tot ce vă cerem, flăcăi curajoși. O ultimă și victorioasă lovitură și rușii vor fi zdrobiți și puși pe fugă! I-am creat inamicului o stare de mulțumire de sine. Da, mulțumire de sine! Crede că e stăpîn pe situație, pentru că ne-am decis să folosim... ăă... tactică... ăă... tactică strategică. Tactică, da. Tactică strategică. Asta am folosit și i-am amăgit prin astfel de mijloace! Dar înainte de Crăciun, vă promit, înainte de Crăciun, va sosi ora noastră!

S-au auzit aplauze slabe de la soldați, la care generalul, evident foarte emoționat de o asemenea etalare a loialității, s-a întors spre Hinka și imediat a ordonat să ni se dea o rație dublă în seara aceea. Slabele aplauze au crescut brusc în volum pînă au ajuns un vuiet uriaș de aprobare. Hinka a schițat un zîmbet slab, bolnăvicios și a înclinat din cap. O clipă am crezut că ne va face de rușine pe toți, vomitînd.

— Întocmai cum spuneți, domnule general, a murmurat.

Von Weltheim și-a scos monoclul și s-a uitat în jurul lui, cu un ochi miop și proeminent.

— Bine, colonele Hinka. Foarte bine. Sînt mîndru de regimentul dumitale. Cînd te gîndești că acești soldați, din simplă dragoste pentru patrie și din devotament față de *Führer*, au coborît din tancuri și s-au oferit voluntari ca infanteriști, te simți mîndru că ești german. Mîndru, zic! Mîndru! Și-a pus monoclul la loc, aparent foarte mișcat. Dumnezeu să-i binecuvînteze, colonel Hinka! Cu băieți curajoși ca aceștia, victoria nu poate fi decît a noastră.

Era evident chiar și pentru cei mai puțin inteligenți—cum era, de pildă, Micuțul—că în lunga și distinsa-i carieră militară, generalul avea foarte puțină experiență despre viața pe front. La numai cîteva secunde după ce plouase, oamenii puneau pariuri pe durata probabilă cît va reuși să reziste. Opinia generală era că la primul atac îl vor vedea pe general și pianul său de concert părăsind poziția cu de două ori viteza luminii.

În seara aceea, ni s-a servit rație dublă cum ni se promisese. Și, în plus, ni s-a dat o mare cantitate de bere cu care să spălăm mîncarea. Mlaștinile pestilențiale au fost uitate timp de cîteva ore fericite și efortul de război a încetat cît timp am chefuit fără rușine și am băut pînă ne-am pierdut mințile. Au dat peste noi două fete care rătăciseră drumul de la Brest-Litovsk, fugind de rușii care înaintau. Erau telefoniste atașate pe lîngă *Luftwaffe*, dar sergentul Hofmann a preluat comanda și a hotărît să le oprească pentru a-i distra pe subofițeri. Trebuie să recunosc, fetelor nu părea să le displacă ideea. Cînd le-am văzut ultima oară, Hofmann le întinsese pe amîndouă pe-o masă cu fustele trase în sus. Una, după spusele soldatului Ness care le vedea pe toate, nu purta chiloți. Din ceea ce am putut afla, se pare că întîmplarea a avut un efect traumatic asupra lui. În orice caz acesta a fost subiectul de conversație săptămîni la rînd.

Tîrziu, noaptea, cînd fetele din *Luftwaffe*, cu sau fără chiloți, și majoritatea dintre subofițeri au căzut într-o stare letargică, un mic grup de sergenți a rămas să bea ultimele sticle de bere. De prisos să mai spun, toți erau nesiguri pe picioare și cu mințile încețoșate și, cum se întîmplă cu sergenții, foarte curînd au început să se certe unul cu altul. Conversația—așa cum era—a ajuns în cele din urmă la comunism. În scopul de a aplana disputa care amenința să ducă la violență peste puțin timp, *Oberwachtmeister* Danz a avut ideea genială de a-l chema pe micul Lenzing pentru a lămuri problema. Lenzing venise la noi în ultimul lot de voluntari. Arăta ca un băiat de șaisprezece ani, subdezvoltat, deși se apropia de a douăzeci și una zi de naștere. Pe vremuri fusese student, într-un trecut care acum i se părea, probabil, pierdut în negurile preistoriei. Fusese arestat din cauza simpatiei sale față de comunism, din care nu făcuse un secret.

Dormea cînd cei doi emisari beți trimiși de Danz s-au dus să-l ia. L-au tîrît direct de sub pături într-o speluncă plină de vomă și de fum, unde se distrau sergenții. L-au așezat tremurînd pe o masă și s-au strîns în jurul lui, ca o gloată la o execuție. Danz i-a spus să le țină o prelegere despre idealurile comunismului—„suficient de simplu ca să le poată pricepe și niște naziști cu capete de lemn ca noi"—și așa, sărmanul băiat a fost prins între ciocan și nicovală, cu moartea pîndindu-l oricum ar fi dat-o. Dar, dacă ar fi susținut a doua oară comunismul, și-ar fi semnat efectiv ordinul propriei execuții; dacă, pe de altă parte, refuza să se supună, Danz, aproape sigur, l-ar fi lichidat pe loc. Realmente, n-avea de ales. A ridicat din umerii înguști și a început să tragă pe prima coardă de banalități ieftine care-i veneau în minte:

— Comunismul este lupta proletariatului împotriva capitalismului internațional. El este lupta împotriva imperialismului internațional. Este ridicarea claselor muncitoare împotriva opresorilor lor…

L-au ascultat timp de zece minute într-o tăcere respectuoasă de bețivi, apoi Danz a scos un strigăt puternic de bucurie și a aruncat ultima sticlă de bere în perete. L-a tras pe Lenzing jos de pe masă și l-a bătut pe umăr:

— Nu e rău, micul meu tovarăș roșu! Nu e rău deloc!

Și-a plimbat mîndru protejatul prin încăpere, prezentîndu-l ca pe un exponat într-un iarmaroc. Vedeți, acesta e omul care a îndrăznit să se ridice și să predice propagandă comunistă soldaților *Führerului*…

Firește, era inevitabil ca nu peste mult timp vreo stîrpitură certăreață ca Hofmann sau sergentul-major Kleiner—Kleiner a fost, după toate informațiile—să nu o ia razna și să strice petrecerea. Mai întîi, a început să discute în contradictoriu cu Lenzing; și fiind mult prea beat că vorbească limpede, foarte curînd n-a mai avut replică. De aici n-a mai fost decît un mic pas pînă la a-l denunța pe Lenzing ca trădător, cîine comunist, prieten al evreilor; și de aici un pas și mai mic spre un urlet după sînge. Acum, Danz părea să-l fi luat pe Lenzing sub aripa sa, deoarece, cînd cineva din cameră a strigat că toți simpatizanții comuniști sînt lași fricoși, a sărit imediat în apărarea noului său prieten. Atunci s-a propus să-i fie pus la încercare curajul, punîndu-l la perete și jucîndu-se de-a Wilhelm Tell cu el, trăgînd la țintă într-o sticlă de

bere așezată nesigur pe vîrful capului. Ideea părea să-l fi satisfăcut pe Danz, căci în momentul acela a dispărut de pe scenă... după toate probabilitățile zăcînd inconștient pe podea. Kleiner s-a autonumit principalul trăgător.

— Încearcă să stai nemișcat, cățel comunist, dacă vrei să nu-ți zbor creierii... Nu greșesc ținta foarte des, dar chiar dacă se întîmplă, nu-i cazul să te alarmezi. O să fii mort înainte de a-ți da seama că ai fost lovit.

Și-a scos revolverul și a țintuit cu o labă porcină păroasă, care tremura perceptibil într-o parte și-ntr-alta. Atunci, dintre toți, Hofmann a început să se piardă cu firea. Noi eram acum, a raționat el, pe front, nu la Sennelager, și se puteau pune întrebări jenante dacă dimineață era găsit un om mort cu un glonț în frunte.

— Crezi? a zis Kleiner, foarte bine dispus la gîndul de a omorî pe cineva. Aș vrea și eu să văd Curtea aia Marțială care să degradeze un om pentru că a împușcat ticălos de comunist. Mai degrabă îți dă o medalie pentru asta.

A ridicat revolverul și a apăsat pe trăgaci. Glonțul a ricoșat din perete și a ieșit țiuind pe fereastră. Jumătate din cei prezenți s-a aruncat sub mese și scaune, în timp ce cealaltă jumătate, mai beată sau mai plină de fervoare patriotică, l-a îndemnat pe Kleiner „să mai tragă o dată în ticălos". Kleiner nu mai avea nevoie de încurajare. Părea intrigat că nu nimerise ținta prima oară, deși acum nu mai avea nici o importanță faptul că ținta era o sticlă de bere sau capul unui om.

— Pentru Dumnezeu! a zis Hofmann gîfîind și ținînd un scaun în fața lui ca să-l protejeze de gloanțele răzlețe. Pentru Dumnezeu, o să iasă un scandal îngrozitor.

Kleiner nu l-a băgat în seamă. S-a bălăbănit spre perete și a ochit din nou. Cineva a pariat că nu va nimeri, pe trei sticle de votcă. Un altul a oferit solda pe o lună pentru același lucru. Revolverul, în mîna transpirată a lui Kleiner, se legăna încet dintr-o parte într-alta. Hofmann, din spatele scaunului, a început să bolborosească, cu ochii în lacrimi, despre consecințe dacă i se va întîmpla ceva lui Lenzing.

— Du-te naibii și lasă-mă în pace, a zis Kleiner, foarte politicos. Cînd o să am nevoie de sfatul tău, o să ți-l cer. Între timp, valea de-aici și lasă-ne în pace. Sînt puse la bătaie trei sticle de votcă.

Firește, fără a pune la socoteală viața unui om, Kleiner a închis un ochi și a apăsat a doua oară pe trăgaci. Glonțul s-a înfipt în perete la numai cîțiva centimetri de capul lui Lenzing.

— S-a mișcat! a țipat Kleiner. Ticălosul, idiotul și lacheul s-a mișcat!

În acest timp, Lenzing tremura din cap pînă-n picioare, iar Kleiner arăta ca și cum toate oasele i s-ar fi transformat în piftie. Genunchii nu-l mai țineau și se legăna întruna dintr-o parte într-alta. A tras și a treia oară, cu mîna dansîndu-i ca salcia pe vînt puternic. Sticla de bere a sărit de pe capul lui Lenzing și s-a spart pe podea, dar strigătele de bucurie au fost înăbușite de o voce acidă care s-a auzit în pragul ușii.

— E careva atît de amabil să-mi spună ce naiba se petrece aici?

Încet, Kleiner și-a întors capul. Din toată camera, oamenii au ieșit tîrîndu-se din ascunzători și s-au ridicat în picioare, clătinîndu-se. Stînd cu casca trasă pînă peste ochi și cu degetele mari vîrîte sub centură, locotenentul Löwe i-a privit pe toți cu răceală. A dat din cap spre Lenzing.

— Du-te la baraca ta. O să stau de vorbă cu tine mai tîrziu. A așteptat pînă cînd băiatul îngrozit a părăsit încăperea, apoi a închis ușa, trăgîndu-i un șut. Sergent-major Kleiner, a zis. E limpede că ți-ai îngropat talanții. Habar n-aveam că ești atît de pasionat după armele de foc. Va trebui să-ți folosim mai bine talentele... Întrucît din acest moment vei fi transferat la grupa antitanc, mă voi aștepta la lucruri mari din partea ta. A strîmbat din gură plin de dezgust. Și-a plimbat privirea încet peste toți cei prezenți. Pricepeți, a zis, că există un motiv, un singur motiv pentru care nu vă tîrăsc pe toți, cît sînteți de mizerabili, în fața Curții Marțiale, să vă trimită direct la Torgau? Sîntem în al cincilea an de război și la marginea dezastrului și, pe Dumnezeul meu, prefer să vă țin aici ca să fiți uciși de artileria rusească decît să vă trimit înapoi, la luxul relativ al unei închisori militare. De asemenea, vă pot spune, acum și aici, că nu-mi pasă dacă fiecare dintre voi o va sfîrși cu mațele atîrnînd între picioare și cu brațele zburate. Degeaba o să veniți la mine să vă văitați. În ceea ce mă privește, veți rămîne aici și veți lupta pînă veți cădea. Și cînd veți cădea, veți muri, deoarece, credeți-mă, nu va fi nimeni în preajmă ca să vă ridice.

S-a întors brusc și a părăsit încăperea, trîntind ușa după el. S-a făcut o liniște șocantă. Deodată, n-a mai fost nimeni beat. Poate, în acel moment, pentru prima oară, înțelegeam ce înseamnă să pierzi un război. Poate, atunci, am înțeles că Löwe nu vorbea în zadar și că toți eram sub amenințarea sentinței la moarte.

Kleiner s-a prăbușit greoi într-un fotoliu și a rămas acolo, transpirînd, cu picioarele lăbărțate, cu brațele atîrnîndu-i pe podea. Pistolul i-a alunecat din toc și l-a lăsat unde căzuse. Furios, Hofmann l-a ridicat și i l-a pus la loc.

— Mai bine păstrează-l, a zis. Poate o să-ți prindă bine într-o zi, ca să te împuști cu el...

În dimineața următoare, am ocupat poziție alături de Regimentul 587 de Infanterie, înlocuindu-l pe 500, care era un regiment disciplinar compus nu din infractori, ci aproape în întregime din funcționari căzuți în dizgrație. Toți WU-iștii[1], indiferent din ce regiment făceau parte, trebuiau să poarte un semn roșu pe spate. În felul acesta, erau ușor de deosebit.

Am găsit linia frontului, în acel punct, neobișnuit de liniștită. Prima dintre tranșeele rusești era departe, la marginea mlaștinii, iar țara nimănui era tăcută și pustie. Am ajuns acolo într-o joi. Potrivit spuselor celor care erau în zonă de cîtva timp, aceasta era ziua în care era împărțită rația de votcă trupelor rusești; un litru și jumătate de om, în general consumată în mai puțin de o oră. Am fost informați că ne putem aștepta la o noapte plină de evenimente.

Aici, chiar în mijlocul mlaștinii, țînțarii roiau și bîzîiau ca una dintre plăgile Egiptului. Erau cu mult mai răi decît păduchii de care nu ne despărțeam niciodată. Fusesem dotați cu plase contra țînțarilor, dar bestiile își găseau loc să intre și să ne sugă sîngele după bunul lor plac. Porta pretindea că găsise un remediu, dar după părerea noastră era la fel de rău ca prezența țînțarilor. Se acoperea cu o vaselină urît mirositoare, luată de la un camion distrus și lăsat să se scufunde în mlaștină, dar din acel moment era ocolit nu numai de îngrozitoarele insecte, ci de toată lumea. Așteptam cu interes să vedem dacă îi va respinge pe ruși.

[1] *(germ.)* WEHRMACHT UNWÜRDIG: cei nedemni de serviciul militar. *(n. trad.)*

Răsfirate printre noi, în tranșee, se vedeau semnele roșii ale WU-iștilor. Carne de tun. Li se promiseseră că vor fi iertați dacă se vor distinge în luptă, dar ei știau, ca și noi, că asta era pur și simplu o poveste pentru creduli. Ei erau oameni pierduți. Erau acolo ca să umfle numerele. Erau acolo ca să moară. Se înghesuiau laolaltă în grupuri, plini de ură și suferință, așteptînd doar să fie mînați ca o turmă în mijlocul unui cîmp de mine sau scoși cu forța din tranșee ca să înfrunte prima explozie a tunurilor rusești. Nimeni nu-i băga în seamă decît ca să-i înjure sau să-i lovească cu picioarele. Erau evitați și tratați cu dispreț, ca niște prizonieri de război dezgustători. Cînd începea lupta, erau inutili atît pentru ei, cît și pentru altcineva. Nu aveau pentru ce mai trăi, așa că puteau foarte bine muri.

Puțin după ora 20:00 a început distracția. O vreme îi ascultasem cum strigă și rîd în cealaltă parte a mlaștinii, pregătindu-se pentru atac. Dar nu e mai ușor să te împaci cu grenadele de aruncătoare, pur și simplu, pentru că te-ai așteptat la ele. Erau aruncate cu o precizie supărătoare și doi WU-iști au fost sfîrtecați în bucăți înainte ca Micuțul (care sărea totdeauna primul la acțiune) să aibă șansa de a răspunde cu mitraliera. După asta au urmat bombele cu fosfor, care au provocat o panică extraordinară cînd au explodat direct în fața nenorociților de WU-iști, care alergau țipînd în toate direcțiile, ca oile cînd e lupul în mijlocul lor.

Tragerea a continuat sporadic toată noaptea. Am avut un scurt răgaz de liniște dimineață, iar după-amiază au început lunetiștii să facă prăpăd printre noi. Erau siberieni care stăteau cocoțați în vîrful copacilor, ca niște ciori uriașe. Sînt sigur că fuseseră aleși cu grijă pentru treaba asta, deoarece nu iroseau nici un glonț. Dacă îți arătai capul peste marginea tranșeei pentru măcar o sutime de secundă, primeai un glonț direct între ochi. Erau diavoli, deghizați, siberienii ăia. Chiar și rușii se temeau de ei. Ei ucideau pentru simpla plăcere animalică de a ucide, numărîndu-și victimele în fiecare zi, păstrînd cadavrele pentru medalii, așa cum alți oameni păstrează șase bănuți pentru a cumpăra cadou de ziua de naștere a bunicii. Totuși, cred că nu ne putem plînge. Noi îi egalam prin tirolezi, care dovedeau același zel și precizie în spulberarea creierelor omenești.

Primul care a înscris întîia noastră lovitură precisă, drept răspuns, a fost Legionarul. L-am văzut ducîndu-și arma la umăr, ochind cu grijă, trăgînd, și de pe cea mai de sus ramură a unui stejar s-a prăvălit un trup pe pămînt. De abia terminasem cu felicitarea Legionarului, că Porta i-a și urmat exemplul și un al doilea siberian a venit plonjînd din văzduh și a intrat în mlaștină. Pentru o clipă a apărut soarele de după nori și în tufișuri a strălucit un obiect de metal. Barcelona l-a apucat pe Porta de braț și a arătat într-acolo.

— Uite-l… acolo în stufăriș, cu bucăți de iarbă puse pe cap, tîmpitul.

În agitația sa, Porta i-a smuls binoclul lui Barcelona și l-a împins într-o parte ca să poată vedea mai bine. Un glonț exploziv a izbit locul unde stătuse. Porta n-a pierdut timpul. A aruncat binoclul. S-a ridicat în picioare, a tras trei cartușe unul după altul și din păpuriș s-a înălțat un trup. Jumătatea superioară a capului îi fusese zburată. Și-a azvîrlit brațele în sus, a făcut un pas înainte în mîl și s-a prăbușit. Peste cîteva minute a fost supt în adîncurile mlaștinii mișcătoare. Au mai rămas doar cîteva bășici cafenii, dezgustătoare, în nămol, pentru a arăta pe unde intrase. Zona devenea un mare cimitir. Într-o zi, poate, cînd toate luptele se vor termina, mlaștina își va elibera numeroasele victime și toate tigvele goale vor fi aruncate la suprafață ca să plutească în liniște pe marea de nămol. Această priveliște va merita să fie văzută. Va fi un monument minunat în cinstea măcelului de cinci ani.

În timp ce Porta se mai bucura încă de triumful său, un proiectil bine ochit a nimicit în întregime plutonul 1 din compania a 7-a. N-a mai rămas din el decît o mînecă de manta care plutea prin aer. După ce praful s-a așezat, am descoperit cîteva fragmente de oase și bucăți de metal strîmbate. WU-iștii erau într-o stare de panică, încît ni s-a dat ordin să-i împușcăm dacă e necesar.

Pastorul Fischer se ghemuise într-un adăpost cu un fost poștaș din Leipzig. Poștașul fusese prins furînd colete poștale cu valoare declarată (infracțiune care atrăgea pedeapsa cu moartea), dar, probabil, omul avusese prieteni sus-puși de a scăpat cu viață și cu zece ani de închisoare. Fusese ademenit ca un prost în Batalionul 999 cu promisiunea că, dacă se va purta frumos, va fi repus în vechea slujbă la Leipzig.

Există oameni care cred în orice, chiar și în propaganda nazistă. Fusese necesar doar puțin timp la Sennelager ca să i se spulbere iluziile, dar, firește, nu e mai puțin adevărat că atunci era prea tîrziu să mai dea înapoi.

— Ei, părinte! a zis, înghiontîndu-l pe Fischer, care tremura în coastele-i numai piele și os. Ce-ar fi să încercăm să fugim?

A dat din cap în direcția nimănui. Fischer a ezitat. A privit peste întinderile mlăștinoase, spre linia frontului rusesc.

— După cum văd eu lucrurile, a zis poștașul, nu poate fi mai rău în partea cealaltă a gardului decît în asta. Fischer a întors spre el o pereche de ochi albaștri, încețoșați. Într-un fel oarecare păreau să pună la îndoială afirmația. Poștașul l-a apucat de braț. Privește lucrurile în felul ăsta, a zis. O să ne omoare în mod sigur dacă vor rămîne în continuare aici...

Chiar în timp ce vorbea, focul s-a oprit brusc. O perdea groasă de liniște s-a lăsat peste mlaștină. Apoi, încet, unul cîte unul, un nou val de sunete slabe a început să vină tîrîndu-se spre noi. Am auzit trosnetele unui foc cînd un sat din apropiere a început să ardă în flăcări. Am auzit mugetele îndepărtate ale vitelor înspăimîntate. Am auzit gemetele răniților și strigătele muribunzilor, strigîndu-și soțiile și mamele.

Și, brusc, un nou sunet. Sunet de voci omenești ce se înălța într-un cîntec. Era un vechi cîntec german, *Alte Kameraden*—și venea spre noi de undeva din spatele liniilor rusești...

— Înțelegi ce vreau să spun, a zis în șoapta poștașul, emoționat. Înțelegi ce vreau să spun?

Muzica s-a stins. Am auzit pîrîiturile microfoanelor ascunse, după care a prins viață o întreagă rețea de difuzoare.

— Armata Roșie salută Batalionul 999 și îndeosebi pe toți deținuții politici care au fost forțați, împotriva voinței lor, să lupte pentru un regim corupt. Vă sfătuim să faceți tot te vă stă în putință să opriți infernala mașină de război a lui Hitler! Noi sîntem camarazii voștri și veți avea tot sprijinul pe care vi-l putem da... Ascultați-ne, soldați germani! Ascultați la ce vrem să vă spunem! În dimineața aceasta vi s-a spus că v-au fost reduse rațiile la jumătate, deoarece sabotorii au aruncat în aer calea ferată. Asta-i o minciună! O minciună nazistă! Liniile

voastre de aprovizionare sînt încă libere. Știm, pentru că noi sîntem acolo, așteptînd să vă tăiem căile de comunicație cînd avem chef. Dar deocamdată nu acționăm. Am văzut trenurile venind. Am văzut alimentele descărcate... de-ajuns pentru toți și în plus. Vă întrebați unde s-au dus? Fiți atenți la vipera din sîn, soldați germani! întrebați-l pe sergentul-major Bode de la Compania a 8-a ce-a făcut cu rațiile voastre... Întrebați-l unde a ascuns cele două sute de cartușe de țigări și trei de votcă! Și dacă refuză să vă spună, căutați voi înșivă în spatele camionului cu numărul WH 6651.557. Uitați-vă sub rezervorul de benzină și veți vedea ce-o să găsiți acolo. Și dacă întîmpinați cumva vreo dificultate, luați-o pe poloneza Wanda Stutnitz, o tîrfă, ca să vă ducă acolo și să vă arate... Mîine seară, generalul vostru Freiherr von Weltheim face petrecere la Matoryta. Strada Laskowska, Matoryta. Rețineți adresa, soldați germani! Toate băuturile și țigările sînt furnizate de sergentul de intendență Lumbe. El le-a furat de la Regimentul 4 Tancuri...

Vocea a încetat și difuzoarele au început să urle din nou melodii amenințătoare de muzică marțială. Nimeni nu zicea nimic. Nimeni nu se mișca. Stăteam și ne uitam, cu priviri reci și indiferente, ca o cireada de vite care așteaptă securea măcelarului. Muzica a încetat și vocea aspră și guturală a unui rus care vorbea germana a început cu propaganda.

— Camarazi! Camarazi germani! Ascultați ce vă spun! Aruncați armele și eliberați-vă! Aruncați jugul imperialismului și veniți să vă uniți cu frații voștri muncitori! Armata liberă a popoarelor socialiste așteaptă să vă primească. Mareșalul Rokossovski vă oferă un loc de cinste în cadrul trupelor lui. Aici veți fi tratați ca propriii noștri soldați. Ofițerii voștri naziști ne consideră o subspecie... ființe inferioare, lipsite de rațiune, care trăiesc în mlaștini și smîrcuri. Noi le rîdem în față! Cine, vă întrebăm, cine a cîștigat victorie după victorie după dezastrul de la Stalingrad? Mă adresez vouă, celor din Batalionul 999, care ați fost forțați, împotriva voinței voastre, să luați armele și să vă apărați stăpînii. Aruncați-vă lanțurile și uniți-vă cu noi în lupta pentru libertate! V-au promis reabilitarea? Și i-ați crezut? Aveți încredere în ei? Le-ați crezut promisiunile mincinoase? Camarazi, nu vă lăsați înșelați! Nu veți mai vedea Germania niciodată. Nici unul dintre voi. Sentințele voastre la moarte au fost deja semnate. Ați fost trimiși aici ca să muriți pentru ei.

Ați fost trimiși aici ca să vă omorîm noi. Dar noi nu vrem să vă omorîm! Veniți acum la noi, cît mai este timp, ca să evităm vărsarea de sînge a fraților noștri! Noi vă putem oferi speranța unei vieți noi. Vă putem oferi un război de răzbunare împotriva criminalilor naziști care vă condamnă să muriți pentru ei... Vom lupta și vom fi victorioși! Nu ne vom opri pînă la Berlin! Veniți și uniți-vă cu noi în lupta noastră. Nu vă vom lăsa să muriți de foame, noi nu vă vom trimite la moarte într-o luptă dezonorantă a unui muncitor împotriva altuia... Vă așteptăm să veniți la noi în seara aceasta. Între orele 19:00 și 21:00. Vă vom asigura foc de acoperire și vă vom proteja în timpul trecerii. Luați-vă inima în dinți! Ridicați-vă împotriva celor care vă persecută și alungați-i!

Vocea a strigat pînă a răgușit și s-a oprit. În adăpostul lor, poștașul și pastorul tremurau. Poștașul a întrerupt primul tăcerea.

— L-ai auzit, a zis în șoaptă. Ai auzit ce-a zis? Același lucru ca mai înainte. E clar ca lumina zilei, nu? E singurul lucru înțelept de făcut, să scăpăm din iadul ăsta cît mai există încă o șansă... Ce zici, *padre*? Vii cu mine?

Încet, Fischer a dat din cap în semn de dezaprobare.

— Nu pot, a zis. Îți urez noroc, dar nu pot să-mi părăsesc oamenii. Ei au nevoie de mine și trebuie să rămîn cu ei.

Poștașul s-a holbat la el.

— Ești nebun? Cred că ai luat-o razna! La ce bun să rămîi aici ca să ajuți adunătura asta de nenorociți sortiți morții? Vrei să fii martir, nu? Asta vrei? Vrei să fii un nenorocit de martir, ca nenorocitul ăla de martor al lui Iehova?

— Hristos a murit pe cruce, a murmurat Fischer, ușor confuz. Voi înfrunta orice soartă mi-a rezervat Domnul. Nu voi întoarce spatele la ceea ce consider că-mi este datoria.

— Datorie! a zis celălalt, disprețuitor. Ei bine, poate fi ideea ta de datorie să stai aici ca o cloșcă pe ouă și să ți se zboare sfinții creieri, dar, indiscutabil, nu mai este a mea! Eu am de gînd să încerc cît oferta mai stă în picioare.

Fischer a întors spre el doi ochi albaștri, blînzi.

— Dacă aș fi în locul tău, a zis încet, eu nu aș avea prea mare încredere în cuvîntul rușilor. Și ei au lagăre de concentrare și deținuți politici. Cred că nu se vor purta cu tine mai bine decît naziștii.

Poștașul a ridicat din umeri.

— Trebuie să risc, bătrîne. Poate n-o să reușesc, recunosc, dar cel puțin e mai bine decît nimic... Sper că n-o să mă împuști pe la spate în timp ce voi trece?

— Eu n-aș împușca un om, a zis Fischer, grav. Dumnezeu să te aibă în pază.

În toate celelalte gropi de obuze și adăposturi, WU-iștii vorbeau în șoaptă între ei, luînd în considerare implicațiile ofertei rusești.

— Ați auzit ce-au zis? Ați auzit ce-au zis adineauri? Paul Weiss, fost bancher, fost escroc, fost șarlatan. S-a întors agitat spre camaradul său. De ce nu încercăm? Ce zici? De ce nu încercăm? Prefer să mor luptînd pentru roșii decît pentru naziști. Să-l ia dracu' de partid și de blestemată de patrie! Ce-au făcut pentru cei ca tine și ca mine? Cu siguranță, în Germania nu va fi niciodată libertate. Nu cît o să trăiesc eu. Orice mișcare faci, Gestapoul e după tine, ca o haită de cîini flămînzi. De ce să nu încercăm și să vedem cum e lumea de cealaltă parte a gardului, pentru variație?

Cu puțin înainte de ora 19:00 a început să plouă: o burniță a învăluit repede zona într-o ceață ușoară. Aproape imediat, a început barajul rusesc. Focul de artilerie, care pînă atunci fusese sporadic, a crescut treptat în intensitate. Proiectilele au început să sfîrtece zona din fața tranșeelor, iar în spatele nostru o ploaie de bombe cu napalm a aprins pămîntul. Acesta era, fără îndoială, modul subtil al rușilor de a-i încuraja pe așa-zișii dezertori, demonstrîndu-le astfel ce-i va aștepta dacă se vor hotărî să rămînă să lupte pentru Hitler.

Exact la ora 19:00, tirul a încetat. Doar un proiectil mare a întrerupt brusc liniștea în clipa în care a explodat. Zgomotul a venit din spatele nostru, de undeva din apropierea satului, unde Hofmann se mai distra cu cele două telefoniste din *Luftwaffe*.

— Să sperăm că l-a nimerit pe ticălos, a bombănit Micuțul, cu obișnuita lui simpatie față de superiori.

De pe poziția lor avansată, Paul Weiss și camaradul său au privit atenți prin ceața ce se tîra spre liniile inamice, care păreau pustii. Știam că sîntem spionați din toate direcțiile, dar nicăieri nu exista nici un semn de activitate.

— E-n regulă, acuma, a șuierat Weiss. Hai să pornim, înainte să vină grosul. E de-ajuns să mai aibă cîțiva ideea asta și locul o să fi plin, ca un parc de distracții într-o duminică după-amiază... Hai, s-o ștergem!

Camaradul său a ezitat. Înainte să poată pleca, s-au tîrît spre ei, ca să li se alăture, doi WU-iști dintr-o groapă de proiectil din apropiere. Weiss a plescăit din limbă nerăbdător.

— Cum e? Vii sau nu?

Sub privirile dubioase ale camarazilor săi, a făcut un salt înainte în *țara nimănui*. A aterizat într-un crater, pe burtă, și a dispărut din vedere. Cîteva secunde mai tîrziu, a venit sergentul Repke. S-a uitat la cei trei care rămăseseră și s-a încruntat.

— Ce se-ntîmplă aici? Și-a dus binoclul la ochi și a privit bănuitor prin ceață. Erați patru acum o clipă. Unde s-a dus al patrulea?

Cei trei au schimbat priviri temătoare.

— Nu s-a dus nicăieri, domnule sergent...

— Am fost împreună tot timpul...

— Doar noi trei...

— Împreună...

Repke i-a ignorat, glacial. Nevăzînd nimic în ceață, și-a pus pe umăr pistolul-mitralieră și a plecat, fără să mai privească în urmă, ca să inspecteze cuibul de mitraliori. Cei trei nu și-au pierdut timpul. Repke avea să revină în mod sigur și ei n-aveau nici o intenție să mai stea, ca să fie interogați despre dispariția lui Weiss. După ce și-au aruncat armele, s-au repezit năvalnic în ploaie, spre nord.

Artileria a început din nou, de pe ambele părți. Pămîntul se cutremura sub loviturile tunurilor grele și proiectilele explodau în stînga și în dreapta. Noi așteptam, nemișcați.

— Lăsați-i să se distreze, a zis Bătrînul, sec. O să se potolească în curînd.

Burnița se transformase într-o ploaie torențială și sufla vîntul; în cîteva secunde am fost uzi pînă la piele. Colinele îndepărtate, ocupate de ruși, dispăreau treptat în ceața fumurie pe măsură de noaptea se lăsa. Era o seară excelentă pentru dezertori.

Sergentul de Stat Major Wolte stătea cu Bugler și Treiber, doi WU-iști. Priveau fix spre liniile rusești. Bugler s-a uitat la Treiber și amîndoi la Wolte, încuviințînd din cap unul spre celălalt.

— Domnule sergent, a zis Bugler, pe un ton potrivit de umil, scuzați-mă că vă deranjez, dar știți cumva dacă o să căpătăm ceva de mîncare azi? Nu că-mi fac probleme personal, firește. Dar îmi chiorăie mațele atît de tare, încît cred că pot fi auzite de la un kilometru depărtare.

Sergentul Wolte s-a întors încet să-i privească pe cei doi. Și-a împins casca pe ceafă.

— Păi, de ce mă întrebați? a zis. De ce nu treceți dincolo să-i întrebați pe ruși? Ei par să știe mai multe despre asta decît știm noi. Ați auzit ce-a zis, nu-i așa? Acolo puteți avea toată mîncarea pe care o vreți. De ce nu treceți la ei s-o luați?

Treiber s-a dat un pas înapoi, nervos, cu colțurile gurii lăsate ușor în jos. Părea ca și cum Wolte îi invita în mod deschis să treacă la inamic, deși asta ar fi fost imposibil. Wolte era un bun nazist. El credea în partid și în *Führer*. Pe Wolte nu l-ar bate niciodată gîndul să dezerteze.

Bugler a înghițit de cîteva ori înainte de a răspunde.

— Ne-ați împușca, a zis, cu o voce groasă. Ne-ați împușca în clipa în care am mișca.

— Crezi? Wolte și-a lăsat din nou ochii să rătăcească spre liniile frontului rusesc. Cine știe ce-aș face sau nu? Aș putea chiar să vin cu voi. Cu cît am merge mai mulți, cu atît ne-ar primi mai bine... Brusc, a întins un braț și a arătat. Priviți, a zis. Priviți acolo. Încă patru camarazi de-ai voștri așteaptă să plece... Ce-ar fi să ne unim forțele cu ei? Dacă lucrurile ar merge prost și n-am reuși, i-am putea aresta pe cei patru și i-am aduce înapoi aici. Cine ar putea contesta faptul că nu ne-am dus să-i urmărim?

Bugler părea stingherit.

— Da, totul e foarte bine, a zis. Totul e foarte bine, dar eu nu cred că roșii ne-ar primi bine dacă am apărea cu un nazist după noi. Nu sînt proști, nu-i așa? Nu sînt niște tîmpiți nenorociți. Chiar dacă ți-ai smulge toate fleacurile din piept, toate insignele și aiurelile alea, ar ști că n-ai fost de-al nostru.

— Crezi că nu m-am gîndit deja la asta? Crezi că nu m-am asigurat deja? Wolte a zîmbit; un ușor zîmbet de auto-felicitare. Am avut grijă să-mi fac rost de două rînduri de documente, unul pentru uzul obișnuit, altul pentru situații extreme...

S-a lăsat o tăcere penibilă.

— Deci s-a făcut. Bugler și-a băgat capul între umeri. Deci ai documente false și n-o să se afle că ești nazist. Așa, poate, ar merita să încercăm. Dar s-ar putea să nu merite. Vreau să spun, de unde știm noi că spuneau adevărul? De unde știm că au gînd să-și respecte cuvîntul?

— Nu știm, a zis Wolte. E foarte simplu. Nu știi niciodată cu rușii. Acum te bat prietenește pe umăr și închină paharul cu tine, apoi îți vîră țeava Naganului în gură. E un risc pe care trebuie să ți-l asumi.

— Ei bine, în cazul ăsta, a zis Bugler, nu sînt sigur că vreau să încerc.

— Cu asta n-ar trebui să-mi fac prea multe griji. Wolte a lovit ușor cu un deget geanta de pînză ce-i atîrna pe umăr. Am cîteva bunătăți aici pe care, îmi închipui, Ivan ar fi foarte încîntat să pună mîna. Cu astea în posesia lui, poate distruge întreaga linie de front germană dintr-o singură lovitură. Cred că asta ar trebui să fie de-ajuns ca să-i cîștig recunoștința.

— Da, dar...

— Dar ce? Wolte a rîs scurt. Dacă te temi de mine, ai putea să ai în vedere că am spus deja destul de multe pentru a fi spînzurat. E o probă suficientă de sinceritate. S-a oprit. Apropo, a zis, un avertisment înainte să pornim. Nici o vorbă despre Sennelager. N-ar avea nici un rost. Deoarece, dacă mă trădați, nu uitați că pot trăda și eu. Rușilor nu le plac infractorii cu nimic mai mult decît naziștilor. Dacă ar afla vreodată de trecutul vostru, v-ar trimite imediat pe amîndoi la minele de plumb. Așa că nu divulgați secrete. Ne-am înțeles?

Bugler a ezitat.

— Cred că da, a zis, supărat.

Wolte s-a întors spre camaradul său.

— Și tu?

— Sînt de acord, a zis Treiber.

— Bine. În cazul acesta... Wolte a întins o mînă. Dați-mi documentele.

A fost o clipă de îndoială, apoi, cu teamă evidentă, i le-au dat. Wolte a ales două pagini albe și a mîzgălit IP[2] pe ele. Din geanta de pînză a scos o ștampilă de cauciuc cu semnătura colonelului. A pus-o

[2] IP: indezirabil din punct de vedere politic. *(n. trad.)*

cu grijă sub literele scrise cu mîna, și apoi, ca să fie și mai sigur, a adăugat cuvîntul „Buchenwald”. Le-a restituit documentele și pe fața lui Bugler a înflorit un larg zîmbet de ușurare în timp ce examina opera sergentului.

— Minunat, a zis. Minunat. Buchenwald, ce zici? Asta mă face să mă simt mult mai în siguranță.

Wölte a aruncat ștampila.

— Haideți s-o luăm din loc, a zis. Acum ori niciodată.

Trecerea prin *țara nimănui* a fost surprinzător de rapidă și simplă. Oamenii noștri și-au pus capul în piept și-au rupt-o în fugă, ca niște cerbi. Aproape înainte de a-și da seama, ajunseseră la prima tranșee rusă. S-au rostogolit înăuntru cu mîinile ridicate, fiind urmați imediat de mulți alții. Părea că întreaga întindere de pămînt dintre cele două armate se umpluse dintr-o dată de o activitate intensă. Propaganda rusească făcuse o treabă bună.

Micuțul urmărea întregul spectacol prin binoclu, ținîndu-ne la curent cu se ce întîmplă.

— N-am mai văzut așa ceva. Mișună peste tot nenorocitul ăsta de loc... Să fiu al naibii! a adăugat, agitat. Mai merge unul! Și încă unul! Cred că-i acolo jumătate din nenorocita asta de armată. Se pare că nu pot fugi destul de repede...

La un moment dat, Porta a încercat să deschidă focul, dar Bătrînul l-a oprit.

— Lasă-i să meargă, a zis. Lasă-i pe nenorociți să meargă. Lasă-i să fugă dacă asta vor. O să-și dea curînd seama de greșeală.

Din brațele Berlinului în ghearele Moscovei. M-am întrebat cîți dintre ei aveau cea mai vagă idee înspre ce alergau.

Pe neașteptate, a venit galopînd spre noi un maior din corpul de pionieri, cu fața roșie de furie fanatică.

— Ce naiba faceți? a răcnit la Löwe. De ce nu trageți în ei? Isuse scump și atotputernic, ticăloșii dezertează!

Înainte ca Löwe să-și poată măcar deschide gura ca să răspundă, maiorul se aruncase în spatele unei mitraliere și urla „Foc! Foc!” cît îl ținea gura, cu o voce frenetică, gîtuită. De undeva, din *țara nimănui*, a început un cor de voci în agonie și sunetele tirului nostru l-au adus

pe colonelul Hinka la fața locului. Era cît pe-aci să se împiedice de maiorul nebun din spatele mitralierei care răpăia.

— Cine-i ăsta? a zis furios. Ce face acolo? S-a întors nerăbdător spre șeful serviciului înzestrării artileriei. Cine-i omul ăsta? De ce nu mi s-a raportat despre el?

Șeful serviciului înzestrării artileriei s-a uitat prudent la maior.

— Nu-l cunosc, domnule colonel, a zis. N-aș putea spune cine este.

— Atunci verifică-i documentele și află! a zis colonelul sec.

Maiorul și-a părăsit locul de la mitralieră și, întristat, i-a întins documentele. Fără îndoială, zîmbetul glacial al lui Löwe și chicotul stupid al lui Porta nu contribuia la ameliorarea situației. Șeful serviciului înzestrării artileriei s-a uitat repede prin documente. A comparat o fotografie cu alta, a examinat atent două semnături și o ștampilă cu aspect dubios. S-a încruntat și s-a întors spre colonel.

— Ceva nu e în regulă cu toate astea, domnule colonel. Nu pot să-mi dau exact seama despre ce este vorba, dar aș vrea să mă uit mai atent la documentele acestea.

— Poftim? a zis maiorul, jignit. Îndrăznești să insinuezi că documentele acelea sînt false?

— Și dacă sînt? a zis colonelul, pe un ton tranșant. El nu-și face decît datoria. Ce poți crede despre un străin care dă buzna peste tine, Dumnezeu știe de unde, și își atribuie liniștit comanda companiei altuia fără măcar „cu permisiunea dumneavoastră”? Treaba mi se pare cam bizară, ca să nu zic mai mult. Te-aș fi putut împușca pe loc dacă aș fi avut chef.

Maiorului i-a pierit puțin din roșeața de ofticos. Și-a șters nervos gura cu dosul mîinii. Porta, incapabil ca totdeauna de a-și ține gura, a făcut plin de exuberanță un salt spre colonel, ca să-i ofere valorosul său sfat.

— Cel mai bine să nu riscăm, domnule colonel! Asta ne spuneau la Ulm. Întîi tragi și-apoi pui întrebări, așa ne ziceau mereu. Este vorba de contraspionaj. Am urmat un asemenea curs.

— Asta ce naiba vrea să însemne? Că ești ditamai expertul? a zis maiorul, cu răutate. Următorul lucru pe care o să încerci să mi-l spui e că sînt spion rus în uniformă germană!

Porta s-a îndreptat cît era de lung și a rînjit.

— *Reichsführerul* însuși a zis că e mai bine să omori cinci oameni nevinovați decît să lași să-ți scape unul vinovat.

— Oh, pentru Dumnezeu! a zis sec maiorul. Nu poate nimeni să-l oprească pe cretinul ăsta cu tîmpeniile lui?

Colonelul, care studiase documentele omului, i le-a dat înapoi.

— Ia-le și întoarce-te la batalionul dumitale, a zis, glacial. O să studiez problema asta într-un moment mai favorabil. Ți-ai depășit autoritatea și aștept o explicație detaliată a comportamentului dumitale. Acum pleacă.

Maiorul dispăru chiar mai repede decît venise. Colonelul și-a lut binoclul și a studiat umbrele care fugeau înnebunite încoace și încolo în *țara nimănui*.

— Foarte bine, a zis. Continuați tirul.

Micuțul a ridicat, din umeri.

— E nebun de legat, a bombănit. Să risipim bunătate de muniție pe adunătura aia de tîrîturi! Lăsați-i roșiilor, eu i-aș lăsa. O să-i lichideze ei cît de curînd.

În mod mecanic, fără nici un entuziasm pentru misiune, am deschis focul. Micuțul încărca și reîncărca aidoma unui automat, șoptindu-i fiecărui proiectil obișnuitele nimicuri plăcute în timp ce-l împingea în culasă. Micuțul se adresa fiecăruia ca și cum era un vechi și valoros prieten. El era cel mai bun încărcător pe care îl aveam. Era iute, precis și aparent neobosit. Putea să încarce ore întregi fără să-și piardă puterile. Poate nu era el prea sigur că doi plus doi fac patru, dar categoric știa cum să mînuiască un mortier.

— Trei sute cincizeci de metri, zicea Bătrînul.

— Amorsați, încărcați, foc, repeta Micuțul, ca unul care recită o litanie. Dă-i drumul, scumpeteo...

Văzduhul era împroșcat cu rămășițe omenești, dar rușii deschiseseră foc de acoperire pentru așa-zișii tovarăși care se grăbeau să li se alăture. Au început să explodeze grenade supărător de aproape în jurul nostru. Porta a tras o înjurătură și și-a îndesat mai mult jobenul pe cap.

— Ruși afurisiți, a zis. Porci de ruși afurisiți. Știți că folosesc femei ca să tragă cu chestiile alea? Trebuie să aibă bicepși cît o nenorocită de minge de fotbal, e tot ce pot spune.

O oră mai tîrziu, focul de baraj a încetat de ambele părți. Doar cîțiva dintre dezertori reușiseră să sară din tigaia nazistă în focul comunist. Cîțiva fuseseră recapturați și arestați. Mulți zăceau mutilați și muribunzi în nămolul frămîntat din *țara nimănui*. Între timp, a început o activitate isterică de-a lungul întregii linii, cu telefoane care sunau neîntrerupt și mesageri care alergau încoace și încolo cu fervoarea lor plină de înfumurare. Atît Securitatea cît și Poliția Secretă fuseseră informate despre dezastru, iar noi ne-am așezat mohorîți în așteptarea lor.

Un locotenent-colonel din *Gestapo* ședea într-un colț, cu capul în mîini. Uniforma îi era încă nouă și sclipitoare, dar fața părea brăzdată și îmbătrînită înainte de vreme. Primise informația că în afară de doisprezece subofițeri, care dezertaseră împreună cu contingentul de WU-iști, mai dezertase și un căpitan. Locotenent-colonelul intervenise pe lîngă Hinka să raporteze că respectivul căpitan fusese ucis în acțiune, dar Hinka era neînduplecat.

— Poți vorbi tu însuți cu Securitatea, a zis, ceea ce, firește, era ultimul lucru pe care un om cu mintea întreagă putea să-l facă.

Puțin înainte de miezul nopții, rușii au deschis focul asupra Statului Major al diviziei. Distanța și direcția erau ciudat de precise. Depozitele de muniție au explodat unul după altul. Rezervoarele camuflate au fost lovite cu precizie calmă. Părea evident că cineva din Statul Major reușise să dezerteze și să furnizeze celeilalte părți informații valoroase.

Odată cu venirea înceată a zorilor cenușii, ne-am pomenit cu o vînătoare de vrăjitoare a WU-iștilor care mai erau cu noi, fie de bunăvoie, fie de nevoie. În parte, era o formă de reprimare; în parte, dorința de a găsi țapi ispășitori, de a demonstra loialitatea față de *Führer* și ura față de dușmanii lui, doborînd cîțiva oameni fără apărare. L-am văzut pe pastorul Fischer atacat în mijlocul unei rugăciuni de către sergentul Linge, înfuriat, care i-a făcut o tăietură pe față cu marginea căștii. L-am văzut pe *Oberwachtmeisterul* Danz venind în fugă ca să se distreze și el. Am văzut cum l-a izbit pe pastor cu țeava revolverului în maxilar și cum i-a apăsat fața în noroi cu tocul cizmei. I-am văzut apoi pe amîndoi alergînd veseli în căutarea altor victime. Pastorul Fischer s-a ridicat în picioare, clătinîndu-se, cu sîngele șiroind din gura-i zdrobită.

Putea fi mai rău. Cel puțin mai era în viață. Locotenent-colonelul al cărui căpitan dezertase a fost găsit cu creierii zburați.

Dimineața, mai tîrziu, am fost înlocuiți de un regiment de infanterie. Rămășițele zdrențuite ale Batalionului 999 au fost adunate și trimise într-un sat din apropiere, unde au fost privite cu uimire și teamă de către trupele deja pe poziție.

— Deținuți, i-a zis un soldat vecinului său, făcînd pe informatul. Asta trebuie să fie. Deținuți.

Nu le trecea prin minte că aceste schelete pe jumătate goale puteau fi propriii lor compatrioți; că această colecție nenorocită de piele și oase fusese trimisă din Germania să moară. *Führerul*, în atotputernica-i înțelepciune și generoasa bunătate, nu va îngădui niciodată un asemenea lucru.

Batalionul a trecut prin sat, a scăpat de soldații care îl priveau cu gurile căscate, continuîndu-și drumul încă opt kilometri. În cele din urmă a fost oprit și i s-a făcut o primire călduroasă de către o unitate de pază a Securității din Varșovia, cu oribilele insigne cu cap de mort pe căști. Au fost aliniați și asaltați în maniera prietenească, obișnuită, a celor din Securitate. Dacă vreunul era cîtuși de puțin în afara rîndului, primea fie o lovitură în cap, fie un glonț în ceafă dintr-un P-38. Cei care se prăbușeau pe pămînt erau loviți cu picioarele, cu nepăsare, pînă își pierdeau cunoștința, apoi erau lăsați în seama cîinilor. A fost o mare zăpăceală, cu țipete și răcnete, lătrături de cîini, tropăituri de cizme și ordine date în gura mare. Toate acestea făceau parte din procedeul obișnuit.

La cîtva timp după ce batalionul fusese curățat de uscături în mod corespunzător și considerat prezentabil ca aspect, a fost predat unui maior însoțit de doi oameni din companiile speciale ale lui Dirlewanger. Imediat, maiorul a comandat rămășițelor tremurătoare din 999 să-și dezbrace zdrențele și să se alinieze cu fața la perete și cu mîinile la ceafă. Cine va îndrăzni să miște, i-a informat, va fi împușcat. Se pare că, după numărul redus rămas, îndrăzniseră mulți.

Maiorul vorbea calm în continuare, în timp ce asasinii lui Dirlewanger își vedeau de sarcina lor de plivit și săpat selectiv. A vorbit aproape o oră. A descris cu detalii înflăcărate diferitele pedepse la care

se puteau aștepta dacă se abăteau de la regulamente nu cu mai mult de lățimea unui fir de păr. I-a avertizat îndeosebi împotriva încercării de a-și urma foștii camarazi dincolo de linii, spre tranșeele rusești: familiile acelora, soții, copii, mame și tați fuseseră arestați și ținuți ca ostatici. În cele din urmă, a anunțat că cei ce mai erau în viață puteau să-și îmbrace hainele și să se pregătească pentru a fi transportați la Regimentul 27 Tancuri. Acolo vor găsi nenumărate ocazii de a muri eroic.

Acum, probabil, chiar și perspectiva de a sta în nămol pînă la genunchi, cu mortierele rusești fluierînd prin aer, începuse să pară o modalitate destul de plăcută de a-ți petrece timpul. Supraviețuitorii s-au îmbrăcat, plini de recunoștință, în ceea ce mai putuseră găsi din îmbrăcăminte și au fost impresionați convenabil cînd au descoperit că-i așteptau cîteva camioane ca să-i ducă la noua lor destinație. Totuși, spre nefericirea lor, Regimentul 27 Tancuri era foarte departe, și unii dintre ei n-au mai avut norocul să ajungă acolo. Se formase un tribunal secret și se hotărîse, oarecum arbitrar, ca un om din trei să fie condamnat la moarte fără judecată. Într-acolo erau duși acum.

Camioanele s-au oprit la locul stabilit și s-au golit jalnica încărcătură. Cu baionete și paturi de puști, oamenii au fost mînați printr-un culoar de soldați înarmați cu drugi de fier spre abator. Unii dintre ei n-au mai ajuns la abator. E de-a dreptul uimitor ce lovituri mortale pot fi date cu o vergea subțire de fier în mîinile unui expert. Firește, cînd ești în armată, ucizi prin orice metodă ți se cere. Foarte curînd ajungi expert în majoritatea metodelor de a ucide. Cei care trecuseră cu succes prin cele două rînduri de vergi au fost înghesuiți, ca vitele, în pivnițele întunecoase și pline de igrasie ale unei clădiri în ruină. Pămîntul de sub picioare s-a transformat repede într-un noroi vîscos. Din tavan picura apă. Șobolanii din canalul de scurgere, îndrăzneți din cauza foamei, alergau peste tot, rozînd picioarele oamenilor. Întrucît spațiul nu era suficient pentru a încăpea atîtea trupuri, santinelele au trebuit să-și folosească bicele ca ușile să poată fi închise și zăvorîte.

Toată ziua și toată noaptea, oamenii au fost lăsați să moară de foame și să se sufoce. Fiecare lupta pentru sine, nu mai rămăsese loc pentru sentimente. Cei mai slabi erau împinși dedesubt. Puțin după miezul nopții, ușile au fost deschise și au fost strigate șase nume. Puținii

aleși și-au făcut drum, cățărîndu-se și tîrîndu-se spre ieșire. Li s-o fi părut, probabil, că sînt grațiați. Ușile au fost închise cu forța după ei și cei dinăuntru au auzit rafala năprasnică a mitralierei.

După aceea s-a lăsat liniștea și au știut ce înseamnă cînd e strigat numele unui om...

Această companie de oameni epuizați era o adunătură ciudată de infractori. Unii fuseseră prinși ascultînd posturi de radio străine, unii îndrăzniseră să pună la îndoială, cu voce tare, victoria finală; unii spuseseră ce gîndesc, într-un loc public. Alții jefuiseră, escrocaseră și omorîseră. Totuși, alții se dedicaseră, într-un mod supărător, unui ideal de non-violență. Și acum, toți împreună își așteptau moartea într-o pivniță bîntuită de șobolani.

Au trecut zece minute. Ușile au fost deschise încă o dată și alți șase oameni au fost chemați să înfrunte focul de mitralieră. În zori, era cu mult mai confortabil în noroiul din pivniță. Era foarte mult loc să te miști și mult aer să respiri. Oamenii au început chiar să se simtă omenește, să vorbească din nou și să facă presupuneri cu privire la cine va urma cînd se va deschide ușa data următoare. Unul a prezentat o teorie că erau luați numai infractorii care purtau o dungă albastră sau roșie. Numaidecît, toți cei care purtau dungi verzi au scos un oftat de ușurare.

— Da, înțeleg ideea, a zis un criminal din Leipzig. Înțeleg ce vrei să zici. Îi lichidează doar pe politicieni și pe trădători. Și cred că așa s-ar și cuveni. De ce să-i hrănească și să-i îmbrace Adolf pe cei care vor să-l trădeze? Să se scape de ei, zic eu, și pe noi ceilalți să ne lase în pace.

Dungile verzi au început să devină foarte sigure de ele, pe măsură ce timpul trecea și nici una nu fusese strigată. Mentalitatea de închisoare se reafirma. Au început să fure tot ce puteau de la cei slabi și morți. Unul s-a întors spre pastorul Fischer care mai atîrna neputincios de viață, pleznindu-l peste fața deja zdrobită și sîngerîndă.

— De ce nu te rogi, preot ticălos? De ce nu-L rogi să coboare și să ne ajute?

Din partea cealaltă a pivniței s-a auzit un rîs acru.

— El, cel de-acolo de sus! Tare bine ar fi dacă ar fi împotriva SS-ului...

Tîrziu, după-amiază, ușile s-au deschis pentru ultima oară și un căpitan SS li s-a adresat din cadrul ușii.

— Gata, ascultați-mă, adunătură de porci! De drept, ar trebui să fiți toți morți acum. Dacă ar fi după mine, v-aș scoate afară și m-aș descotorosi de toți. *Reichsführerul* însuși a decis să vă mai acorde o șansă pentru a dovedi că sînteți demni de a fi lăsați să mai trăiți. Sper că vă simțiți bine și în formă, deoarece aveți un marș lung de făcut pînă la locul unde nu veți mai fi ispitiți să fugiți la inamic. Veți ști unde mergeți cînd veți ajunge acolo, nu înainte. O să mergeți fără cizme. Armata bulgară mărșăluiește fără cizme, așa că de ce nu ați face-o și voi? Aceia dintre voi care veți ajunge cu bine veți fi dotați cu tot ce aveți nevoie. Dacă vreunul cade pe drum, va fi împușcat. Și dacă e vreunul care nu se simte în stare să meargă fără cizme, să iasă înainte și să spună.

S-a făcut o liniște temătoare, apoi, din umbrele pivniței, a apărut încet un om. Căpitanul l-a privit cum se apropie.

— Ei? Ce-i cu tine?

Omul a înaintat, șchiopătînd. Piciorul drept îi era rupt și plin de sînge. Nu mai era nevoie de vorbe.

— Vai, vai, ăsta nu pare prea sănătos, a zis căpitanul. Trebuia să fi fost îngrijit de mult timp.

A chemat un sanitar și i-a făcut semn spre om. Brigada lui Dirlewanger nu avea doctori. Toate operațiile erau făcute de sanitari neîndemînatici și nepricepuți, fără anestezie. Considerau că asta îl întărea pe om.

— Ce crezi? a murmurat căpitanul. O să poată merge?

Sanitarul a vîrît un deget în carnea crudă a piciorului vătămat. Omul a scos un țipăt de durere și sanitarul s-a ridicat, rînjind.

— Mi-e teamă că nu, domnule. E total inapt.

Căpitanul a făcut o față compătimitoare.

— Păcat, a zis, că avem o pierdere chiar înainte de-a începe. Totuși, dacă omul nu poate merge, nu poate merge, așa că să terminăm.

A intrat în pivniță o santinelă. Nenorocitul invalid a fost îngenuncheat printr-o îmbrîncitură și capul i-a fost împins înainte. A răsunat o împușcătură. Această problemă specială a fost rezolvată.

— Asta e, a zis căpitanul. Mai este altcineva care nu se simte în stare să meargă?

Se părea, după tăcere, că toți aveau o sănătate înfloritoare. Cînd însă coloana șovăitoare a pornit în cele din urmă la drum, a lăsat în urma ei o dîră lungă de sînge.

Supraviețuitorii au fost predați Regimentului 27 Tancuri, la puțin timp după miezul nopții. Au fost aruncați într-un șopron să doarmă, iar dimineața următoare au fost dotați cu arme și uniforme. Acum erau toți gata să moară pentru țară.

În aceeași seară am pornit din nou spre front.

Pagină intenționat goală

Cine jură pe svastică, pe viitor trebuie să renunțe la orice altă loialitate.

Himmler, discurs adresat voluntarilor iugoslavi la Zagreb, 3 august 1941

Maiorul din corpul de pionieri

Două mii de polonezi fuseseră înghesuiți într-o baracă, la cîțiva kilometri dincolo de pădurile care mărginesc Varșovia în partea de nord. Satele din jur fuseseră golite de bărbați și femei; mai rămăseseră doar copiii.

— Sînt printre voi care înțeleg germana? a întrebat Hauptsturmführerul Sohr mulțimea înspăimîntată.

Și-a tras șapca gri, cu sinistru-i cap de mort pe cozoroc, în jos pe frunte ca să-i protejeze ochii de strălucirea soarelui de după-amiază. Un polonez bătrîn s-a dus încet spre el, tîrșîindu-și picioarele.

— Știu cîteva vorbe, domnule. S-ar putea să vă fiu de folos.

— Bine. Spune oamenilor să se așeze pe trei rînduri. Spune-le să se țină de mîini și cînd dau ordinul de plecare, spune-le să meargă spre pădure, lăsînd cel puțin zece metri între fiecare rînd.

— Și ce trebuie să le spun să facă atunci cînd vor fi în pădure, domnule?

— Spune-le să... culeagă căpșuni. Fructele sînt excelente pe vremea asta a anului.

Bătrînul a tradus cu fidelitate acest ordin bizar. Fețele îngrijorate ale oamenilor s-au destins treptat. S-au încolonat ascultători pe trei rînduri, ținîndu-se de mîini și rîzînd. Ciudați oameni, naziștii ăștia! Să adune două mii de bărbați și femei doar ca să meargă să culeagă căpșuni în pădure! Nici unul dintre ei nu știa, pentru că nimeni nu găsise de cuviință să le spună că pădurea fusese plantată cu mine de luptătorii polonezi din Rezistență.

Prima coloană a pornit, mînă în mînă, încă zîmbind ușor de ușurare. Cei cîțiva mai înceți și cei cîțiva care erau instinctiv neîncrezători erau împinși înainte de SS-iști înarmați cu puști. SS-iștii țineau pasul cu coloana. Ei înșiși nu știau deocamdată nimic despre mine. Știau doar că în urmă cu cîteva zile fuseseră condamnați la moarte și că, deodată și inexplicabil, fuseseră grațiați. Dar nu erau ei cei care trebuiau să judece de ce.

Bătrînul era în centrul primei coloane. Ținea mîinile ambilor săi fii, unul într-o parte și celălalt în cealaltă. Pășea cu grijă, așteptîndu-se ca pămîntul să se deschidă în fiecare clipă sub picioarele lui. Îi cunoștea pe germani. Știa că merge la moarte. Și-a luat inima în dinți cînd au ajuns la marginea pădurii și, brusc, instinctiv parcă, întreaga coloană s-a oprit. Gărzile SS fugeau încoace și încolo în spatele tor, trăgînd cu puștile în aer și lovind oamenii cu picioarele. Fără nici o tragere de inimă, mulțimea și-a continuat încet drumul.

De-abia au intrat doi pași printre copaci că întreaga zonă a și explodat în fața lor. Fiii bătrînului au fost smulși din mîinile lui. Trupuri sfărîmate au fost aruncate în aer. Oamenii țipau, plîngeau și fugeau cuprinși de panică prin acest infern. Au fost multe explozii, multe țipete. Un adevărat iad. A fost mînat la moarte al doilea rînd de victime. O tînără cu o așchie lungă de lemn înfiptă în șold a fost aruncată cît colo. S-a tîrît înainte pe pămîntul împroșcat de sînge, gemînd de durere și cerînd îndurare. Dar îndurarea nu era ordinul zilei. A fost azvîrlită înapoi în teroarea care bîntuia printre copaci.

Coloana a treia s-a trezit prinsă între un cîmp de mine într-o parte și un șir de arme SS în cealaltă. Cîțiva au alergat spre puști și a fost ciuruiți cu gloanțe. Cîțiva au fugit în pădure și au fost făcuți bucăți în timp ce se tîrau și se poticneau de trupurile ce se zvîrcoleau.

Haupsturmführer-ul Sohr și-a dat șapca pe ceafă în timp ce privea atent la masacru. Zîmbea, văzînd cum arde pădurea.

— Două mii de detonatoare umane, a murmurat. Cel mai eficient detașament de detectare a minelor pe care am avut vreodată plăcerea să-l comand...

Regimentul era din nou în mijlocul mlaștinilor. De data asta mlaștinile Tomarka. De fapt, o mlaștină se aseamănă foarte mult cu alta. Aceeași umezeală lipicioasă, aceleași nesfîrșite roiuri de țînțari.

Ne obișnuisem acum cu ei și în perioada de liniște reușeam chiar să găsim compensații pentru faptul că eram în acel loc. Odată ce te stabileai acolo și sălbăticia locului supraviețuia șocului invaziei, ajungeai să-ți dai seama că de fapt locul era o rezervație naturală fascinantă.

Existau rîndunele și broaște din abundență. Într-o zi, două berze au coborît să cerceteze mitraliera grea și de atunci și-au făcut obiceiul de a pescui broaște exact sub ea. Cuibul le era sus, în copacii de lîngă liniile noastre de front. După primele zile, păreau să se obișnuiască cu răpăitul continuu al mitralierelor și cu exploziile proiectilelor. Era uimitor cît de repede se împăca viața animalelor cu distrugerea cauzată de oameni și mașinării. Au acceptat cu ușurință aceasta ca pe un nou model de viață zilnică. Era o familie de iepuri care ne vizita în fiecare dimineață, cerșind resturi de mîncare. Le aruncam bucăți de varză pe care le înfulecau cu lăcomie în ciuda activității ce se desfășura în jur. După aceea, fugeau spre liniile rusești, unde, fără îndoială, li se dădea a doua masă.

Pînă la sfîrșitul șederii noastre acolo, am adunat o adevărată menajerie. Pe lîngă berze și iepuri, mai era o familie de vulpi care venea în fiecare seară, după asfințit, să curețe locul de resturi de mîncare. Pe unul dintre pui l-am botezat Toscha. Era o ființă minunată, complet albă de la cap la coadă. Într-o zi, Micuțul a făcut greșeala de a încerca să-l prindă. S-a ales cu o mușcătură urîtă la picior și de atunci a trebuit să se mulțumească să-l privească de la distanță. Dincolo de postul de transmisiuni se găsea vizuina unor bursuci. Deschideam cutii cu lapte condensat și le lăsam la intrare pentru a-i ispiti să iasă afară. Astea erau micile distracții ale mlaștinilor.

Cît despre ruși, îi vedeam mult mai puțin decît pe animale, dar știam foarte bine unde erau. În fiecare noapte, fără greș, între orele 19:00 și 21:00, deschideam focul cu mortierele. Și în fiecare noapte, de îndată ce încetam, ne trimiteau răspunsul lor. Era, într-adevăr, un procedeu manierat și previzibil. Nu era necesar pentru nimeni să se sinucidă dacă lua măsurile cuvenite. Doar idioții neinstruiți din 999 intrau în buclucuri. Ei insistau să poarte căștile de oțel, doar pentru că fuseseră dotați cu ele. Așa cum străluceau în atmosfera umedă a smîrcurilor, ofereau inamicului o țintă prea ușoară ca să nu o nimerească.

Într-o noapte, Porta și cu mine stăteam de gardă lîngă postul de mitralieră avansat. Liniștea apăsătoare ni se părea de-a dreptul oprimantă și, poate, nu eram atît de recunoscători, cît ar fi trebuit, necunoscutei păsări care din cînd în cînd ne cînta o serenadă din mijlocul mlaștinilor. Avea o voce ciudat de răgușită și stridentă. Cînta cu

perseverență două note urmate de un tril care, după o vreme, a început să mă calce pe nervi.

— Pasăre afurisită, am zis. Ca un afurisit de măgar care sughiță.

În cele din urmă, au apărut Micuțul și Gregor să ne schimbe, dar am rămas cu ei să le ținem companie. Urma să ne întoarcem în gardă după două ore și nu merita să ne ducem și să ne întoarcem. Porta și-a scos zarurile și o bucată de postav verde și ne-am așezat să jucăm. Erau zaruri frumoase. Fildeș, cu numerele lucrate în aur. Fuseseră luate de Porta de la Cazinoul din Nisa. Am întins postavul pe o ladă de muniție și după fiecare aruncare a zarurilor, fie Micuțul, fie Gregor se duceau, pînă la parapet și aruncau o privire dincolo să vadă ce făceau rușii. Ca de obicei, nu făceau absolut nimic. După toate probabilitățile, jucau cărți. Pasărea din mlaștini continua să zbiere, altfel noaptea era liniștită.

Timpul trecea încet. Eram foarte atenți la cel mai mic zgomot și chiar minunatele zaruri de fildeș nu reușeau să ne rețină atenția. Gregor își rodea mereu unghiile și scuipa bucățile. De fiecare dată cînd pasărea din mlaștini își deschidea ciocul să cînte, el se scutura tulburat și zicea: „Pentru numele lui Dumnezeu!" După o vreme, chiar și Porta și-a pierdut interesul față de joc. A început să umble încoace și încolo prin întuneric, pe lîngă mitralieră. Era necesară o schimbare, dar aceasta nu venea. În cele din urmă, în disperare, a dansat, cîntîndu-și din flaut și, deodată, mlaștina s-a trezit la viață prin cîntecul păsărilor. Am ascultat, fermecați. Poate ascultau și rușii, dar n-au făcut nici o încercare de a deschide focul.

Și apoi, cu totul pe neașteptate, Micuțul și-a dus un deget la gură și cu mîna i-a făcut un semn prevenitor lui Porta. Eu însumi n-am auzit nimic, în afară de ciripitul amețitor al păsărilor, dar Micuțul avea un instinct de animal pentru sesizarea pericolului și toți trei au tăcut plini de respect în timp ce el asculta. În cele din urmă, am auzit uruit de avioane în depărtare. Poarta și-a dus flautul înapoi la gură.

— Stuka, a zis, disprețuitor.

Micuțul s-a încruntat.

— Crezi?

Înainte ca Porta să poată răspunde, cerul întunecat a fost brusc sfîșiat de o explozie de lumină orbitoare. Era albă ca ziua și noi stăteam expuși în mijlocul ei.

— Stuka pe naiba! a strigat Gregor și s-a aruncat să se adăpostească sub parapetul tranșeei, noi ceilalți căzînd claie peste grămadă deasupra lui.

Undeva în spatele nostru, bateriile antiaeriene au deschis focul. Huruitul avioanelor s-a intensificat pînă a ajuns un vuiet vibrant de motoare. Le-am văzut trecînd pe deasupra noastră, val după val. La naiba cu Porta și Stuka lui: erau bombardiere rusești.

S-a dus liniștea nopții. S-a terminat cu zbieretul păsării-măgar, cu trilul care ne zgîriase pe creier. Mlaștinile s-au trezit la viață sub o grindină de bombe, fiind transformate într-un cuptor, într-o mare de flăcări.

— Ieșiți naibii de-aici! a strigat Porta, și am ieșit.

Aerul era plin de fragmente zburătoare. Întreg plutonul 3, treizeci și doi de oameni, a fost ucis dintr-o singură lovitură. Peste tot alergau și strigau oameni. Adăposturile și tranșeele, posturile de comandă, depozitele de muniție și carburanți erau distruse de bombele inamice. Nici nu trecea bine un val de avioane pe deasupra noastră că la numai cîteva secunde apărea altul. N-a fost nici o întrerupere, nici o clipă de răgaz. Puteai doar să fugi de la un adăpost la altul, într-o încercare deșartă de a ajunge undeva. Exact unde, numai Dumnezeu știa. Întreaga linie a frontului era făcută ferfeniță. Zăpăceală era totală. Am aflat după aceea că întregul efectiv al celei de-a patra flote a Forțelor Aeriene Sovietice fusese trimis împotriva noastră. Șapte sute de bombardiere atacaseră în noaptea aceea. Oriunde te uitai, nu vedeai decît distrugeri. Morți zăcînd în grămezi; nebuni țopăind ca iepurii; răniți țipînd; oameni speriați tupilîndu-se; ofițeri strigînd ordine care nu erau executate, pentru că nu mai rămăsese aproape nimeni să le asculte.

După cele șapte sute de bombardiere, a urmat artileria grea ca să desăvîrșească dezastrul. Puteam doar să ne ghemuim în cele cîteva tranșee rămase și să sperăm că vom scăpa cu bine. Pagubele provocate de bombardament determinaseră o surpare masivă și apa din mlaștini începuse să se strîngă acolo. Mirosul de sulf era insuportabil. Stăteam ghemuiți în nămol și tușeam pînă cînd mațele păreau să ni se ridice în gît.

Cînd, în cele din urmă, barajul de foc a încetat, ne-am tîrît afară ca niște stafii dintr-o altă lume și, furioși, am adunat puținul care ne

mai rămăsese. Copacii erau răsuciți și carbonizați în forme grotești. În apropiere se găsea un tanc Panther, despicat cu precizie în două. Toți cei cinci ocupanți erau morți. Unul fusese despicat în două odată cu tancul. O grupă de WU-iști, mînată de un sergent, căuta ofițerii morți cărora, la urma urmelor, trebuia să li se facă o înmormîntare decentă.

Ne-au acordat doar un scurt răgaz înainte de a se năpusti din nou asupra noastră. Au trimis spre noi, peste mlaștini, o ceață galbenă, deasă și Dumnezeu să-i ajute pe proștii care își aruncaseră măștile contra gazelor. Ceața galbenă conținea o substanță chimică ce-ți pătrundea direct în plămîni și nici un om nu putea supraviețui fără vreo formă de protecție. Sergentul Linge a încercat aceasta, dar a fost atît de îngrozitor să-i vedem suferințele, încît în cele din urmă a trebuit să-l scăpăm de chinuri. Din ziua aceea, oamenii nu s-au mai despărțit de măști. În spatele valului de otravă ce se rotea ca un vîrtej, auzeam sunete clare de activitate a inamicului, pe care ne era greu să le identificăm. Eu aș fi zis că era vorba de mișcări de trupe, dar geniștii aruncaseră de mult în aer singurul pod care făcea legătura între mlaștini și o altă cale de trecere nu exista. În cele din urmă, postul de observație avansat a trimis informația că zgomotele pe care le auzeam erau o concentrare de tancuri.

— Tancuri? a zis Löwe, neîncrezător. Ce naiba își închipuie că vor face cu tancuri? Nu vor reuși niciodată să le treacă peste mlaștini.

După o jumătate de oră, ceața s-a dispersat și, într-adevăr, tancurile înaintau zgomotos dinspre pozițiile inamice pe partea cealaltă a mlaștinii. Tunurile grele au fost pregătite pentru tragere și deja prima ploaie de grenade venea peste noi.

Încet, în timp ce priveam cu ochi neîncrezători, tancurile au coborît spre noi, și pe urmele lor, rînduri strînse de infanterie. Mai încolo, în propriul nostru sector, WU-iștii care mai rămăseseră, complet demoralizați, se smiorcăiau fără să-și ascundă spaima. Cei mai mulți dintre ei vedeau prima oară tancuri în acțiune și uriașele creaturi verzi li se păreau monștri primitivi gata să se cufunde în nămol. Ni s-a trimis în sprijin o grupă de aruncătoare de flăcări, iar la două sute de metri a fost instalată în grabă o baterie antitanc. A fost însă distrusă înainte să poată deschide focul, de unul dintre tancurile T-34 care înaintau.

— Sînt nebuni! a strigat Löwe, și era un strigăt clar de disperare. Acționează ca niște nebuni tîmpiți, n-o să reușească niciodată să treacă.

Primul dintre monștri și-a plecat nasul în jos și a intrat impetuos în mlaștină. De-o parte și de alta s-au ridicat stropi mari de nămol și, spre uimirea noastră, tancul s-a îndreptat și a început hotărît drumul spre noi. Părea un vas supraîncărcat ce navighează greoi pe o mare agitată. Rula și înainta anevoie, cu apa acoperindu-i șenilele, și totuși continua să vină.

— Cum naiba...? Barcelona s-a întors stupefiat cu fața spre noi. Podul a fost aruncat în aer! Nu există nici un drum încoace!

Legionarul a ridicat din umeri.

— Evident, a zis, s-au apucat și au construit un altul.

Probabil, îl avuseseră deja pregătit: un pod plutitor, pe care-l aruncaseră peste mlaștini în timpul infernului cauzat de bombardamentul aerian. Prin binoclu puteai distinge firele de sîrmă strălucitoare cu care îl priponiseră în jurul trunchiurilor de copaci. Îi costase, probabil, viețile multor oameni, dar rușii, ca și naziștii, nu puseseră niciodată mare preț pe viața oamenilor. În definitiv, omenirea era de departe cea mai ieftină formă de materie primă.

Pe măsură ce cavalcada înainta, se pierdeau mai multe vieți. Cîteva tancuri au alunecat de pe podul plutitor. Se balansau o clipă, la marginea dezastrului, apoi piereau în apele negre din care ieșeau bulbuci. În toată mlaștina, brotacii săreau, orăcăindu-și protestul împotriva acestei tulburări a liniștii lor. Vîntul a adus spre noi, pe urmele ceții galbene otrăvitoare, un miros urît de ulei.

Löwe văzuse suficient. A făcut semn cu mîna detașamentului antitanc să înainteze și aceștia au pornit în pas alergător, urmați de cîțiva WU-iști care cărau lăzi cu grenade, gîfîind.

Pozițiile avansate au fost eliminate după tipicul clasic de tancul T-34 aflat în capul coloanei, înainte ca aceștia să poată trage mai mult de cîteva lovituri jalnice; pur și simplu, tancul greu a frămîntat oamenii, reducîndu-i la o masă amorfă, roșie, apoi și-a continuat senin drumul, cu fragmente de oase și carne de om atîrnîndu-i încă de șenile. Totuși, a fost distrus înainte de a mai putea provoca pierderi și strigăte de bucurie s-au înălțat. Încă două tancuri au fost distruse rapid unul

după altul, dar monștrii huruiau mereu prin mlaștină, apărînd din nămol ca niște hipopotami.

Am simțit că tremur fără să vreau și Porta m-a înghiontit cu cotul în coaste.

— De ce tremuri? Ai tremur paralitic galopant?

În timpul acesta, sosiseră geniștii cu un stoc de mine T pe care l-au descărcat lîngă noi. Tancurile erau doar la vreo douăzeci de metri. Le simțeam suflul fierbinte, iar pămîntul moale se ridica sub picioarele noastre. Löwe a răcnit la noi să ne pregătim pentru acțiune. Fiecare om avea propria-i țintă, dar trebuia să ținem seamă și de valurile de infanteriști care veneau spre noi. Am înșfăcat o mină și m-am lăsat pe vine, gata să sar. Omul ăsta trebuia admirat. Oricare ți-ar fi fost părerea despre ofițeri în general, locotenentul Löwe era totdeauna acolo, totdeauna cu tine în toiul luptei. Era curajos și stăpîn pe sine, ceea ce impunea respect. Cît despre mine, mă apăsam tremurînd pe pămînt și nu încercam cîtuși de puțin să fac pe eroul. Mai curînd sau mai tîrziu, aveam să fiu forțat să ies din siguranța iluzorie a ascunzătorii mele și împins afară să mă lupt cu cincizeci de tone de fier și oțel inamic. Pînă la venirea acelui moment, preferam să mă fac cît mai mic posibil. Nu aveam idei false despre propria-mi vitejie.

Coloșii s-au năpustit asupra noastră. Grenadele din tunurile lor au trecut pe deasupra capetelor noastre, căzînd pe coline și făcînd prăpăd printre trupele de rezervă. În timp ce noi stăteam culcați în gropi superficial săpate în pămînt, artileria inamică de dincolo de mlaștini își descoperise ținta și proiectilele explodau în jurul nostru. Familiarele rămășițe umane au început curînd să umple pămîntul. Materia din mlaștină era aruncată în sus. Plantele și animalele erau împrăștiate peste tot.

Lîngă mine, Barcelona mi-a atras brusc atenția și a arătat disperat cu mîna spre liniile rusești. Prudent, mi-am ridicat capul. Coloane întregi de infanteriști îmbrăcați în verde ieșeau din tranșee și mergeau pe apă! Am fost atît de surprins, încît momentan am uitat pericolul de a fi spulberat în bucăți și m-am îndreptat ca o săgeată să văd mai bine. La o cercetare mai atentă mi-am dat seama că nu mergeau, ci mai degrabă patinau, cu rachete legate de picioare. În urma lor venea

o formație de sănii motorizate, echipate cu mitraliere. Tot timpul cît fusesem soldat, nu văzusem așa ceva.

— Ce cretin ne-a spus că rușii nu știu să lupte? am întrebat, lăsîndu-mă înapoi în ascunzișul meu superficial.

— Adolf, a răspuns Barcelona, cu amărăciune. El a zis-o. Nenea Adolf care habar n-are, pentru că n-a fost niciodată aici, la afurisita de măcelăreală.

Locotenentul Löwe vorbea rapid la telefonul de campanie.

— Atacă în forță... sînt cel puțin o divizie. Nu voi putea să țin poziția prea mult. Am nevoie de întăriri. Am...

Telefonul a început să păcăne plîngăreț. Am văzut degetele lui Löwe strîngîndu-se pe receptor.

— Vă spun, nu pot să țin poziția dacă nu-mi trimiteți ceva întăriri. Am nevoie de ajutor, pentru Dumnezeu! Aruncă împotriva noastră tot ce au... eu nu sînt făcător de minuni! Ce naiba să facem? Să așteptăm să fim măcelăriți? Asta n-o să oprească înaintarea. Probabil, nici măcar n-o va întîrzia. Am nevoie de oameni! Am nevoie de mai mulți oameni și am nevoie de ei imediat!

Telefonul a păcănit din nou, mai tare și mai agresiv decît înainte. Am auzit sunet de șuierături. Löwe s-a încruntat brusc și s-a posomorit.

— Foarte bine, a zis, furios. Dacă astea sînt ordinele.

A trîntit aparatul de pămînt, iar Porta s-a întors și a făcut cu ochiul în direcția mea.

— Cum ai arăta cu un șir de medalii pe piept? Se pare că asta va fi marea ta șansă, în sfîrșit... moartea sau gloria, asta ne mai lipsea!

Löwe a stat o clipă, cu ochii lui albaștri întredeschiși, privind la tancurile care înaintau. Fuseseră forțați să facă o haltă temporară, ca să dea infanteriștilor șansa de a le ajunge. Nu-i nici o distracție într-un tanc cînd trebuie să fii însoțit de infanteriști. Löwe a schițat un zîmbet aspru.

— Plutonul 2, gata de luptă! Pregătiți-vă pentru acțiune!

Doar cu doi ani în urmă, lansarea unui atac de către oameni împotriva tancurilor fusese considerată un act de eroism apropiat de nebunie. O faptă de un curaj extraordinar care merita o decorație. De atunci, devenise o banalitate. Cîtuși de puțin sinucidere, ci un lucru firesc.

Löwe și Bătrînul au intrat primii în acțiune. Fiecare ținea în mînă o mină T. Bătrînul a aruncat-o pe-a lui sub burta unui tanc. Löwe a plasat-o pe-a lui la baza turelei altuia. S-au produs două explozii simultane. Amîndoi s-au aruncat într-o parte. Löwe a aterizat într-o groapă de proiectil, unde stătea ghemuit Kleiner, cu brațele în jurul picioarelor și genunchii vîrîți sub bărbie. Fața îi era cenușie de frică și era clar că nu avea nici o intenție să participe în vreun fel de acțiune. Löwe s-a uitat în jur pînă a dat cu ochii de o bazooka abandonată, ai cărei servanți zăceau morți alături. L-a înghiontit pe Kleiner în coaste ca să-i atragă atenția.

— Fugi, a zis, și adu bazooka aia de-acolo.

Kleiner nu l-a băgat în seamă. Oarecum nerăbdător, Löwe a repetat ordinul, dar omul a început doar să se smiorcăie. Löwe l-a privit cu un amestec de nedumerire și dezgust. În momentul acela s-a rostogolit spre ei Micuțul, sărind în groapa de proiectil și împroșcînd nămol negru. Și-a dat seama de situație dintr-o privire și metodele lui de-a a rezolva au fost mai dure și, probabil, mai eficiente decît cele pe care Löwe își putea permite să le folosească.

— Du-te și adu blestemata aia de bazooka! a strigat.

L-a înșfăcat pe Kleiner, care tremura, de ceafă și l-a scos afară cu lovituri de cizmă. A sărit apoi după el și i-a tras un pumn în față. A fost o lovitură care i-ar fi făcut pe cei mai mulți oameni să-și piardă cunoștința, dar, surprinzător, pe Kleiner l-a ajutat să-și vină în fire. S-a tîrît pînă la armă, a luat-o și s-a întors repede cu ea la locotenent. Un T-34 făcea prăpăd doar la vreo douăzeci de metri depărtare. Foarte calm, Löwe a ridicat bazooka la umăr. Grenada a zburat șuierînd spre țintă. Tancul ne observase și și-a îndreptat imediat mitralierele spre locotenent, care a avut doar timp să se arunce înapoi în groapa de proiectil, înainte ca gloanțele să înceapă să zboare.

Noi am așteptat. S-a auzit o explozie puternică și o limbă roșie de foc s-a înălțat spre cer din turela tancului. Lîngă mine, Micuțul mi-a dat o lovitură cu vîrful cizmei.

— Dă-i drumul, puștiule!

Într-un fel oarecare, fără să știu, făcusem rost de două mine și țineam cîte una în fiecare mînă. Bătrînul mi-a făcut un semn încurajator

din cap și m-a bătut ușor pe umăr. Mi s-a părut că nu am o altă alternativă decît să ies și să fac pe eroul. M-am tîrît pînă sus și am privit înnebunit în jur. Drept înaintea mea, se profila amenințător silueta masivă a unui T 34. Dumnezeu știe de unde apăruse. Țeava lungă a tunului era deasupra capului meu, îndreptată spre cer, ca un deget osos. Fără să-mi îngădui timp de gîndire, am azvîrlit o mină direct sub turelă, m-am aruncat într-o parte și m-am rostogolit, cît eram de lung, în noroi.

Suflul exploziei m-a aruncat în aer și m-a adus din nou pe pămînt, la o distanță de vreo treizeci de metri. Un alt tanc era aproape deasupra mea. Îngrozit, am azvîrlit cealaltă mină spre el, am sărit din calea lui și mi-am acoperit capul cu mîinile. Nu s-a întîmplat nimic: uitasem s-o amorsez. Tancul și-a continuat drumul, iar eu a trebuit să stau și să privesc neputincios cum a distrus ultimul nostru tun antitanc. Aveam doar pușca automată și cîteva grenade și nu ataci un T-34 cu așa ceva.

Pentru o clipă m-am refugiat într-o groapă de proiectil plină de apă mocirloasă. Pe suprafața apei pluteau pete de ulei, iar într-o parte, într-o baltă de sînge întunecat, zăcea un corp mutilat. Aerul din jur era plin de fum negru și miros de cordită, care te făcea să tușești pînă vomitai. Deodată, din senin, l-am văzut pe Micuțul ridicîndu-se în mijlocul tancurilor. S-a aruncat spre cel mai apropiat, a sărit pe turelă și a început, ca un nebun, să bată cu pumnii în capac. A apărut un cap cu cască de piele. Micuțul l-a împins imediat în jos, a vîrît o grenadă după el, a închis capacul și s-a aruncat la pămînt. S-a auzit o explozie înfundată și uriașul tanc s-a cutremurat, apoi s-a oprit. L-am văzut pe Micuțul ridicîndu-se și pornind în goană cu două mine T în mîini. Fața îi era brăzdată de ulei și sînge și s-a strîmbat cu o plăcere animalică, arătîndu-și dinții albi ascuțiți, cînd a azvîrlit prima mină sub șenilele unui tanc care înainta. A fost aruncat înapoi de șocul exploziei, iar a doua mină i-a zburat din mînă și s-a rostogolit departe de el. Micuțul a plonjat într-un șanț. Era clar că un T-34 îl observase, căci imediat și-a schimbat cursul și s-a îndreptat spre el. Așa cum stăteam în groapa de proiectil plină de noroi, am văzut cum tancul a prins între șenile mina scăpată de Micuțul din mînă și explozia care a urmat l-a sfărîmat

ca pe-o găoace de ou. Părțile laterale s-au surpat, capacul s-a deschis. Un singur om a fost aruncat afară. A aterizat în șanț lîngă Micuțul și amîndoi au rămas o clipă uitîndu-se unul la altul cu gurile căscate.

Micuțul și-a revenit primul. Și-a vîrît PM-ul în coastele omului și l-a îmbrîncit în genunchi. Cred că rusul se gîndea că-i venise ultimul moment. Armata Roșie nu lua prizonieri și nu era nici un motiv ca germanii să se poarte altfel. Și-a ridicat nervos brațele deasupra capului și din groapa mea i-am auzit asigurările bîlbîite și pline de groază că nu-i comunist, că nu-i stalinist, că luptă fiindcă e forțat și că n-are nimic cu germanii, că-i iubește, că germanii sînt prietenii lui, că germanii sînt...

— Bine, bine, taci din gură, a mîrîit Micuțul. Toți sîntem la fel, amice. Tu nu ești comunist, eu nu sînt nazist, ei îi iubesc pe ruși, tu îi iubești pe friți... așa că de ce să nu ne unim și să fim prieteni? Și-a vîrît cu îndemînare o mînă în buzunarul omului și i-a luat pistolul. I-a făcut semn cu el spre fundul tranșeei. așază-te jos. Ia să mai aruncăm o privire ca să fim absolut siguri.

Omul s-a lăsat ascultător în genunchi și Micuțul l-a pipăit peste tot, din creștet pînă-n tălpi, cu o mînă de expert. A aruncat cu dezgust un pumnal pentru luptă corp-la-corp. Un Nagan a fost reținut drept trofeu. Micuțul l-a bătut pe om prietenește pe umăr: „Bun. Așa mai merge. Ridică-te."

Au rămas cîteva momente unul lîngă altul în șanț, ascultînd la zgomotele luptei ce vuia deasupra lor. Rusul părea ușor nedumerit de atitudinea Micuțului. Un T-34 a trecut pe lîngă ei, atît de aproape, încît era cît pe-aci să-i atingă și amîndoi s-au aruncat instinctiv jos, la adăpost. Cînd au reapărut, după cîteva minute, păreau a fi în cele mai prietenoase relații. Rusul zîmbea și gesticula, iar Micuțul renunțase la gesturile amenințătoare cu arma. Deodată, rusul și-a deschis ranița de unde a scos un coltuc de pîine, carne și un bidon, apoi amîndoi, în șanț, au început să rîdă, mestecînd și schimbînd vorbe de duh. Așa cum stăteam ghemuit în groapa cu noroi și mă uitam la ei, a început să-mi lase gura apă. O clipă m-am gîndit să mă tîrăsc pînă la ei, dar era o activitate prea intensă în fîșia de pămînt care ne despărțea, așa că am rămas unde eram și mi-am potolit chinurile foamei rozîndu-mi cîteva unghii.

Micuțul și noul său amic au terminat mîncarea și băutura și-au început să-și arate unul altuia fotografii. Ale rusului erau, probabil, ale iubitei sau ale mamei. Ale Micuțului erau, fără îndoială, obscene.

Obosit în cele din urmă de-atîta stat pe vine în noroi, am început să mă ridic cu prudență. Grenadele zburau în toate direcțiile, iar artileria noastră determinase distanța și executa neîntrerupt un foc de baraj concentrat. Am văzut echipajul unui tanc sărind ca niște torțe umane din tancul care ardea, aruncîndu-se la pămînt și urlînd. În apropiere zăcea un colonel rus cu ambele picioare smulse. Striga mereu și zadarnic după brancardieri. Am văzut apoi un tanc de-al lui trecînd drept peste el și făcîndu-l un potpuriu de carne tocată și oase sfărîmate. Același tanc se îndrepta spre șanțul în care se adăposteau Micuțul și rusul. Am strigat la ei să iasă afară și Micuțul a înșfăcat PM-ul și într-o clipă a fost sus, exact în calea tancului. Rusul a rămas unde era, alb la față și, evident, îngrozit. Micuțul a strigat la el să sară într-o parte, el însă a dat doar din cap în semn de negație și s-a ghemuit pe fundul șanțului. Cred că era prima oară cînd se întîlnea cu un tanc la nivelul pămîntului, ca să zic așa. Făcea greșeala elementară de a-și imagina că este mai în siguranță într-un șanț decît în aer liber. Micuțul, evident nevrînd să-l părăsească, i-a întins o mînă de care să se agațe, dar era prea tîrziu. Tancul era aproape deasupra lui cînd s-a aruncat într-o parte, în timp ce acesta a trecut la numai cîțiva centimetri de el. Rusul și-a dat imediat seama de pericol: tancul mergea drept peste șanț și-l prindea sub el. Era prea tîrziu cînd s-a aruncat pe parapet și a încercat să se tîrască afară. Își pierduse casca de piele și părul îi flutura în vînt, ochii îi erau larg deschiși de groază, brațele întinse spre monstrul care se apropia. Probabil, camarazii lui nu-l vedeau. Și chiar dacă l-ar fi văzut, mă îndoiesc că l-ar mai fi putut evita. Au trecut direct peste el, zdrobindu-l sub șenile și continuîndu-și drumul fără să știe absolut nimic. Ținta lor era tunul antitanc german, undeva în spatele liniilor inamice. Li se spusese să distrugă totul, cu orice preț, și nu-și puteau îngădui să piardă vremea, făcîndu-și drum în mod delicat printre morții și zăpăciții presărați în calea lor.

Micuțul s-a ridicat în picioare în mijlocul schijelor care zburau, agitîndu-și pumnul și înjurînd tancul care se îndepărta. Am strigat la

el de la cei cincizeci de metri care ne despărțeau. S-a întors și a venit spre mine. Mi-am dat seama că era într-o stare sufletească periculoasă, nemaipăsîndu-i de propria-i siguranța și gata să tragă asupra oricui mișca. Așa cum mergea, sfidător, cu proiectilele explodîndu-i în față și în spate, a călcat pe brațul întins al unui căpitan german, care zăcea pe pămînt cu o gaură de mărimea unui grepfrut în burtă. Acesta s-a agățat neputincios de picioarele Micuțului, iar Micuțul, confundîndu-l cu un rus, s-a întors și și-a descărcat arma drept în capul omului. Și-a dat seama prea tîrziu de ceea ce făcuse. S-a oprit o clipă, cu falca atîrnîndu-i moale, apoi a ridicat din umeri a fatalitate și și-a continuat drumul spre mine. Probabil, omul ar fi murit oricum și Dumnezeu știe ce s-ar fi întîmplat cu el dacă ar fi căzut în mîna rușilor. Și, ce să-i faci, ăsta era războiul. Nu putea fi loc pentru regrete.

Micuțul a aterizat lîngă mine în groapă, împroșcîndu-mă cu noroi negru, puturos.

— Ce-ai pățit la cizmă? a întrebat.

M-am uitat jos la picioare și atunci am văzut pentru prima oară că cizma dreaptă era ferfeniță. Probabil, mi-o distrusese prima explozie. Nu o observasem înainte, dar acum, după ce mi se atrăsese atenția, am simțit cum mă copleșește un val de autocompătimire. Brusc, mi-am dat seama cu exactitate cît de mult suferam. Înfrigurat, ud, flămînd, rănit la piciorul drept și fără o cizmă care să-l protejeze...

— Sîngerează, am zis și vocea îmi era stridentă din cauza groazei. Uită-te la el, sîngerează! Piciorul meu sîngerează... Am smuls resturile de cizmă și am scos cu grijă bucățile de șosetă vîrîte în carne. Nu pot merge așa, am zis. Cum pot să merg desculț pe un asemenea teren? Cum pot să...

Micuțul și-a apropiat fața de a mea, gata de ceartă.

— Termină cu văicăreala asta nenorocita! a mîrîit. Încetează naibii, altfel pun centura pe tine.

Ședeam în noroi, smiorcăindu-mă și legănîndu-mi piciorul rănit în mîini. Micuțul mi-a aruncat o privire plină de ură și dezgust. Pe neașteptate, a sărit afară din groapă și a luat-o la fugă; am crezut ca mă părăsește, dar s-a întors după cîteva secunde.

— Na, a zis. Probează-le să vezi dacă ți se potrivesc. A aruncat spre mine o pereche de cizme. Cizme cum nu văzusem pînă atunci.

Pielea era de culoarea lămîii, moale, flexibilă și erau aproape noi-nouțe. M-am uitat la ele cu uimire și sfială. Le-am luat de la un ofițer rus mort, a zis Micuțul, nepăsător. Cred că or să-ți vină bine.

Am aruncat cizma complet uzată care-mi rămăsese și mi-am vîrît picioarele în perechea cea nouă. Un zîmbet de încîntare infantilă s-a așternut pe fața mea. Mi-am privit vîrfurile cizmelor în extaz. Parcă purtai în picioare papuci din puf de lebădă. E uimitor cînd te gîndești că, doar cu cîțiva ani în urmă, în zilele fericite ale începutului, luptam împotriva unei armate în zdrențe; și acum eram noi așa, uniformele noastre erau zdrențuite și, ca să se echipeze cu o pereche de cizme ca lumea, ostașul german trebuia să recurgă la jefuirea unui ofițer rus mort. Negreșit, sfîrșitul războiului era aproape.

A urmat o revenire bruscă a tancurilor și a infanteriei inamice. Micuțul și cu mine ne-am lăsat mai jos în groapa de proiectil, fiind forțați uneori să stăm întinși minute întregi și să ne ținem respirația, cu capul sub apa murdară.

Ne-am putut reîntoarce în liniile noastre doar seara tîrziu. Atacul rușilor eșuase, dar costase scump ambele părți. Pămîntul era presărat cu morți și muribunzi și muștele de mlaștină verzi se îmbuibau deja cu carne și sînge de om. Muștele și șobolanii sînt singurele ființe care se înmulțesc și prosperă în vreme de război.

Ședeam și ne uitam la ele, deloc impresionați de o priveliște pe care o văzusem mult prea des înainte. Porta a dat din mînă în mînă o cană mare de piatră, plină cu un lichid cu aspect respingător. Barcelona a gustat primul și imediat a căzut pe spate, gîfîind și apucîndu-se disperat cu degetele de gît. L-am privit cu interes, întrebîndu-mă dacă își va reveni. Porta băuse deja din belșug din amestec, dar se știa foarte bine că Porta avea un stomac de fier și un sistem digestiv care putea ataca și distruge chiar și acidul prusic sau cianura, ca și cum ar fi felii de pîine cu unt.

— Fir-ar a naibii de băutură! a zis Barcelona, respirînd greu, cu lacrimile curgîndu-i pe obraji. Ce naiba este? Pișatul împuțit și scîrbos al vreunuia?

Porta a zîmbit, furios.

— E din cartofi, a zis. Cartofi putrezi. Asta-i tot.

A dus cana la gură și a tras o înghițitură lungă. Barcelona și-a descheiat gulerul și a început să-și maseze gîtul.

— Probabil, cadavre în putrefacție, a zis, acru.

— Mai mult decît probabil, a încuviințat Porta, ștergîndu-și gura cu o mînă mulțumită. Mai vrea careva o înghițitură?

În timpul nopții au sosit întăriturile. Era o brigadă de pușcași SS, avînd drept petlițe la guler steagul britanic. I-am studiat cu o curiozitate nedisimulată și, cînd i-am auzit vorbind englezește între ei, nu ne-a venit să ne credem urechilor. Soldați britanici în SS? Se împăcaseră în cele din urmă Churchill și Hitler? Formasem o nouă alianță? Ca să prezinte, poate, un front unit împotriva rușilor?

— Faci glume proaste! Un *Oberscharführer* britanic cu o claie de păr roșu s-a întors și a scuipat disprețuitor. Imbecilii ăia nenorociți din Londra încă mai cred că pot colabora cu comuniștii și cîștiga. Încă mai cred că totul merge perfect. A scuipat din nou. O să-și dea seama de adevăr cînd va fi prea tîrziu.

Am ascultat uimiți accentul său. Un englez sadea în uniformă SS...

— Aveți ceva împotrivă? a zis, glacial.

— Absolut nimic, l-a asigurat Legionarul. Nouă ne este indiferent dacă ești frate bun cu regele Angliei sau un mongol cu fundul galben. Ne-ar interesa, pur și simplu, a zis, să aflăm ce v-a adus aici.

Omul s-a încruntat.

— Noi sîntem voluntari. Toți sîntem voluntari.

Era limpede că nu avea chef să vorbească despre asta, dar un *Unterscharführer* mititel de lîngă el a vorbit destul de prompt.

— Au venit în lagăre ca să recruteze oameni. Eu eram în Stalag VIII. Am fost capturat după Dunkerque.

— Și te-ai înscris voluntar? am zis, neîncrezător.

— Păi... Omul a ridicat din umeri. Credeam că după cum mergeau lucrurile nu greșesc. Mi s-a părut că ar fi mai bine decît să stau pe fund și să nu fac nimic tot restul războiului.

Ne-a privit sfidător, iar Legionarul a clătinat din cap, mai mult cu milă decît cu reproș.

— Ce-o să faceți după aceea? a întrebat.

Omul a ezitat.

— După aceea?

— Exact, a zis Legionarul. După aceea... Cînd se va termina războiul. Cînd se va termina cu împușcatul și va începe altceva... Cînd vor căuta criminalii de război și trădătorii, colaboraționiștii și speculanții la bursa neagră... Ce se va întîmpla atunci?

Omul și-a lins buzele. Ceilalți au privit nervoși în altă direcție. Doar *Oberscharführerul* cu părul roșu părea să aibă răspunsul.

— Nu se va întîmpla nimic, a zis, tăios. Vor avea nevoie de toți oamenii apți de luptă. Doar că nu vor mai fi împotriva naziștilor, ci a comuniștilor... Cel mai rău ce-ar putea să ni se întîmple ar fi un an sau doi de pîrnaie. După aceea, cred, se vor năpusti cu toată forța asupra rușilor și n-or să fie în stare să ne elibereze destul de repede.

Bătrînul a ridicat dintr-o sprînceană.

— Vorbește un optimist, a murmurat. Dacă pun rușii mîna pe voi mai întîi?

— Și ce dacă o să se întîmple? Ce-o să fie dacă o să le spunem că friții ne-au forțat să luptăm pentru ei? Cine o să știe că nu-i așa?

Bătrînul a zîmbit cam trist. Era aproape incredibil că după cinci ani de război mai putea fi cineva atît de naiv.

— O să aflați, a zis. O să aflați...

Odată cu apropierea zorilor, ne-am ridicat armele și ne-am luat rămas bun de la voluntarii britanici, întorcîndu-ne din nou la pozițiile din tranșee. Bătrînul a ciulit o ureche în direcția liniilor rusești și și-a lăsat în jos colțurile gurii.

— O să avem necazuri. Acolo se pune ceva la cale.

Ne-am oprit și am ascultat zgomotele de activitate din tranșeele rusești și ne-am dat seama că Bătrînul avea dreptate. Simțea totdeauna cînd se apropia furtuna. Era ceva ce simțea în oase și noi acceptam ce ne spunea, fără discuție.

— N-o să fie imediat, a zis. Haideți să scoatem căștile și să facem vreo două jocuri.

Porta a scos un pachet, iar noi ne-am așezat jos. Lenzing, comunistul, era cu noi. Reușise să supraviețuiască iadului prin care trecuse, începînd de la Sennelager, și se întărise considerabil. Nu era încă un soldat, dar era un bărbat. Nu-l mai puteai lua drept un băiat de șaisprezece ani. Acum era încărcător la mitraliera lui Porta.

— Deci, a zis Bătrînul în timp ce ne oferea țigări, ai fost student la medicină, nu-i așa?

Lenzing a încuviințat, înclinîndu-și capul. Porta s-a aplecat înainte, curios ca totdeauna să afle detalii.

— Ai ajuns vreodată să tai oameni și să umbli înlăuntrul lor? a întrebat.

Lenzing a zîmbit ușor.

— Nu, n-am ajuns pînă acolo. M-au arestat înainte să-mi termin studiile.

— Mare prost, a zis Gregor, laconic. Ăsta-i necazul cu voi, studenții. Totdeauna aveți ceva de spus cu afurisita aia de gură, ba de una, ba de alta. Ce rost are? Hîî? Ce rost are? De ce nu puteți să tăceți și să vă vedeți de treabă ca noi, ceilalți?

Lenzing a ridicat indiferent din umeri.

— Probabil ai dreptate, a zis.

— Nu vorbi dacă nu ți se vorbește, a zis Porta, care era un bun vorbitor. Asta-i sfatul meu, amice.

— Da, dar nu e numai asta, a zis Micuțul, serios. Mai e ceva. Dacă vrei să-ți ții capul pe umeri, trebuie să înveți cum să te porți. Nu-i doar o chestiune de a zice tot timpul da, domnule, și nu, domnule. Înțelegi ce vreau să spun? Și-a ciocănit ușor capul cu un deget. Orice faci, a zis, nu-i lăsa să creadă că ai acolo altceva decît rumeguș vechi. Să mă iau pe mine, de exemplu. Și-a ridicat cele două cărți și a adunat pe degete valoarea punctelor. Să mă iau pe mine, a zis. Cum crezi că m-am descurcat în tot acest timp?

— Habar n-am, a răspuns Lenzing.

— Nu? a zis Micuțul. Ei bine, ascultă, o să-ți spun. Fac pe prostul, înțelegi? Mă prefac că sînt tîmpit... Că nu știu ce se petrece. Pricepi?

— Da, a zis Lenzing, foarte solemn.

Micuțul a cerut o a treia carte și a mai făcut o adunare pe degete. I-a zîmbit mulțumit de sine lui Lenzing.

— Știi ce? a zis. Un biciclist acrobat i-a spus odată unui ofițer de-al meu că sînt doar la un pas de a fi tîmpit de-a binelea. Că n-am nici un pic de creier... Ei bine, ție ca student, care înveți să ajungi doctor, nu ți-ar cădea bine dacă ți s-ar spune că ești tîmpit. Încerci să le arăți că ești altfel. Umbli și vorbești în gura mare. Te bagi singur în bucluc.

Eu, a zis Micuțul, prietenos, am jucat cum au vrut ei. Și de atunci joc mereu așa. Întreabă-i pe cei care mă cunosc. Toți o să spună același lucru. Și rezultatul este, a zis Micuțul punînd jos o carte cîștigătoare, că nimeni nu mă deranjează. Zic și fac ce-mi place și nimeni nu mă bagă în seamă, fiindcă mă socotesc tîmpit.

— Totul e foarte bine, a zis Porta. Dar pentru unii dintre noi nu e atît de ușor. Unii dintre noi n-au marele tău avantaj natural.

— Adică cum? a zis Micuțul, părînd interesat.

— Să aibă o gaură mare și urîtă în locul unde se presupune că este creierul, a zis Porta.

A doua zi, a început din nou ploaia. Venea în rafale și nu era chip să scapi de ea. Armele au început să ruginească, obiectele din piele să se întărească, cizmele să se uzeze și să se rupă. Chiar și pielea noastră începuse să se zbîrcească și să pară îmbibată cu apă. Colac peste pupăză, a venit ordin că trebuie să schimbăm pozițiile. Blestemînd și înjurînd, ne-am adunat echipamentul și am pornit în șir indian, înotînd prin noroiul clisos în urma locotenentului Löwe. Curelele de la raniță, tari ca fierul, ne intrau în carne. Picioarele goale în cizmele mustind de apă au început să facă răni și bășici. În capul coloanei, Löwe purta o haină căptușită cu blană, pe care o luase de pe cadavrul unui maior rus. Mai avea încă pe ea tresele inamice. Nimănui însă nu-i mai păsa de detalii minore.

Micuțul căra pe umeri trepiedul mitralierei și mergea cu pași ușori prin noroiul lipicios. În spatele lui, Helmuth se chinuia cu patru lăzi de muniție. Așa cum mergea, înjura pe toată lumea, fără deosebire. Ploaia, noroiul, rușii; pe Himmler, Hitler, Goering, Goebbels; pe afurisiții de britanici, pe afurisiții de yankei; ploaia, noroiul, pe ruși; pe Himmler, Hitler...

— Ce dată e? a întrebat Heide, deodată.

Surprins, Helmuth a făcut o pauză scurtă în pomelnicul lui de ură; apoi a început din nou:

— Ruși afurisiți. Ticăloși tîmpiți și nenorociți. Ticăloși idioți și nenorociți. Ticăloși nenorociți...

— Am întrebat ce dată e? a zbierat Haide.

— Doi septembrie, a răspuns Helmuth. Ruși ticăloși și afurisiți. Yankei ticăloși și afurisiți. Ticăloși afurisiți...

— De ce? am întrebat, tăindu-i calea. Ce naiba contează dacă e doi septembrie sau doi din oricare altă nenorocită de lună?

— Contează foarte mult, a zis Heide, glacial. Păcat că nu bagi mai mult în seamă ce are de zis *Führerul*.

Helmuth s-a oprit brusc în mijlocul psalmodiei sale de înjurături:

— De ce? Ce are de zis?

— Că războiul se va termina doar în trei luni, ne-a informat Heide. *Führerul* a promis că toate trupele vor fi acasă pînă la Crăciun.

S-au auzit rîsete puternice din toate părțile.

— Dacă asta se dovedește a fi adevărat, a rînjit Porta, atunci daravela mea e hering afumat.

O liniște mohorîtă cobora treptat asupra noastră, pe măsură ce ne continuam marșul și ploaia cădea neîntrerupt. Chiar și Helmuth a rămas fără epitete, iar graiul lui Porta s-a ofilit. Noile mele cizme galbene erau pline de noroi și hainele se lipeau de mine. Din cînd în cînd, pămîntul se cutremura sub picioarele noastre cînd explodau proiectile în depărtare. Nimeni nu părea să știe unde mergeam sau de ce mergeam acolo. Părerea generală era că mărșăluiam, pur și simplu, de dragul de-a mărșălui, deoarece nu puteau găsi o cale mai bună de a ne folosi.

Am ajuns la un teren mlăștinos prin care am trecut, intrînd în apa mocirloasă pînă la genunchi. După ce-ți intrau picioarele în nămol, îți era greu să le mai ridici. Oamenii oftau și gîfîiau, ridicîndu-și picioarele sus, în timp ce mlaștina bolborosea, se lipea de tine și te sugea cu toată puterea. Cred că semănam mai mult cu o trupă de elefanți dresați decît cu un regiment de soldați în marș.

Din cînd în cînd, Löwe era, slavă Domnului, prea epuizat ca să mai meargă și ne așezam pe ranițe, pe pămîntul ud, privind absenți la ploaie, cu mințile goale și fețele lipsite de orice expresie. Era posibil să ajungi la un stadiu în care gîndirea însăși însemna prea mult efort. Căci mergeam mult timp cu ochii închiși. Sfatul acesta mi-l dăduse Legionarul. Înaintai în mod automat, pas cu pas, ca un cal de povară, urmînd omul dinaintea ta. Dacă el se oprea, te opreai și tu. Dacă el intra într-un cîmp de mine, intrai și tu. Era un risc pe care ți-l asumai. Dacă din cînd în cînd nu reușeai să tragi un pui de somn în timpul marșului, puteai ajunge în situația de a nu dormi zile în șir.

Locotenentul Stegel mergea pe la jumătatea coloanei, clătin-du-se ca un om beat, alunecînd, poticnindu-se și legănîndu-se încoace și încolo. În ultimele patru zile făcuse temperatură mare, dar nu-i permiseseră să raporteze că e bolnav. Nu fusese destul de mult timp pe front ca să i se îngăduie luxul unui pat de spital. În orice caz, nu-l credeau că are febră. Era evident chiar și pentru cel mai pornit observator că Stegel suferea într-adevăr, dar era nevoie să se întindă jos și să moară înainte de a putea spera să convingă autoritățile.

Brusc, am auzit o bufnitură și, deschizîndu-mi ochii, am văzut că locotenentul căzuse în noroi, pierzîndu-și casca și pușca. Un sergent a fugit să-l ridice. A fost săltat în picioare, mormăind și incoerent, dar chiar și cu cîte un om de o parte și de alta, ca să-l susțină, și scutit de povara raniței, părea îndoielnic că va mai putea merge mult.

Bătrînul mergea tăcut și resemnat alături de Legionar, în capul plutonului 2. În ciuda ploii, Legionarul avea înfiptă între buze nelipsita-i țigară.

Deodată, de undeva de sus, am auzit zumzet de motoare. Ne-am ridicat capetele și am privit spre cer, dar pîcla întuneca totul, nu era decît o ceață cenușie și teroarea care pîndea în spatele ei. Zumzetul motoarelor a crescut pînă la un huruit, pînă la un vuiet asurzitor și acum puteam vedea forme fantomatice, negre, mișcîndu-se deasupra pîclei.

— Nori de furtună? a murmurat Fischer, în felul său preoțesc vag.

— Pe naiba, nori de furtună! a strigat Heide și s-a aruncat în cel mai apropiat șanț.

Micuțul i-a dat un brînci pastorului Fischer de l-a făcut să zboare. Barcelona și cu mine l-am urmat pe Heide în șanț. Cîteva secunde mai tîrziu, cînd au căzut primele bombe, pămîntul a început să se despice. L-am auzit pe Löwe strigînd tuturor să se adăpostească. Am văzut o limbă lungă de flăcări deschizînd pămîntul cu o brazdă adîncă. Mi-am lipit strîns fața de pămîntul ud, cu mîinile peste urechi ca să înăbuș zgomotul exploziilor. Bombele erau aruncate asupra unui sat, la un kilometru depărtare. Satul nu se mai vedea deloc, iar drumul pe care venisem nu mai era acum decît un morman de moloz.

Löwe s-a ridicat prudent în picioare și ne-a făcut semn cu mîna să-l urmăm. Am pornit din nou în șir în urma lui, făcîndu-ne drum

peste grămezile de moloz și ocolind craterele. Morții și răniții au fost lăsați unde căzuseră.

— Asta da război, a zis Legionarul, ridicînd din umeri. A aprins o altă țigară și și-a lipit-o de buze. Așa mai merge, a zis.

Rușii aveau un sistem prin care, la sfîrșitul fiecărei acțiuni, trimiteau o mulțime de cărți poștale cu un singur cuvînt—„Dispărut”—tipărit pe ele. Nici un soldat din Armata Roșie nu era declarat mort sau capturat. Doar dispărut. La urma urmei, războiul continua. Nu se făcea să submineze moralul.

În sfîrșit, noaptea ne-a acoperit cu un scut negru protector și am început să ne simțim oarecum mai în siguranță. Ploaia continua să cadă. Locotenentul Löwe a oprit coloana răzlețită și, deși țepeni și cu picioarele umflate, am început să ne îngropăm la teren în marginea unei păduri. Din fericire, pămîntul era moale și nu ne-a fost greu. În timp ce săpam, Gregor a început să-l dăscălească din nou pe Lenzing despre valoarea tăcerii în orice împrejurare și a neîncrederii în tot ceea ce-ți spun autoritățile. Subiectul părea să-l obsedeze.

— Toate minciunile astea, a zis, disprețuitor, în timp ce arunca o lopată de pămînt peste umăr. Toate minciunile astea pe care ți le toarnă că Rusia este statul ideal. Comunismul și celelalte. Muncitori, uniți-vă și hai să fim toți tovarăși și așa mai departe. Totul nu-i decît o gogoriță. O aiureală. S-a oprit din săpat și s-a apăsat cu o mînă în scobitura spatelui. Crezi că ți-ar fi mai bine în Rusia decît în Germania? Las-o baltă, amice! Uită tot ce ți-au spus. Naziști, comuniști, fasciști, ce naiba? Toți sînt la fel, fir-ar să fie, cînd stai să te gîndești bine.

— Să înțeleg, a zis Lenzing, prudent, că, deși nu sînteți comunist, nu vă place actualul regim din Germania?

— Nu-mi place nici un afurisit de regim, a zis Gregor, izbind violent cu cazmaua în pămînt. Tot ceea ce cer e să fiu lăsat în pace să-mi văd de munca mea. Întîmplător, acum e nenorocitul ăsta de război, așa că, după părerea mea, toți trebuie să ne unim forțele și să facem tot ce ne stă în putință pentru a-l termina cît mai curînd posibil. Nu-mi pasă cît negru sub unghie care cîștigă, atîta timp cît mă pot întoarce în civilie și relua firul vieții de unde l-am lăsat. Asta-i tot ce cer.

— Cu ce vă ocupați înainte să înceapă războiul? a întrebat Lenzing.

— Eu? a zis Gregor. Eram șofer pe un camion. Lucram la o firmă care făcea transporturi de mobilă. Și n-o duceam rău. Bacșișurile pe care ni le dădeau unii bogătani, doar pentru că săltam în spate cîteva piese de mobilier... erau ridicol de mari.

— Asta ar fi trebuit să vă îngrijoreze, a zis Lenzing.

— Ar fi trebuit, a fost de acord Gregor.

A urmat o pauză.

— Nu v-a deranjat niciodată, a zis Lenzing, după puțin timp, că trebuia să faceți munca aceea? Să cărați mobilă pentru oameni care-și putea permite să nu facă nimic și să vă dea bacșișuri mari pentru ceea ce faceți?

— De ce să mă fii deranjat? a zis Gregor. Dacă ei vor să-și arunce banii, cine sînt eu să mă plîng?

— Dar nu credeți că-i nedrept, a persistat Lenzing, ca vreo cîțiva oameni să aibă bani pe care să-i risipească, în timp ce alții sînt fără cămin și mor de foame?

Gregor a ridicat din umeri.

— Așa stau lucrurile, nu? Așa-i lumea, amice. Unii au, unii nu.

— Și nu vi se pare că e nedrept? N-ați prefera să vedeți un sistem în care bogăția să fie distribuită mai echitabil?

— Fir-ar al naibii să fie, a zis Gregor. Cine vrea o lume în care să fim toți egali? Fiecare om pentru sine, asta zic eu.

Lenzing a dat încet din cap în semn de dezaprobare. Gregor făcea parte din categoria celor cărora li se spălase creierul chiar înainte de naștere și, evident, nu avea sens să încerci să îl convertești. Gregor tocmai își deschidea gura ca să facă vreo remarcă provocatoare cu privire la socialism și strugurii acri cînd Bătrînul a venit alergînd și a pus capăt discuției.

— E nevoie de voi acolo, în spate. I-a dat un ghiont lui Gregor. Grăbește-te, e un pic de agitație.

— Cînd nu este? Gregor și-a aruncat cazmaua jos și a pornit cu Bătrînul. De data asta ce mai e?

— Recunoaștere în spatele liniilor inamice... și să nu începi să mi te văicărești, n-a fost ideea mea!

Au sărit jos într-un adăpost, unde Porta stătea întins cît era de lung pe un pat de campanie. Ochii lui Gregor s-au deschis larg, acuzator.

— De unde ai făcut rost de ăsta?

— L-am găsit, a răspuns Porta, simplu.

Într-adevăr, omul era un geniu în felul lui. Tipul de om care ar da întîmplător peste o ladă de șampanie în mijlocul deșertului Arizona. Tipul de om care găsea paturi de campanie rătăcite unde nu se aștepta nimeni.

Bătrînul i-a împins picioarele la o parte și s-a așezat lîngă el, cu un aer obosit.

— Bun. Asta este. Porta, Micuțul, Legionarul, Gregor și Sven, veți veni toți cu mine. De îndată ce am...

— Să mori, nu altceva! Porta s-a ridicat brusc în capul oaselor. Toți cred că noi sîntem singurii soldați nenorociți care luptă în războiul ăsta nenorocit!

A tras furios un șut unei căști, iar noi ceilalți ne-am solidarizat cu el într-un cor îndurerat.

— Da, de ce noi? Totdeauna nenorociții de noi!

— De ce nu pot merge și alți fraieri, pentru variație?

— De ce nu găsesc pe altcineva să le facă treaba lor murdară?

Bătrînul a ridicat o mînă și ne-a redus la tăcere.

— Vaietele și afurisitele de bocete nu ne fac mai ușoară situația, a zis. Ordinele sînt ordine și voi știți asta la fel de bine ca mine. Unde-i Micuțul?

— S-a întors acasă, a mîrîit Porta. A zis că războiul nu-l mai amuză. A luat primul tren spre Berlin și m-a rugat să vă spun la revedere din partea lui.

Bătrînul s-a încruntat. Furios, a făcut o mișcare bruscă spre mine cu capul.

— Sven, du-te și găsește-l... și să nu pierzi toată afurisita de noapte cu asta!

Am dat peste Micuțul jucînd zaruri cu trei soldați din compania a 4-a. Era limpede că într-un moment al jocului se încăieraseră; unul dintre soldați avea un ochi vînăt, iar altul își îngrijea o mînă cu o contuzie serioasă. Micuțul însuși a reacționat foarte nefavorabil la vestea pe care i-am adus-o. S-a întors cu mine la adăpost, strigînd tot drumul, sfidînd total ordinul pentru liniște.

— Ascultă aici, a răcnit de îndată ce a ajuns față în față cu

Bătrînul, eu nu pot să umblu pe vremea asta din noapte în spatele liniilor inamice! Nu mă simt bine. Sînt bolnav, se pare că nu-ți dai seama. Mă doare spatele. Nu mă țin bine pe picioare. Parcă am rumeguș în cap. Mă dor oasele. Cred că am făcut gripă.

— Nu-mi pasă nici dacă ai luat o porție de blenoragie galopantă, a izbucnit Bătrînul. Ți s-au dat ordine și-o să te simți al naibii de bine ca să le execuți, chiar dacă va trebui să te tîrăști în patru labe! S-a întors spre noi ceilalți. Așa. Încetați vorba și fiți atenți. Astea sînt parolele: picioare de lemn și o pereche de cizme de pîslă.

— Picioare de lemn și o pereche de cizme de pîslă? am întrebat.

Bătrînul s-a uitat sever la mine.

— Asta am zis, nu-i așa? Ce-i cu tine? Ai surzit?

A luat o ladă cu grenade și a început să le împartă. Posomorîți, le-am vîrît în buzunare și ne-am pregătit să pornim în misiunea nedorită.

— Nu vreau să mai aud nici o vorbă din partea vreunuia! a șuierat Bătrînul.

Tăcuți, fără tragere de inimă, supărați, am ieșit unul după altul în întuneric, în urma lui. Se lăsase o ceață joasă, lipicioasă, care se înfășura în jurul picioarelor, asigurîndu-ne protecția de care aveam nevoie. Ne-am ghemuit în iarba udă, ascultînd și forțîndu-ne ochii pînă ne-am acomodat cu întunericul. De undeva din față am auzit zgomote înfundate și ne-am dat seama că liniile inamice nu puteau fi departe. Bătrînul s-a întors și ne-a șoptit:

— Mergem înainte. Țineți-vă cît mai jos posibil și nu deschideți focul dacă nu vă spun eu.

Am pornit din nou prin ceață și prin iarba înaltă. Brusc, din apropiere s-a auzit sunetul alarmant de metal pe metal. Suficient să bage în sperieți șase soldați prudenți care se tîrau prin întuneric. Bătrînul s-a lăsat în genunchi în iarbă, iar noi l-am urmat. Am stat o vreme așa, fără să ne mișcăm sau să vorbim, apoi Bătrînul i-a șoptit Legionarului și mesajul a fost transmis înapoi la ceilalți. Lîngă un pilon, la numai cîțiva metri în dreapta noastră, se găsea camuflat un post de mitralieră inamic. Fără îndoială, dincolo de el se găsea prima dintre tranșeele rusești. După cîteva momente de liniște, Bătrînul s-a ridicat prudent în picioare și ne-a făcut semn cu mîna.

— Ce naiba urmărește? a șuierat Gregor, furios. Am aflat unde sînt afurisiții de ruși. Ce mai vrea?

— Naiba știe, am zis.

Dezamăgiți, am mers înainte pe urmele Bătrînului. Chiar și Legionarul, totdeauna indiferent față de pericolul personal și necazuri, a început să pună la îndoială înțelepciunea de a merge mai departe.

— Fii cuminte, a zis insistent. Am auzit ca și tine care au fost ordinele. Am făcut ceea ce am fost trimiși să facem. N-are rost să ne forțăm norocul.

— Asta eu decid, a zis Bătrînul, furios. Atîta timp cît eu comand aici, faceți ce zic eu. S-a înțeles?

Legionarul a ridicat din umeri.

— Bine, bine. Nu-i nevoie să te înfurii. M-am gîndit doar...

— Ei bine, nu te gîndi, l-a sfătuit Bătrînul. Așteaptă pînă ne întoarcem. Atunci o să ai timp berechet să depui o plîngere.

Cuibul mitraliorilor era acum în urma noastră. Ne-am furișat prin iarba înaltă, și am intrat în pădure, unde crengile trosneau și pocneau, iar ramurile care atîrnau ne treceau peste fețe, ca niște degete osoase. Încă o dată, uniformele îmbibate de apă ni se lipeau de trupuri. Încă o dată, făceam răni la picioarele goale în cizmele pline de apă. Tremurînd și temători, am înaintat prin lăstăriș. După cîte știam, întreaga pădure putea fi plină de ruși, dar cînd Bătrînului îi intra o idee în cap, nu puteai să i-o scoți, așa că nu puteam face altceva decît să-l urmăm și să ne rugăm să se simtă mulțumit înainte de a fi ajuns prea departe.

Brusc, s-a oprit. Noi ne-am îngrămădit în spatele lui. Tăcut, ne-a făcut semn să intrăm în umbra copacilor și pentru o clipă minunată am crezut că ne vom întoarce, dar n-am avut un asemenea noroc. Dădusem peste linia de front a rușilor și următorul pas era să o trecem și să vedem ce era dincolo.

— Bătrînul începe să o ia razna, mi-a șuierat Gregor în ureche.

Dincolo de parapet, am auzit murmurul vocilor, zăngănitul armelor, pași. Sub picioarele lui Porta a trosnit o creangă. În întunericul nopții s-a auzit o bubuitură de armă. În mod automat ne-am pregătit pentru luptă. Deasupra parapetului a apărut imediat un cap. Am auzit voci vorbind repede rusește. Bătrînul a zvîcnit din cap.

— Să mergem.

S-a lăsat în patru labe și, spre groaza noastră, a început să se tîrască direct spre tranșeele inamice. Chiar și Legionarul părea puțin surprins. A ezitat o clipă, apoi l-am văzut pe Bătrîn îndreptîndu-se spre linii, într-un punct unde era posibil, printr-un noroc improbabil, să reușim să trecem fără să fim văzuți. Legionarul și-a desfăcut mîinile într-un gest de resemnare. A pornit pe urma Bătrînului, iar noi n-am avut altă posibilitate decît să-l urmăm.

Uimitor, am fost norocoși. Chiar cînd un iepure a ieșit țîșnind dintr-un tufiș, alergînd direct printre picioarele lui Gregor și trîntindu-l la pămînt, nimeni n-a venit să cerceteze. Am traversat cu bine linia frontului și tocmai începeam să respir mai ușurat, cînd Micuțul, care mergea alături de mine, a tras una dintre cele mai puternice, mai îndrăznețe și mai nerușinate bășini din toate timpurile. Bătrînul s-a întors spre el cu o furie rece.

— Mai trage una și o să...

Fără să-l aștepte să-și termine amenințarea, Micuțul a mai tras imediat una. A bubuit în noapte ca un obuz. Instinctiv, ne-am aruncat la pămînt și ne-am rostogolit în tufișuri. Chiar și Micuțul părea oarecum îngrozit.

În cele din urmă, ne-am ridicat și am mers înainte prudenți, dar n-am făcut mai mult de cîțiva pași cînd Bătrînul ne-a oprit din nou. Undeva în față se auzea sunet de voci. Ne-am strecurat în tăcere să cercetăm. Nimerisem peste o mitralieră solitară, păzită de doi soldați ruși beți care împărțeau o sticlă de votcă. Am stat o vreme, ascultîndu-i ce vorbesc. Unul era categoric mai beat decît celălalt. Îmbrățișa mitraliera cu ambele brațe și printre înghițiturile de votcă izbucneau tare frînturi de cîntec despre Volga. Camaradul său părea pe bună dreptate nervos. Se uita mereu peste umăr spre pădure și din cînd în cînd zicea „Ssst, ssst!”, apoi vîra sticla de votcă în gura omului ca să-l facă să tacă. În cele din urmă, cînd sticla a fost golită, a intrat în panică și l-a amenințat că-l pocnește, dacă nu tace. Cu o demnitate de bețiv, omul și-a pus pușca pe umăr și s-a ridicat în picioare, clătinîndu-se.

— O să fac o plimbare, a zis.

S-a cățărat pe parapet și a venit în direcția noastră, cîntînd și legănîndu-se. Furios, camaradul lui a azvîrlit sticla de votcă după el. Era cît pe-aci să-l nimerească pe Gregor, după care a aterizat cu o

bufnitură la picioarele lui Porta. Bătrînul l-a bătut ușor pe Micuțul pe umăr și i-a făcut semn din cap. Micuțul i-a răspuns prin același semn. S-a strecurat prin întuneric ca să se ocupe de hoinarul beat. Legionarul și-a tras cuțitul din cizmă și a dispărut în direcția mitralierei.

Cîteva minute mai tîrziu, camuflam două cadavre sub o grămadă de frunze ude. Unul fusese strangulat cu un cablu subțire de sîrmă; celălalt avea un cuțit în coaste. Le-am luat armele și le-am ascuns. Avea să treacă ceva timp înainte ca tovarășii lor să descopere că dispăruseră și primul lor gînd avea să fie, după toate probabilitățile, că dezertaseră. Primul nostru gînd, fără nici o umbră de îndoială, a fost să ne întoarcem în grabă la postul din liniile noastre. Gregor s-a întors chiar să plece, fără să-l aștepte pe Bătrîn să dea ordinul și s-a ales cu urlete pentru rîvna lui.

— Ne întoarcem cînd spun eu, a zis Bătrînul, glacial, și nu înainte.

— Niciodată în ritmul în care mergi tu, a bombănit Porta, pe un ton de revoltă.

Bătrînul l-a ignorat. Totdeauna, cel mai bine era să-l ignori pe Porta. El își avea legea lui, dar cu toate astea era un soldat excelent și Bătrînul nu a fost primul care a descoperit că merită să-i suporți veșnica obrăznicie și lipsa de disciplină, pentru a-l avea alături într-o situație critică.

Ne-am continuat drumul mai adînc în pădure. Intenția mărturisită a Bătrînului era să descoperim ce se afla în partea opusă, dar acum începeam să privim întreaga expediție cu un ochi vizibil cinic. Mi-l închipuiam ducîndu-ne în marș tot drumul, pînă la Moscova, doar ca să aruncăm o privire la Kremlin.

În cele din urmă, copacii au început să se rărească și ne-am dat seama că, probabil, ne apropiem de cîmp deschis. Am ajuns la marginea pădurii și acolo, răspîndită în fața noastră, ca un covor pestriț, se găsea ceea ce părea să fie întreaga Armată Roșie. Un șuvoi continuu de oameni și vehicule venea și pleca. Nu era ceea ce personal aș fi numit un spectacol care să-ți încălzească inima, dar se părea că Bătrînului îi dăduse fiori.

— Bine, bine, a murmurat, frecîndu-și gînditor bărbia cu o mînă. Minunat... Acum ne putem întoarce.

Toți, în afară de Legionar și Bătrînul însuși, ne-am întors imediat și-am luat-o la fugă. Micuțul și Porta au intrat în pădure galopînd, cu Gregor și cu mine doar la cîțiva pași în urma lor. Pe neașteptate, i-am ajuns cînd erau ispitiți să se oprească din goana lor ca să cerceteze trei cadavre dintr-o groapă de proiectil. Trei ofițeri morți, doi ruși și unul german. Micuțul și Porta au schimbat priviri.

— Nu poate fi rău, a zis Porta.

Au sărit împreună în groapă și-au început să percheziționeze cu lăcomie cadavrele în căutare de bani și suveniruri. Porta umbla prin buzunare în timp ce Micuțul le deschidea gura ca să caute dinți de aur. Le dezbrăcaseră aproape la piele cînd au apărut Bătrînul și Legionarul. Legionarul a privit indiferent, dar Bătrînul, ca de obicei, aproape și-a ieșit din minți.

— Marș de-acolo, imediat! Lăsați cadavrele alea în pace! V-am mai spus că nu tolerez un astfel de lucru, e dezgustător, sînteți ca două jivine! Fir-ar să fie, sînteți mai răi decît animalele sălbatice!

— Bine, bine, a zis Porta, împăciuitor. Stăpînește-te. O să faci hernie dac-o ții mereu așa.

— Ce-i cu zarva asta? a întrebat Micuțul, ca și cum Bătrînul n-ar fi fost acolo. Sînt absolut sigur că dacă nu le-am lua noi, le-ar lua altcineva.

Cu un răcnet de furie, Bătrînul a sărit în groapă lîngă ei. În clipa aceea, cerul întunecat de deasupra noastră a fost brusc luminat de o rachetă, iar noi ne-am aruncat instinctiv să ne adăpostim.

— Sînt pe noi, a zis Legionarul, furios. Acum o s-avem ceva distracție.

Undeva, o mitralieră a deschis focul. O ploaie de rachete a sfîrtecat cerul, transformînd noaptea în zi.

— Împrăștiați-vă!

N-a mai fost nevoie de un al doilea ordin. Am luat-o la goană prin pădure și am fugit cît ne-au ținut puterile, căzînd prin tufișuri, străbătînd greoi pămîntul mlăștinos, cu hainele făcute ferfeniță de spioni și rugi. Ne-am reunit în cele din urmă într-un cuib de mitralieră părăsită. Lipsea doar Gregor.

— Unde naiba este? a întrebat Bătrînul, furios. Unde naiba o fi ajuns? L-a văzut careva?

Nici unul nu-l văzusem.

— Mă duc eu să-l caut, a zis Porta.

Bătrînul a întins imediat o mînă spre el.

— Îți interzic să te miști de-aici! E un ordin.

— Lasă-te de fleacuri! a mîrîit Porta, descotorosindu-se de el.

A dispărut printre copaci, pe drumul pe care venisem. L-am auzit strigînd în timp ce alerga.

— Gregor? Unde naiba ești, nebun afurisit?

Numaidecît, bubuitul tunurilor rusești a început din nou. Pe deasupra noastră zburau obuze trasoare și rachete. Bătrînul a ezitat doar un moment, apoi a înjurat în șoaptă și a sărit afară, pe urmele lui Porta. Imediat, am ieșit și noi. Fusesem prea mult împreună în cursul războiului ca să-l lăsăm pe Gregor pe mîna rușilor.

În întuneric au apărut forme amenințătoare. Porta a aruncat cîteva grenade și a continuat să fugă. Noi ceilalți ne-am ținut după el. L-am descoperit pe Gregor ghemuit într-o vizuină de vulpe și l-am tras afară plini de indignare.

— Ce naiba crezi că faci? a întrebat Bătrînul. Stai acolo și trîndăvești liniștit, ca un pui de găină în cuib, în timp ce noi ne învîrtim căutîndu-te, cu nouă milioane de ruși după noi...

— N-a fost vina mea, a zis Gregor, ursuz. Toți au fost pe urma mea. Nu mă pot bate singur cu toată Armata Roșie, nu?

— Asta te-ar fi așteptat, a zis furios Bătrînul, dacă te lăsam acolo să putrezești.

Restul călătoriei am făcut-o fără incidente. Micuțul ne-a informat că, după părerea lui Heide, care știa totdeauna ce era de știut și foarte multe în plus, urma să fim trimiși în curînd la Varșovia.

— Sînt o sută de mii de parașutiști britanici, așa a zis Heide... o sută de mii de parașutiști britanici și tot orașul e înțesat cu soldați polonezi... vom fi acolo de Anul Nou, așa a zis Heide.

— Oh, da! a rînjit Porta. Credeam că plecăm toți în Germania ca să fim acolo de Crăciun.

Ne-a trebuit mai bine de o oră ca să ajungem la o relativă siguranță în liniile noastre. Bătrînul s-a dus să-și întocmească raportul, în timp ce noi ne-am prăbușit pe saltele ca să tragem un pui de somn. Pînă

la urmă n-am dormit nici un pic. Abia am închis ochii că a și apărut Bătrînul și ne-a scuturat să ne trezim.

— Îmi pare rău, băieți. Încă n-au terminat cu noi. Și-a desfăcut mîinile într-un gest de scuză. Geniștii vor încerca să rupă liniile inamice și noi sîntem trimiși să-i sprijinim.

Patul de campanie aproape s-a prăbușit din cauza șocului. O clipă am fost toți prea uluiți ca să putem vorbi.

Bătrînul a zîmbit cu un aer obosit.

— Îmi dau foarte bine seama că nu mă bucur de mare popularitate în acest moment, dar n-am ce face. A ridicat din umeri. La urma urmei, e război.

— Pleacă de-aici! a zis Porta plin de sarcasm. Cine ți-a spus asta?

Gregor s-a ridicat în capul oaselor și s-a uitat jalnic în jur, cu ochii umflați de somn.

— De ce să ne trimită pe noi? a zis nemulțumit. De ce să trimită pe oricare dintre noi? De ce nu pot curăța afurisitul de loc cu napalm?

— Pentru că stăm prost cu muniția, a zis Bătrînul, tăios. Îmi pară rău, dar asta-i situația. Nu pot face nimic. N-are nici un sens să vă uitați așa la mine, nu eu am pornit războiul ăsta nenorocit...

Supărați, am ieșit unul după altul din tranșee și ne-am încolonat în urma locotenentului Löwe. Duceam cu noi doar sacul necesar pentru asalt. Cînd lucrai cu pionierii, lucrai rapid: nu te încărcai cu echipamente inutil. Se părea că în această împrejurare urma să nu ni se dea nici măcar sprijinul de tancuri obișnuit. Războiul devenea într-adevăr cumplit.

I-am găsit pe pionieri, cinci companii constituite într-un batalion, gata de plecare și înarmați cu grenade ofensive, grenade de mînă cu coadă, armament de infanterie și cîteva bombe cu napalm de proveniență rusească. O companie era înarmată cu aruncătoare de flăcări. Aveau o reputație proastă, pionerii ăștia. I-am găsit ciudați, tăcuți, necomunicativi, gata să credem toate poveștile despre cruzimea lor gratuită, atît față de dușman cît și față de ei înșiși. Ne-au ignorat total din momentul în care am sosit și, cînd Porta a întrebat dacă are careva vreo țigară să-i dea, un ofițer i-a întins un pachet fără o vorbă și fără măcar să privească în direcția lui.

— Ce-i cu el? a întrebat Gregor, nervos. S-a întors spre un caporal cu fața aspră care-și curăța dinții cu unghia. Ce-i cu voi? V-ați pierdut afurisita de limbă?

O întrebare destul de justificată, te-ai fi gîndit, dar nu se știe pentru ce motiv caporalul s-a considerat jignit. În cîteva secunde, au fost unul la gîtul celuilalt și din clipa aceea n-a mai fost decît o chestiune de timp pînă să intervină și alții. Micuțul era tocmai pe punctul de a-l sugruma pe un soldat îngrozit cînd o voce furioasă ne-a chemat la ordine, iar noi ne-am întors, cu părere de rău, să vedem cine ne strica distracția.

Era vechiul nostru prieten, maiorul, care avusese incidentul cu colonelul Hinka. Stătea cu picioarele desfăcute, cu mîinile în șolduri, privindu-ne cu un ochi rece, gînditor, de parcă eram o adunătură de specimene pentru laboratorul de cercetări. În spatele lui, cu fața lipsită de orice expresie, stătea locotenentul Löwe.

— Eu v-aș sfătui, a zis maiorul, sec, să vă păstrați toată puterea ca să ucideți dușmanul mai degrabă decît pe voi înșivă. Vă pot asigura că n-o să fie o excursie școlară de duminică. Ochii i-au rătăcit peste noi și brusc s-au oprit pe Porta. Prietenul meu caporalul vorbăreț! a murmurat. Înaintează un pas ca să te văd. Noi doi trebuie să ne cunoaștem mai bine...

Porta a ieșit în față, cu un aer războinic. Maiorul s-a holbat o clipă la jobenul galben pe care Porta ținea să-l poarte oriunde mergeam. Îl avea de la începutul războiului și ofițerii înțelepți se învățaseră să-l suporte.

— Ia-ți oroarea aceea de pe cap! a izbucnit maiorul. Ce naiba crezi să-i aici? Bal mascat?

— Mă tem că nu știu, domnule maior. Porta și-a scos jobenul și l-a ținut respectuos în fața lui, ca un antreprenor de pompe funebre. N-am fost niciodată la bal, să trăiți.

— Nu fi impertinent, caporal! De cît timp ești în armată?

— De mult timp, domnule maior. De mult prea mult timp.

Maiorul s-a încruntat brusc.

— Fii mai precis, caporal!

— Da, să trăiți. Porta și-a înțepenit picioarele și a pocnit din călcîie. Îmi dați voie să-mi consult documentele militare?

Maiorul a scos un sunet de nerăbdare din gît. L-am văzut pe locotenentul Löwe transformînd în grabă un zîmbet larg într-un căscat înăbușit.

— Ești cretin, caporale?

— Da, să trăiți. Porta și-a înclinat capul în semn de scuză. Am fost examinat o dată de un psihiatru militar în Potsdam, să trăiți. După părerea sa autorizată, zicea că sînt debil mintal din naștere. Zicea că, după părerea sa, sînt incurabil. Zicea că n-ar trebui să fiu lăsat liber cu alți oameni. Zicea că...

— Oh, pentru Dumnezeu, caporale, încetează!

Maiorul a renunțat la lupta inegală. S-a întors pe călcîie și s-a îndepărtat țanțoș, urmat de locotenentul Löwe care se lupta din nou cu un căscat. Porta a zîmbit, gînditor. Și-a pus la loc jobenul și i-a făcut cu ochiul lui Lenzing care îl urmărise oarecum admirativ, împotriva propriei voințe.

— Așa trebuie procedat, a zis. Îi înnebunești de-a binelea dacă o ții așa destul de mult timp...

A venit ordinul pentru acțiune și pionerii și-au strîns centurile și s-au pregătit de plecare. Maiorul, ocupat cu trimiterea oamenilor la moarte aproape sigură, ședea în siguranță într-un adăpost și mesteca un trabuc baban. Artileria rusească răsuna puternic și viguros în comparație cu rafalele slabe și sporadice ale armelor noastre decalibrate.

Am urmărit cum prima dintre cele cinci companii a fost trimisă în luptă ca să fie măcelărită. Era comandată de un locotenent care avea ochii cenușii, adînciți în orbite, ai unui nonagenar, așezați pe fața netedă a unui tînăr.

I-am urmărit cum au ieșit din tranșee și au alergat direct în gura armelor inamice.

— Sinucidere prostească, a zis Barcelona, care stătea lîngă mine.

— Crimă idioată, am zis, gîndindu-mă la maiorul din adăpost, care-și fuma trabucul baban.

Au fost făcuți bucățele înainte să fi înaintat mai mult de două sute de metri. Doar un mic grup, condus de un sergent, a reușit să ajungă la obiectiv. Rece și calm, cu o indiferență aparentă față de grindina de foc din jurul lor, și-au aruncat grenadele în liniile inamice și au fugit să se adăpostească.

După ce s-a așezat praful, nu s-a mai văzut nici un semn de la sergent și oamenii lui. Doar o fîșie lată de pămînt pustiită și ici-colo un trup fără cap, fără brațe și picioare, o grămadă de metal răsucit, o grămadă de carne carbonizată. Pentru maior n-a fost suficient. A chemat a doua companie, comandată de locotenentul Kelz, și a trimis-o pe urmele primei. Aceștia au urmat aceeași cale, alergînd prin același fum și aceleași gloanțe, prin același infern, ca să fie uciși de ruși, călcînd în picioare mădularele împrăștiate ale camarazilor lor morți. Au supraviețuit doar cîțiva. Cîțiva oameni risipiți au realizat o pătrundere în liniile inamice și au intrat în tranșee să lupte.

Maiorul și-a mestecat trabucul pînă l-a făcut zdrențe și, cuprins de nebunie, a chemat compania următoare. Ofițerul comandant era tînăr, nou și entuziast. Proaspăt ieșit din școala de la Gross Born, nerăbdător și pregătit să moară pentru o cauză pierdută. Și-a ridicat brațul deasupra capului și a intrat galopînd în arenă, urlînd la oamenii lui să-l urmeze. Aceștia l-au urmat ca niște animale bine dresate. Prima rafală l-a lovit pe tînărul ofițer în stomac. A doua i-a retezat picioarele de la glezne. A continuat să fugă încă vreo cîțiva metri pe cioturile însîngerate, agitîndu-și încă brațele și strigînd ca să-și încurajeze oamenii. Fără îndoială, cînd a murit a avut vedenii cu Sfînta *Cruce de Fier*...

Atacul a fost respins. Au fost trimiși în luptă cei cu aruncătoarele de flăcări, dar, înainte să ajungă la jumătatea drumului, dinspre liniile rusești au începui să se reverse valuri de fosfor în întîmpinarea lor. Se învîrteau cu hainele în flăcări, se zvîrcoleau pe pămînt, ca șerpii, iar carnea le cădea de pe oase. Doar șase s-au întors din acest infern. Unul era locotenentul care îi condusese.

— Îmi pare rău, domnule maior. Stătea abătut înaintea maiorului, cu fața înnegrită de fum și uniforma arsă, cu părul și sprîncenele pîrlite. Îmi pare rău, dar nu e posibil să trecem.

— Nu e posibil? Nu e posibil? Ce naiba vrei să spui, nu e posibil? Maiorul și-a smuls rămășițele trabucului din gură și le-a strivit sub talpă. Pe Dumnezeu, vei fi împușcat pentru asta! Lașitate în fața inamicului! Ești o rușine pentru armata germană!

— Îmi pară rău, domnule maior. Noi am făcut maximum de efort.

— Maximum de efort? Asta numești tu maximum de efort? Asta-i o rușine nemaipomenită!

— În acest caz, permiteți-mi...

A răsunat o bubuitură și locotenentul s-a prăbușit la picioarele maiorului. Revolverul i-a căzut din mînă și s-a rostogolit pe pămînt. Maiorul a scos un zgomot de exasperare. S-a uitat sever la cei cîțiva ofițeri care mai rămăseseră și privirea i s-a oprit pe cel mai tînăr dintre ei.

— Dietel! Locotenent Dietel!

— La ordin!

— Du-te și arată-le nenorociților ălora de ruși că armata germană mai este încă o forță de care trebuie să țină seama! Arată-mi, pentru Dumnezeu, că mai am cel puțin un ofițer pe care să mă pot bizui că duce la bun sfîrșit un ordin!

Dietel nu era din substanța din care sînt făcuți proștii cutezători. El n-avea nici un chef să-și sacrifice viața într-o misiune fără speranță. Dar ordinul era ordin, chiar cînd era o trimitere la moarte sigură și nu avea o altă soluție decît să asculte. S-a dus tăcut la ușă. Maiorul l-a bătut părintește pe umăr cu o mînă binevoitoare.

— Arată-le din ce sîntem plămădiți, băiatul meu! Nu trebuie să ne temem de lepădături!

Locotenentul Dietel și oamenii lui au pornit în ultima lor călătorie, acoperiți de focul mitralierei noastre. Înainte să fi parcurs măcar un sfert de drum, au dat de necaz. Imediat, maiorul l-a acuzat pe Dietel că e un prost și un laș care va fi împușcat pe loc dacă va îndrăzni să se întoarcă viu. S-a întors furios spre un alt ofițer.

— E în regulă, Plean, totul depinde de tine! Du-te acolo, descurcă lucrurile pe care le-au încurcat porcii ăia smiorcăiți.

Locotenentul Plean a ezitat doar o secundă, apoi brusc s-a repezit înainte în haos, răcnindu-le oamenilor lui să se țină de el. L-am văzut înaintînd prin fum și flăcări. Proiectilele explodau la picioarele lui, gloanțele îi șuierau pe lîngă cap, dar el era încă acolo, în mijlocul învălmășelii, luptînd ca un demon, strigînd la o grămadă de cadavre să se ridice și să umble, trăgînd după un sergent care a încercat să fugă, apropiindu-se din ce în ce mai mult de linia de front rusească.

Aruncătoarele de flăcări ale inamicului au fost distruse. L-am văzut pe locotenentul Dietel făcut fărîme. L-am văzut pe locotenentul Plein și un grup de soldați cum au ajuns la prima tranșee și s-au angajat într-o luptă corp-la-corp sălbatică. Siberienii erau ca roboții, instruiți

să ucidă sau să fie uciși. Luptau cu o hotărîre rece, fără nici o emoție, impasibili și indiferenți față de viață sau moarte. Plein și soldații lui făceau ultima sforțare. Păreau beți de bucuria amețitoare a măcelului. Cadavrele au început să se strîngă grămadă unul peste altul, de germani și ruși laolaltă. Oameni cu gîtul tăiat, oameni cu burțile sfîrtecate, oameni cu capul atîrnînd de umeri printr-un tendon.

Cînd s-a terminat măcelul și micul grup a fost lichidat, siberienii și-au șters calmi cuțitele de sînge și și-au reocupat pozițiile. Un singur supraviețuitor a revenit în liniile germane și a căzut mort la picioarele maiorului, chiar cînd și-a deschis gura să raporteze.

— Tîmpiți! a zbierat maiorul. Tîmpiți și lași! Nimic altceva decît tîmpiți incompetenți și lași!

S-a năpustit la telefonul de campanie, unde l-am auzit zbierînd și plîngîndu-se că batalionul lui a fost format din tîmpiți lași și că va avea nevoie de un sprijin de artilerie mult mai puternic decît primise pînă acum, dacă urma să încerce să realizeze o pătrundere. S-a tocmit ca o babă dintr-o piață orientală pentru numărul de mortiere de care va avea nevoie, înainte de a consimți să lanseze un alt atac.

— Zece? Ai zis zece? Nu fi ridicol, omule! Asta numești sprijin? Nu l-ar afecta nici pe un purice... Ridică la douăzeci, așa aș putea lua lucrurile în considerare... Am zis douăzeci și-atunci aș putea lua lucrurile în considerare... Bine, e în regulă, cincisprezece atunci. Dacă asta-i tot ce puteți face. Să zicem cincisprezece și Dumnezeu să vă ajute dacă ne lăsați baltă!

A azvîrlit cît colo receptorul și a adunat ce mai rămăsese din batalion pentru atacul final. Prima grenadă a pornit și obișnuitele fragmente de oameni și armament au început să fie împroșcate în aer, în partea cealaltă a cîmpului de luptă.

Maiorul număra cu un braț ridicat. Cînd a ajuns la cincisprezece, și-a lăsat brusc brațul în jos și a țîșnit în încăierare. A alunecat și a căzut, s-a ridicat cu greu în picioare, a fluturat un braț deasupra capului și a continuat să alerge, cu ceea ce mai rămăsese din pionieri în urma lui.

De data aceasta atacul a reușit. Rușii s-au retras sub presiunea atacului. Au fost aruncate grenade de mînă în tranșeele de comunicație și în adăposturi. Au fost vîrîte explozive în gurile tunurilor.

Puștile-mitraliere au lătrat, oamenii s-au decapitat unul pe altul cu tîrnăcoape și lopeți și s-au străpuns cu baioneta. Maiorul a fost găsit cu un trabuc proaspăt în gură, zăcînd pe spate alături de un ofițer rus. Amîndoi erau morți. Ei nu erau decît doi dintre cei o mie care muriseră în ziua aceea.

Înainte să putem consolida poziția greu cîștigată, siberienii au lansat un nou atac. Din senin, au năvălit puzderie asupra noastră. Oameni cu ochi mici oblici, îndesați și lați în umeri, cu picioare scurte și brațe lungi, strigînd, cu voci răgușite, cuvinte de laudă despre Stalin. Ne-am luptat cu ei în tranșee și afară din tranșee, alunecînd și călcînd în sîngele și mațele morților, dar siberienii erau încăpățînați și de neclintit și încet, dar sigur, ne-au respins pe calea pe care venisem.

Peste tot în jurul meu oamenii se poticneau, cădeau și plîngeau fugind. S-a rostogolit spre mine o grenadă și era cît pe-aci să calc pe ea. Am sărit într-o parte ca un cal speriat, am înșfăcat-o și am azvîrlit-o în mijlocul unui grup de siberieni care veneau spre mine. Unda de șoc a exploziei m-a aruncat într-o parte și am aterizat într-un crater, direct deasupra unui om proaspăt ucis, care zăcea chircit într-o băltoacă de sînge, cu capul atîrnînd moale și cu conținutul burții sfîrtecate revărsat peste picioarele mele. Am scos un țipăt de groază și m-am tîrît afară. Am început să fug înnebunit de panică, dar se părea că siberienii sînt peste tot în jurul nostru, trăgînd din toate direcțiile deodată și nu vedeam nici o cale de-a scăpa. Și-atunci, brusc, l-am zărit pe Porta retrăgîndu-se și trăgînd rafală după rafală de la șold. Am luat-o spre el, sărind în gropi de proiectil și alunecînd în băltoace de sînge și ulei, în graba mea să-l ajung. M-am simțit mai liniștit în clipa în care am fost cu el. Porta era imun la gloanțe. Porta era indestructibil. Era imposibil să-ți imaginezi un glonț inamic găsindu-și ținta în trupul acela tare și uscățiv. Atît timp cît eram adăpostit în spatele lui, eram în siguranță.

Ne-am continuat fuga impetuoasă, retrăgîndu-ne Dumnezeu știa unde. La un moment dat l-am întîlnit pe pastorul Fischer, care rătăcea pe cîmp, cu o gaură într-o parte a pieptului prin care se vedea plămînul. Unul dintre camarazii săi WU-iști l-a tîrît peste sfărîmături, spre noi.

— Nu te nelinişti, bătrîne, o să te ducem înapoi cu bine. O să avem grijă să te vindeci. N-o să te lăsăm să mori...

Într-un fel oarecare, pentru acest om părea deosebit de important ca pastorul Fischer să nu moară. Poate, într-un fel, acesta devenise un talisman. Un simbol al speranței. Dacă el putea supraviețui, atunci, cu siguranță, puteau și ceilalți. Atîta timp cît Fischer trăia, însemna că Dumnezeu nu-i abandonase întru totul.

A venit în fugă un brancardier, dar, cînd a văzut că Fischer era WU-ist, s-a întors și s-a dus să caute pe cineva mai demn de ajutorul lui. Morfină era puțină și nu putea fi risipită pe oameni ca pastorul Fischer.

— Lăsați-mă să mor, a zis bătrînul. Lăsați-mă aici și lăsați-mă să mor. Eu nu sînt important.

Colegul pastorului i-a așezat brațul după umăr și a început să-l tîrască cu greu spre iluzoria siguranță a unei gropi de proiectil.

— N-o să mori. N-o să te las să mori. O să te duc înapoi, o să te bag în spital. O să am grijă să-ți dea tratamentul cuvenit, dacă acesta va fi ultimul lucru pe care îl voi mai face vreodată... Nu te mai tîngui, bătrîne! Pentru Dumnezeu, nu te mai tîngui! Eu fac tot ce-mi stă în putință, ce pot să fac mai mult?

Au căzut împreună în groapa de proiectil. Pastorul Fischer stătea întins cu capul în poala camaradului său, iar sîngele păta pămîntul. Undeva, în apropiere, a explodat un proiectil. În spatele lor, în pădure, o mitralieră a început să tragă.

— Ei, cum te simți, bătrîne? Spune-mi ceva. Spune-mi ceva! Spune orice vrei, dar vorbește-mi, pentru numele lui Dumnezeu! Nu mă lăsa singur aici!

Fața pastorului era scofîlcită și pămîntie. Buzele i se învinețeau. A mai explodat un proiectil, ceva mai aproape decît cel dinainte.

— Acum n-o să mai dureze mult, bătrîne. Te-a mai lăsat durerea?

Poate că da. Poate îl mai lăsase durerea. Pastorul Fischer tăcea acum. Ochii îi erau închiși și gura îi atîrna deschisă. Sîngele părea că nu mai curge atît de repede cum cursese.

— De ce nu te rogi, bătrîne? De ce nu te rogi pentru noi, hăă? Nu poate fi dăunător...

Nu mai putea fi dăunător. Ar fi putut fi chiar folositor. Dar timpul pentru rugăciune venise și trecuse. Pastorul Fischer murise în cele din urmă.

Pagină intenționat goală

Arma politică cea mai bună este arma teroarei. Cruzimea impune respect. Oamenii n-au decît să ne urască dacă vor. Noi nu le cerem dragoste; doar teamă...

Himmler, discurs adresat ofițerilor SS la Harkov,
19 aprilie 1943

În jos pe coasta muntelui

Nicolai Kaminsky fusese profesor la Briansk, în Ucraina. Mama sa era poloneză, tatăl său german, iar el era un nazist de o loialitate înverșunată. În timpul iernii lui 1941–42 a pornit cu o mînă de fanatici ca și el, să lupte împotriva partizanilor. Avea treizeci și cinci de ani și cruzimea lui devenise proverbială. Era autodidact în arta uciderii lente și cunoscut a fi inventat mai multe torturi decît inventaseră chinezii.

Himmler a auzit de el prin Obergruppenführerul Berger și imediat i-a trezit interesul. A dispus să fie adus la Berlin, nutrind un respect crescînd pentru capacitatea acestuia de a pricinui suferințe semenilor săi. Începînd din momentul acela, ucrainenii au dobîndit în ochii Reichsführerului un statut aproape egal cu germanii.

Cariera lui Kaminsky a fost meteorică. În ciuda handicapului inițial de a nu aparține rasei superioare germane, a devenit totuși SS Brigadeführer și general de divizie în armata SS în mai puțin de trei luni. Puterile lui erau atît de mari, încît nici ofițerii de cel mai înalt grad din armată nu îndrăzneau să vorbească pe față împotriva lui.

Spre sfîrșitul lui 1942, generalului Kaminsky i-a venit ideea de a crea o republică germană în provincia Lokot, care pe vremea aceea era plină de partizani și luptători de gherilă. Brigada lui era formată din șase mii de oameni, cei mai mulți dezertori din Armata Rusă. Era compusă din opt batalioane de infanterie, un batalion de tancuri, două plutoane de artilerie, un pluton de cazaci și o companie de pionieri. În mai puțin de doi ani, Kaminsky și cei șase mii ai lui i-au uimit pe cei care-i criticau, curățînd provincia Lokot de toți cei care-i tulburau liniștea și anexînd-o Germaniei.

În primăvara lui 1943, Himmler a dispus transferarea brigăzii în regiunea Lemberg, din Polonia, unde Kaminsky s-a depășit pe sine însuși, răspîndind moarte și distrugînd totul pe unde mergea. Numele lui a devenit sinonim cu ura și teroarea; „dar noi nu le cerem dragoste; doar teamă...”

— **S**ergent Beier! Sergent Beier!

Jucam pașnic cărți cînd am auzit strigătul. Porta a ridicat o sprînceană spre Bătrînul, care-și fuma calm pipa urît mirositoare și își studia mîna.

— Mai iau una, a zis. Micuțul i-a dat o carte. Un zîmbet ușor de satisfacție a luminat fața Bătrînului. Nu pot pierde, a zis și și-a lăsat mîna pe lada de muniții care ne servea de masă.

Micuțul s-a încruntat și i-a aruncat a cincea carte.

— Sergent Beier! Strigătul s-a auzit din nou. L-a văzut careva de-aici pe sergentul Beier?

Mi-am strîns cărțile și m-am prefăcut că le arunc.

— Cred că te strigă cineva, am zis. Am avut o vagă speranță că nu mai puteam continua jocul. Primisem un as și mi se urcase la cap. Pusesem la bătaie întreaga mea soldă pe anul următor, pe un decar, și m-am ales cu o mînă de gunoi. Un tip de la plutonul antitanc, am zis, întorcîndu-mi capul ca să văd.

A observat că mă uit la el și s-a apropiat imediat.

— Sergent Beier? a zis. Ochii i-au poposit o clipă pe fiecare dintre noi, apoi s-au oprit asupra Bătrînului. Tu ești sergentul Beier? a întrebat. Te caut de treizeci de minute. Unde naiba ai fost?

— Exact aici, tot timpul, a murmurat Bătrînul. Ce-i cu panica asta?

— Trebuie să-ți aduni plutonul și să vii cu mine. Locotenent-colonelul Schmeltz e deja pe drum cu grupul de asalt și voi trebuie să mergeți cu ei. Sînt în partea cealaltă a rîului. O să vă arăt eu drumul.

— Du-te de-a dura și lasă-ne în pace, a zis Porta, fără să-și ia ochii de la cărți. Avem lucruri mai bune de făcut... dă-mi una și...

Plin de amabilitate, Micuțul a dat pe față un șase. Bătrînul s-a uitat cu regret la levata lui de cinci cărți, indecis între chemarea datoriei și ispita unei mari sume de bani. Eu însumi eram în aceeași situație, dar în cazul meu alegerea era oarecum mai ușor de făcut. Mi-am aruncat jos cărțile, am înșfăcat pușca și am sărit grabnic în picioare, răsturnînd din întîmplare lada de muniții. Micuțul s-a uitat la mine cu acreală.

— Unii dintre noi sînt foarte dornici să plece ca să fie uciși, a zis.

— Cîtuși de puțin, am răspuns. Mi-am îndesat șapca pe cap și

mi-am strîns centura cu încă o gaură. Nu-mi place însă ideea de a face un locotenent-colonel să aștepte.

— Ți-e prieten? a zis zeflemitor. Micuțul, care știa foarte bine că ședeam acolo cu o mînă de gunoi și mă rugam să scap.

Wolf, vechiul amic al lui Porta, a apărut să ne vadă cum plecăm.

— Complimentele mele lui Scaraoțchi, a zis. După cum se pare, o să vă întîlniți cu el înaintea mea...

Am avut un sentiment neplăcut că, probabil, așa va fi. Cu toată grija mea exprimată de a nu-l face pe locotenent-colonelul Schmeltz să ne aștepte, era ceva deosebit în legătură cu această misiune ce-mi displăcea în mod instinctiv.

Călăuza ne-a trecut în grabă podul printr-un foc puternic de artilerie. În cealaltă parte a rîului pămîntul se înălța brusc și nu după mult timp ne-am pomenit în șir indian, străduindu-ne să urcăm o pantă îngustă ce părea aproape verticală.

— Vorbea despre blestematul de Scaraoțchi, a bombănit Micuțul, în timp ce suflam, gîfîiam și cădeam la tot pasul. În felul în care mergem, o să-l întîlnim mai degrabă pe afurisitul de Sfîntul Petru.

Călăuza și-a întors capul să-l privească.

— S-ar putea să ai dreptate, a zis. S-ar putea foarte bine să ai dreptate.

Bătrînul s-a oprit o clipă să-și tragă sufletul.

— Ce este asta de fapt? a întrebat.

— Ce este? Călăuza s-a oprit de asemenea. Și-a pus mîinile în șolduri și a zîmbit ironic. Bine că întrebi! E o misiune nenorocită de sinucidere, asta este. Dacă vreți să-mi ascultați sfatul, plecați naibii de-aici cît mai repede, înainte de-a veni rușii și a vă tăia retragerea. A făcut semn cu degetul mare înapoi spre pod. Cît timp crezi că o să mai stea acolo?

Bătrînul s-a încruntat.

— Tu ce ai de gînd?

— Eu? Omul a rîs. Nici o grijă, o șterg înapoi după ce vă duc pe voi acolo! Nu stau să văd baia de sînge!

Am ajuns în cele din urmă în vîrf și ne-am prezentat la locotenent-colonelul care arăta ca rămas de la potop. Mîinile pline de vene

îi tremurau, ochii îi erau triști și cu pungi. Fără îndoială, războiul nu era ceea ce fusese în tinerețea lui.

Căpitanul regimentului pe care îl schimbam a predat colonelului poziția, plin de recunoștință.

— Poteca asta de-aici, a zis, arătînd cu mîna spre panta pe care tocmai ne trudisem, e singurul drum pe care rușii îl pot folosi pentru a întreprinde un atac. Nu există o altă cale în sus sau în jos. După cum puteți vedea, poate fi ușor apărată cu două mitraliere. De obicei, noaptea nu avem probleme, e riscant, dar în timpul zilei... S-a oprit și a ridicat din umeri. Ei bine, oricum, veți reuși s-o mai mențineți cîteva ore. Asta-i tot ce trebuie. Doar cîteva ore, așa a zis generalul... Rezistați pînă veți vedea semnalul de retragere și atunci fugiți cît vă țin picioarele. Vom trage trei rachete. Trei rachete verzi. În clipa în care le vedeți, dați ordinul de retragere și vă întoarceți la pod în pas alergător, înainte de a fi aruncat în aer. Peste rîu nu există altă trecere, așa că nu riscați să vă tăiați singuri retragerea.

Ne-am ocupat pozițiile așa cum ni s-a indicat de către călăuză. Sus pe stînci, unde ne găseam acum, firește, erau făcute parapete și fante de observare. Căpitanul și oamenii lui au plecat. Peste tot în jurul nostru se găseau lăzi cu muniții, coșuri cu grenade pentru mortiere, grămezi de mine și grenade de mînă.

Micuțul țopăia printre ele ca un copil emoționat, servindu-ne din fiecare cu cîte una.

— Deci aici le ascundeau! A luat cîteva grenade și a început să facă jonglerii cu ele. N-am mai văzut așa ceva din 1937!

— Dumnezeu știe ce-i cu toate astea aici, a zis Barcelona, care era tăcut și supărat de cînd sosisem. O să avem toate șansele să le folosim. A făcut un semn cu mîna în josul coastei. Nu sîntem decît niște cloști cocoțate aici pe grămada asta nenorocită de pietre. Și un orb cu pușcoace ne-ar putea nimeri.

— De ce naiba nu-i acorzi o șansă fundului ăla al tău și nu încetezi cu afurisita asta de văicăreală? a zis Porta. Cel puțin am scăpat de blestematele alea de tranșee.

— Prefer să stau într-o tranșee decît cocoțat aici pentru tragere de instrucție, a replicat Barcelona.

Porta l-a ignorat. S-a așezat confortabil într-un cerc de stînci, și-a scos covorașul de postav verde și l-a întins pe pămînt.

— Are careva chef de joc?

I s-au alăturat Legionarul și Bătrînul. Eu am luat o talangă care zăcea pe jos și am scuturat-o cu titlu de experiență. Zgomotul pe care l-a făcut i-a expediat pe toți să-și caute adăpost, cu mîinile puse pe urechi. Trebuie să recunosc, eu însumi am fost puțin deconcertat.

— Mai fă asta o dată, a zis Barcelona cu vocea întretăiată, cînd ultimele ecouri ale dangătului s-au stins în munți, și-o să te trezești cu cizma mea drept în afurisitul ăla de fund al tău!

Am pus talanga cu grijă pe un petic de iarbă.

— De unde să știu că o să facă un zgomot atît de afurisit? am zis. Doar nu sînt o vacă pierdută, nu?

Am stat și m-am gîndit în timp ce ceilalți și-au reluat jocul de cărți întrerupt. Din cînd în cînd, colonelul venea să ne vadă. În ciuda anilor pe care îi avea în urma lui, acum era trimis prima oară pe linia frontului și se vedea limpede că era mort de frică.

Micuțul încă își mai tîra după el sclavul, pe fostul gestapovist Adam Lutz. Acum, omul nu mai era decît o umbră palidă a grăsanului de altădată, dar, printr-o minune oarecare, supraviețuise fără măcar o zgîrietură.

— Cred că asta o să fie marea ta șansă, l-a informat cu blîndețe Micuțul. Cînd o să sune retragerea și noi vom începe să plecăm, o să te las aici să acoperi cu foc trecerea și să împuști cît mai mulți ruși. Ai înțeles? Rămîi și tragi ca nebunul pînă termini muniția. O să-ți dea o medalie pentru asta.

Lutz și-a lins nervos buzele. Porta i-a zîmbit răutăcios.

— Nu-ți fă griji, amice. O să intri în analele istoriei. O să faci faimos acest regiment. Va veni o vreme cînd toți vor citi despre tine în cărțile cu poze. „...fostul gestapovist Lutz, care s-a aruncat neînfricat în mijlocul hoardei năvălitoare. Deși piciorul stîng i-a fost retezat de un proiectil rusesc, el l-a luat și l-a învîrtit în jurul capului ca pe o măciucă... A reușit să ucidă șase sute de soldați siberieni înainte de a primi lovitura mortală, dar vîrîndu-și capul sub braț, a continuat să lupte vitejește cît timp i-a mai bătut inima...” Isuse Dumnezeule, a

zis Porta, ștergîndu-și lacrimile, nu este înduioșător? Să te gîndești că patria mai poate încă produce asemenea eroi!

— Apropo de eroi, a zis Gregor, mă întreb ce s-o fi întîmplat cu bătrînul Weltheim?

— Weltheim?

Ne-am uitat el, nedumeriți. Cine era Weltheim?

— Numele îmi sună parcă puțin cunoscut, a recunoscut Legionarul.

Nu ne-am dat seama despre cine vorbea pînă nu ne-a ajutat Gregor să ne amintim: Walter, baron von Weltheim, comandantul nostru de divizie, care ne inspectase pentru scurt timp în noroiul și mlaștinile de la Matoryta și după aceea plecase cu pianul de concert și două camioane încărcate de efecte personale, iar de atunci nu-l mai văzusem și nu mai auzisem de el. Legionarul a ridicat din umeri.

— O fi sănătos și teafăr în vreun adăpost blindat cu aur, fără îndoială. Bînd gin și gîndindu-se cum ar putea da ordinul pentru încă o retragere strategică, reușind totuși să o facă să sune ca o victorie.

— L-a și dat, probabil, a zis Barcelona, posomorît. Probabil toată blestemata de armată s-a retras pînă acum. Noi sîntem bieții fraieri lăsați în urmă ca un gest de adio. Plasați aici, pe o grămadă de stînci nenorocite la dracu-n praznic, așteptînd să fim măcelăriți.

— Toți plîngăcioșii ca tine, a zis Micuțul, merită al naibii să fie măcelăriți. De ce nu rămîi în urmă cu Lutz să cîștigi o medalie?

Colonelul umbla neliniștit încoace și încolo, așteptînd semnalul celor trei grenade verzi care nu venea, dar puțin timp după miezul nopții orizontul a izbucnit brusc în flăcări și pămîntul stîncos a huruit și s-a cutremurat sub picioarele noastre, cînd rușii au deschis focul cu artileria grea.

— Ce naiba se întîmplă? a strigat Schmeltz, înșfăcîndu-și binoclul. Cine naiba trage în cine?

— Rușii, domnule. Calm și sigur ca totdeauna, Barcelona și-a luat locul lîngă colonel. Se pregătesc de atac în timp ce trupele se retrag. Ar fi nebuni să n-o facă. E marea lor șansă.

A privit calm la orizontul plin de fum, apoi și-a lăsat binoclul în jos.

— Ce ne facem? Trebuia să tragă rachetele. Noi urma să stăm aici pînă vedeam rachetele... Și-a trecut o mînă peste frunte. Ce sugerezi să facem, sergent? Probabil, tu ai mai multă... hm... experiență decît mine cu asemenea... hm... teren. Ești pe-aici de mai mult timp. Spune-mi ce crezi că ar trebui să facem?

— Să le lăsăm naibii de rachete și să plecăm de-aici, a bombănit Porta.

Bătrînul a ridicat o sprînceană prevenitoare. S-a întors spre colonelul care tremura.

— Cred că, probabil, ar trebui să coborîm și să vedem ce se întîmplă, domnule colonel. Să vedem dacă podul mai e acolo. Nu cred că facem un lucru bun rămînînd aici și, într-adevăr, nu...

Bubuitul unei explozii a sfîșiat brusc întunericul, întrerupînd propoziția Bătrînului. Toți am fugit la parapet să ne uităm. Pe toată lungimea orizontului se ridicau spre cer gheizere de flăcări.

M-am uitat la fața colonelului. Era cenușie și solzoasă, iar buza de jos îi tremura.

— Cred că asta e, a zis Bătrînul. Cred că am amînat lucrurile prea mult, domnule colonel.

— Prostii! Colonelul s-a îndreptat. Prostii, sergent! N-ar arunca podul în aer fără să dea mai întîi un semnal. A gesticulat nervos cu o mînă albă ca hîrtia. Ia acești trei oameni și coboară acolo să vezi ce s-a întîmplat. Eu te voi urma cu restul companiei.

— Foarte bine, domnule colonel. Bătrînul s-a întors spre noi. Sven, Micuțul, Porta... Și-a pus pușca în bandulieră și a făcut semn din cap în direcția rîului. Haideți.

— Iarăși noi? am zis.

— Fir-ar a naibii, a bombănit Porta.

Bătrînul s-a întors spre el, furios.

— Vrei să-ți închizi afurisita aia de gură și să faci ce ți se spune?

Porta și-a trîntit protestatar jobenul galben pe cap și a pornit în urma Bătrînului, folosindu-și arma ca baston. Micuțul a alunecat și a căzut pe panta abruptă de stînci, iar mitraliera i-a luat-o înainte; zăngănind și făcînd un zgomot ca o bubuitură de tunet. Înjurăturile Micuțului au urmat-o îndeaproape.

— Pentru Dumnezeu! a exclamat Bătrînul, furios.

Barcelona s-a aplecat peste parapet și a strigat la noi.

— De ce nu luați un megafon ca să le spuneți că veniți?

Restul companiei ne-a prins din urmă destul de curînd. Se părea că hotărîseră singuri că așteptaseră destul de mult timp și în consecință și-au pus armele pe umăr și-au pornit, lăsîndu-l pe colonel să-i urmeze sau nu, după cum îi era voia. Era evident că omul era absolut nepotrivit pentru a comanda.

— Minte de capră bătrînă, a bombănit Porta. Ar fi trebuit pus la saramură de mulți ani.

Noaptea era caldă și apăsătoare și am transpirat coborînd pe aceeași potecă îngustă, pe care urcasem doar cu cîteva ore mai devreme. Era plin de țînțari, care se ridicau din mlaștinile de jos. Simțeam mirosul familiar, ud și greu emanat de mîl și știam că undeva, acolo jos, se găsea, inamicul.

Departe, înaintea noastră, Micuțul a tras pe neașteptate două focuri de avertizare și am presupus că-i simțise pe ruși. Colonelul a strigat un ordin vag și isteric, dar oamenii urmaseră deja ceea ce devenise instinct și săreau la o parte din potecă, ocupîndu-și pozițiile, instalînd mitralierele și mortierele.

L-am văzut pe Lutz ghemuit după un bloc de stîncă. Tremura atît de tare, încît îi auzeam dinții clănțănind.

— Uită-te la el, a zis batjocoritor Barcelona, care își recîștigase obișnuita-i bună dispoziție acum, cînd sosise timpul de acțiune. E ca o budincă de orez nenorocită!

Gregor s-a tîrît pînă la el și i-a vîrît amenințător revolverul în coaste.

— Ține minte, a zis. O singură mișcare greșită și ajungi în cer, amice... aici nu dăm prea mult pe gestapoviști.

Din josul potecii a răsunat o serie de împușcături, apoi brusc a apărut Bătrînul. S-a uitat în jur după colonel și, după ce l-a descoperit într-un șanț, s-a dus calm să-i raporteze.

— Ruși peste tot, domnule colonel. Nu avem nici o șansă să trecem printre ei. Am reușit să lichidăm o grupă, dar întreaga zonă e împînzită de ei... Cred că lucrul cel mai bun pe care-l putem face e să stăm liniștiți și să așteptăm, ca să vedem ce au de gînd.

Înainte să poată răspunde colonelul, cerul de deasupra noastră a fost brusc inundat de o lumină puternică. Plin de bucurie, colonelul a sărit în picioare.

— Semnalul...

— Nu, domnule colonel, Bătrînul l-a împiedicat să se ridice, apăsîndu-l în jos tocmai la timp pentru a evita o altă rachetă care a explodat deasupra noastră. E inamicul, încearcă să ne localizeze.

N-a mișcat nimeni. Am rămas unde eram, ascunși printre stînci, în timp ce rachetele zburau pe deasupra noastră parcă de-o veșnicie. Gregor își ținea revolverul înfipt în coastele lui Lutz. Bătrînul se ținea respectuos de colonel, în siguranța oferită de șanț. Cea mai mică mișcare ne-ar fi putut trăda prezența.

Ultima rachetă s-a înălțat în întuneric, a descris un arc deasupra noastră, inundîndu-ne cu lumină, apoi încet, foarte încet, a căzut dincolo de rîu și s-a stins.

— Gata. Bătrînul l-a ajutat pe colonel să iasă din șanț, apoi a început să-și umple pipa cu tutun. Cred că ar trebui să ne pregătim pentru acțiune, domnule colonel...

Cei mai mulți dintre noi erau deja ocupați. Heide și Legionarul puneau mine T de-a lungul potecii înguste. Porta pregătea cocteiluri Molotov. Gregor și Barcelona camuflau mortierul sub ramuri de copaci. A fost așezat la distanță de drum și îndreptat în direcția din care trebuiau să vină rușii. Micuțul ședea pe o stîncă, fixînd fericit grenade pe calupuri de dinamită. Ca arme, acestea erau foarte periculoase pentru cine le mînuia, dar făceau un zgomot grozav, ceea ce pentru Micuțul era suficient. Nu părea deloc îngrijorat de perspectiva de a rămîne fără cap său de a-i fi smulse brațele din încheieturi. Nimeni nu voia să se apropie de el.

Colonelul trecea agitat de la un grup la altul, dînd o serie de ordine, contradictorii, toate fiind discret contramandate sau corectate de Bătrînul, care venea după el. Cînd a ajuns la Micuțul, care stătea cocoțat pe stîncă, jucîndu-se cu lada cu grenade, s-a întors îngrozit spre Bătrînul.

— Sergent, caporalul ăsta știe ce face? E debil mintal? Își dă seama că poate sări în aer?

— Nici o teamă, domnule colonel. Nervos, Bătrînul l-a îndepărtat pe colonel de Micuțul și de jucăriile lui mortale. Asta-i distracția lui.

— Distracție? a zis colonelul. Tipul e cretin?

Bătrînul a fost scutit de efortul de a răspunde. De undeva de jos, o mitralieră a deschis focul și auzeam cum cad în josul coastei bucăți de stîncă sfărîmată.

— Asta e, a zis Bătrînul, calm. Au pornit.

Heide a apărut brusc, tîrîndu-se pe pantă în sus. Și-a dus un deget la buze și a arătat tăcut în josul potecii, spre cîteva tufișuri. Am privit toți într-acolo prin semiîntuneric. Bătrînul a ridicat din sprîncene.

— Ce este? La ce trebuie să ne uităm? Doar cîteva tufișuri nenorocite...

— Tufișuri nenorocite care nu erau acolo acum o jumătate de oră, a zis Heide.

Bătrînul a privit din nou.

— Ești sigur?

— Al naibii de sigur. În partea aceea nu erau decît stînci.

Colonelul a pocnit din limbă nerăbdător.

— Fleacuri! Ce-i cu oamenii tăi, sergent? Toți sînt sub limita normală?

Bătrînul s-a încruntat.

— Sergentul Heide este unul dintre cei mai buni soldați din întregul regiment, domnule colonel.

Era întrutotul adevărat. Era el, poate, un netrebnic și un ticălos și pe deasupra nazist, dar, orice s-ar spune, nu se putea nega că era un soldat destoinic. În ciuda încrederii sale fanatice în partid, el urma să sfîrșească, după douăzeci de ani de la terminarea războiului, ca locotenent-colonel în armata rusă. Nu e rău pentru un copil din mahalalele Berlinului.

Colonelul a privit cu aroganță la Heide.

— Încerci să ne spui că o întreagă plantație de arbori a răsărit pe neașteptate, din senin?

— Tufișuri, domnule colonel, a zis Heide. Sînt tufișuri.

— Tufișuri sau copaci, sergent! Ce importanță are? Ai auzit vreodată de un tufiș care crește cu viteza de doi metri pe oră?

— Nu, domnule colonel, n-am auzit, a zis Heide. Aș fi mult mai fericit dacă aș fi auzit.

Brusc, Bătrînul a inspirat profund. Toate privirile s-au concentrat asupra tufișurilor de jos. În timp ce priveam, două au ieșit din rădăcini și-au început să umble. Au înaintat tîrîș cîțiva metri, apoi s-au oprit. O altă pereche le-a urmat, apoi o alta și o alta. Lutz a scos un țipăt de spaimă și Gregor i-a acoperit gura cu mîna. Micuțul a luat una din armele confecționate de el. Colonelul a rămas cu gura căscată.

— Cînd dau semnalul..., a zis Bătrînul.

A ridicat o mînă. Toți l-am urmărit ca ereții. Brațul a căzut și o sută treizeci și șase de grenade de mînă au fost azvîrlite cu putere. Tufișurile umblătoare au început să țipe de durere. Printre stînci s-au văzut fugind siluete întunecate. Zgomotul exploziilor s-a stins și praful s-a așezat peste un haos de carne sfîșiată și membre retezate. Legionarul s-a dus să examineze rămășițele.

— Mongoli, a zis, cînd s-a întors. Ticăloși urîți la chip. Oricum, se pare că i-am băgat în sperieți.

— Nu te nelinişti, o să revină, a zis Bătrînul, încruntat.

Ne-am așezat iarăși jos, așteptînd nervoși următoarea încercare. Colonelul părea incapabil să stea locului, umbla încoace și încolo, rozîndu-și unghiile. Porta încerca să joace zaruri pe întuneric, mîna dreaptă împotriva stîngii, iar Barcelona s-a adîncit în obișnuita-i stare de indispoziție.

— O marcă pe zi, zicea. O marcă pe o nenorocită de zi. Intri în armată ca să ți se zboare creierii și asta-i tot ce primești... și mai am încă douăzeci de ani de făcut. Isuse Dumnezeule Atotputernic, cred că am fost nebun. Cred că mi-am ieșit din minți. Cred că...

A încetat brusc cînd Micuțul s-a repezit la mitralieră și a început să tragă nebunește în întuneric. Bătrînul a lansat o rachetă. La lumină am văzut ce auziseră urechile fine ale Micuțului. Ghemotoace de iarbă urcau încet pe coasta dealului...

Erau doar la vreo treizeci de pași depărtare și, cînd Micuțul a deschis focul cu mitraliera, au renunțat la încercarea de camuflaj și au urcat pe potecă, în fugă, spre noi. Erau mongoli. Le-am putut vedea ochii oblici și pomeții proeminenți. Soldați ciudați ai armatei ruse, care de-abia puteau rosti un cuvînt rusesc.

— Trageți cum puteți! a strigat Bătrînul.

Colonelul debita în gura mare obișnuitele-i inepții, care, din fericire, erau înăbușite de zgomotul armelor. Sergentul Koblin și caporalul Lutz, fără mănuși de oțel, băgau grenadă după grenadă în mortier, fără să pară că-și dau seama că au arsuri și bășici pe mîini. Heide înșfăcase un aruncător de flăcări și trăgea rafale scurte și precise în mijlocul mongolilor care înaintau. Iarba era arsă și poteca plină de sînge, dar de îndată ce cădea un om, un altul sărea să-i ia locul.

În spatele mongolilor a apărut o linie de infanteriști ruși pe care îi vînam ca pe muște. Nimic nu este mai ucigător decît să ataci pe o pantă liberă. Nu aveau nici o formă de acoperire, nici un fel de protecție și totuși continuau să vină, val după val, spre măcel. M-am întrebat de ce inamicul se străduia atît de mult să ne elimine, o companie singură, abandonată și uitată în fuga generală a armatei germane.

— Trageți în jos! a strigat Bătrînul. Reper trei sute.

A fost un masacru. În asemenea condiții nici nu putea fi altfel. Nici măcar importanța numerică n-a putut compensa poziția noastră superioară, în partea de sus a potecii înguste. Cînd pericolul a fost aproape, pur și simplu am activat minele care fuseseră plantate cu grijă, de Heide și de Legionar. Explozia care a urmat ne-a făcut să ne clătinăm pe picioare. Au apărut crăpături mari în potecă și o alunecare de stînci și pietriș a antrenat pe coastă în jos jumătate din forțele inamice. Cealaltă jumătate fie a fugit, fie a fost lăsată în urmă să moară. Ne-am năpustit după ei pe coastă în jos, cu Micuțul în frunte, trăgînd în tot ce mișca și strigînd ca nebunii.

Un ofițer inamic, cu steaua roșie strălucind pe căciulă, a ieșit brusc de după niște stînci și și-a ridicat mîinile deasupra capului. În fiecare mînă avea cîte o mină S, dar înainte de a le putea arunca s-a auzit o bubuitură și fața i s-a făcut fărîme ca o sticlă spartă. Porta a rîs sardonic și și-a lăsat arma în jos. Așa cum era, fără ochi și față, ofițerul a mai încercat să se tîrască spre noi. Micuțul a scos un strigăt triumfător și și-a înfipt baioneta în el, țintuindu-l la pămînt. Se părea că toată lumea înnebunise. Ucideam din sminteală, ucideam din plăcerea de a ucide, înotînd ca animalele într-o baie de sînge.

Încet, pe coasta dealului s-a lăsat liniștea. Dușmanul plecase și nu mai era nimic de ucis. Urma doar să scăpăm de morți și de răniți.

Am auzit gemetele muribunzilor cînd ne-am întors pe platoul stîncos, iar Heide a luat o canistră de benzină, i-a desfăcut capacul și a aruncat-o în josul pantei spre ei.

— Ce faci? a țipat colonelul, care pînă atunci nu participase la nici una din activitățile nopții. Ce naiba faci? Vrei să aprinzi un rug funerar?

Heide a înclinat din cap.

— Părea calea cea mai simplă, domnule colonel.

— Calea cea mai simplă? Cum adică cea mai simplă cale?

— Să curățăm locul, domnule.

— Să curățăm locul? Colonelul aproape își ieșise din minți de indignare. Sînt oameni răniți acolo, sergent.

Aproape imperceptibil, Heide a ridicat din umeri.

— Îi aud, a zis.

— Îți interzic să ucizi vreunul din oamenii aceia! a izbucnit colonelul. Pentru Dumnezeu, dacă trebuie să purtăm un război, să încercăm măcar să-l purtăm cum se cuvine!

— Cum doriți, domnule colonel, a zis Heide, cu o indiferență arogantă.

A fost, de asemenea, bine că ofițerul nu i-a văzut pe Micuțul și pe Porta furișîndu-se în întuneric, cu cleștele într-o mînă și cu sacul din piele de căprioară în cealaltă, ca să ia plombele și dinții de aur. Bătrînul încercase de multe ori în trecut să pună capăt josnicelor lor incursiuni după terminarea luptelor. Acum a ridicat doar din umeri și i-a lăsat să plece.

— O să vină o vreme, a zis, cînd lăcomia lor o să-i coste scump.

Nu de data asta, oricum. S-au întors cu o mică mină de aur, plîngîndu-se cu amărăciune că totdeauna dușmanii au gurile cele mai valoroase, și nu germanii.

— Cu o marcă pe zi, a zis Barcelona, acru, nu e deloc surprinzător, nu?

Colonelul a venit iar agitat. Încerca să organizeze un grup pentru înmormîntare. Ne-am uitat la el cu indiferență. Era posibil ca un nou atac să înceapă în orice clipă. Oare, într-adevăr, aștepta de la noi să coborîm pe coasta dealului și să începem să săpăm gropi în stîncă?

— Sergent, ce se întîmplă cu oamenii tăi? Colonelul s-a întors furios spre Bătrînul. Toți au venit dintr-o casă de nebuni? N-ai nici o putere asupra lor? N-ai nici...

Micuțul a ridicat o mînă și a cerut liniște. Colonelul l-a săgetat cu privirea. Cum era posibil ca acest cretin de caporal să îndrăznească să întrerupă un locotenent-colonel în mijlocul unei propoziții?

— Sergent, a zis pe un ton amenințător, dacă nu se termină cu această impertinență, voi fi obligat să...

— Nu puteți să tăceți? a zis Micuțul. Aud tancuri.

— Tancuri? a țipat colonelul. S-a repezit la parapet și s-a aplecat peste el. Ai zis tancuri?

Am ascultat cu toții. Ca de obicei, Micuțul a avut dreptate. N-a trecut mult timp înainte ca și noi să auzim scrîșnetul șenilelor și să simțim coasta tremurînd ușor la apropierea lor. Colonelul și-a apăsat dosul palmei pe gură.

— Sîntem pierduți, a zis. Dacă trimit tancuri împotriva noastră, sîntem pierduți.

— Probabil, eram oricum, a zis Barcelona, prozaic. Cu tancuri sau fără tancuri, n-aveam prea mari șanse. Și-a vîrît pipa în gură și-a supt o vreme din ea. Al naibii să fiu dacă înțeleg de ce-și fac atîta bătaie de cap cu noi. Ce-or fi vrînd cu nenorocita asta de stîncă?

— Nu ți-a trecut prin minte, a zis Legionarul, calm, că vor neapărat să ne distrugă, deoarece cred că sîntem SS-iști? În care caz—și-a trecut un deget de-a curmezișul gîtului—Dumnezeu să ne ajute.

A urmat o pauză.

— De ce? a zis Lenzing.

Toți ne-am întors să-l privim.

— *De ce*? a zis Gregor, de parcă nu-i venea să-și creadă urechilor.

— De ce să ne ajute Dumnezeu? a întrebat Lenzing.

Legionarul i-a pus un braț părintesc după umeri.

— Pentru că, copile dragă, dacă vom cădea în mîinile lor, ne vor ucide lent și chinuitor, de aceea. În mod sigur nu vor lua prizonieri. Nici măcar nu vor fi suficient de îndurători să ne tragă un glonț în ceafă. O să te lege și-o să te tortureze pînă ajungi în pragul morții și așa o să te țină cît au ei chef...

Colonelul s-a întors de la parapet.

— Ce naiba trebuie să facem? a întrebat, puțin iritat.

Bătrînul își mesteca gînditor coada pipei.

— Nu putem să ne luptăm cu ei, a zis. O mînă de oameni nu se pot măsura cu o armată de tancuri, asta-i sigur. Și, categoric, sfatul meu este să nu ne predăm, decît dacă vreți să fim sugrumați și lăsați să putrezim. Colonelul a înghițit, tulburat, iar Bătrînul și-a scos pipa din gură și s-a uitat încruntat la ea. Încercați și-o să vedeți dacă nu mă credeți, domnule colonel. Ticăloșii ăia mărunți cu ochii oblici nu sînt ca oamenii obișnuiți. Ei nu te omoară pur și simplu, ci te sfîrtecă bucată cu bucată, rîzînd în timpul acesta. Am văzut cîteva rezultate ale muncii lor. Nu e o priveliște foarte plăcută.

— Atunci care ți-ar fi sfatul? a zis colonelul. Sinucidere în masă?

— Sfatul meu este să ne retragem, a zis Bătrînul. Rămînem și luptăm pînă ni se termină muniția, apoi ne retragem.

— Și pe ce drum sugerezi să o luăm? a întrebat colonelul plin de sarcasm. Direct pe coastă în jos, în brațele rușilor?

— Mă gîndeam, a murmurat Bătrînul, să găsim o altă cale...

— Nu există o altă cale! Știi la fel de bine ca mine. Dacă ar fi existat un alt drum, l-am fi urmat, fără îndoială, de mult. Încearcă să vorbești cu judecată, sergent! E clar că nu putem coborî pe unde am urcat și, întrucît este singură rută, mi se pare de-a dreptul absurd să vorbim de retragere.

— Scuzați-mă, domnule colonel, dar mai există una.

Bătrînul a arătat cu coada pipei spre partea opusă a parapetului, dincolo de poteca pe care venisem și pe care acum înaintau tancurile rusești. Colonelul a rămas cu gura căscată.

— Dar asta-i nebunie! Nebunie curată. E un povîrniș aproape vertical! Am putea foarte bine încerca să zburăm în lună și să terminăm!

— Da, firește, dacă dumneavoastră credeți așa, domnule colonel...

— Eh, Bătrînule!

Micuțul a apărut brusc, clătinîndu-se printre stînci. Ținea strîns o sticlă la piept și era nesigur pe picioare. S-a prăbușit plin de afecțiune, cu un braț după umerii Bătrînului și a rămas atîrnat așa, clătinîndu-se, sughițînd și încercînd să vîre sticlă în gura Bătrînului. Colonelul l-a privit cu groază și dispreț.

— Sergent Beier, omul acesta e beat?

— Cred că da, domnule colonel.

Colonelul s-a aplecat înainte pentru a se convinge. Izbit de duhoarea de alcool a unei rîgîieli, a făcut un pas grăbit înapoi.

— E dezgustător, sergent Beier! E o rușine! Oamenii tăi sînt ca porcii! Mai rău ca porcii! Sînt inferiori animalelor! Nu sînt demni să fie în armata germană!

— O marcă pe zi, a zis Micuțul, amintindu-și brusc de Barcelona și de păsul lui. O nenorocită de marcă pe zi. A dus sticla la gură și a băut serios. Nu merită, a zis. Nimeni nu și-ar putea permite dinți de aur cu o marcă pe zi.

Colonelul a scos un zgomot de nemulțumire înăbușită.

— Îi voi face raport acestui om, a zis. Dacă vom scăpa vreodată vii din această încurcătură, îmi voi face din asta o datorie.

S-a întors brusc pe călcîie și s-a dus spre marginea îndepărtată a parapetului, ca să studieze povîrnișul vertical care urma să fie calea noastră de scăpare. Kuls, unul dintre brancardieri, s-a apropiat nervos de Bătrînul.

— Ești nebun, a zis cu o voce răgușită. Ești smintit de-a binelea. N-o să ajungem niciodată întregi jos pe coasta aceea. Dacă ar fi după mine, eu aș ridica steagul alb chiar acum, înainte să ajungă la noi...

— Din fericire, a zis Bătrînul, furios, nu prea poți face ce vrei tu.

— O să regreți asta, a amenințat Kuls.

— O s-o regreți și tu, a replicat Bătrînul, dacă o să încerci să negociezi cu adunătura aceea de nebuni stăpîniți de mania uciderii. Nu fi atît de prost, omule! O să te sfîrtece în bucăți într-o clipă.

S-a dus la colonel și s-a oprit grav lîngă el.

— Ei, domnule colonel? Pot să vă întreb ce hotărîre ați luat?

Colonelul a ridicat din umeri. El știa, cum știam și noi ceilalți, că decizia fusese deja luată. Dacă Bătrînul a zis că vom merge pe povîrniș, atunci mergeam pe povîrniș. Era foarte simplu.

— Vom ține poziția cît vom putea. Colonelul s-a întors cu spatele spre parapet și a început să se tragă agitat de bărbie. Cît putem, sergent. Reține. Cît putem. Nu trebuie să fie o retragere rușinoasă.

— Firește că nu, domnule colonel.

Bătrînul și-a lăsat respectuos capul în jos. A fost trasă o rachetă și la lumina ei am văzut un șir lung de T-34 urcînd panta spre noi. Pini mari erau rupți ca niște crengi și aruncați cu dispreț într-o parte. Bolovani uriași și blocuri de stîncă erau dislocate și prăvălite zgomotos în vale. Fiecare tanc era acoperit de infanteriști care atîrnau de el, ținîndu-se cu mîinile și picioarele, ca niște ciorchini uriași de struguri omenești.

Vederea inamicului părea să-l fi trezit brusc pe Micuțul. Nu se mai clătina și nu mai sughița. L-am văzut foarte sigur pe picioare, coborînd pe potecă spre tancurile care urcau, cu mine T și grenade aruncate pe umăr.

Lenzing se ținea de Bătrînul, ca un cățeluș, și părea că nu voia să-l scape din ochi.

— Credeți că o să ieșim vii din asta? a zis cu un aer de bravadă nepăsătoare care n-a înșelat pe nimeni.

— S-ar putea, a zis Bătrînul, sugîndu-și calm pipa. S-ar putea... Păstrează-ți doar capul și încearcă să nu intri în panică. După ce vom lichida primele tancuri, nu uita, mai sînt infanteriștii cu care trebuie să ne răfuim. Încearcă să le ții piept cît poți mai mult. Și fără ideologie, da? Ticăloșii și ucigașii ăia de jos nu-ți sînt frați de sînge, cum nu-mi este mie Himmler. Așa că trage să ucizi și, ține minte, sau tu sau ei, altă soluție nu există... Dă-mi lada aia de grenade și fii băiat bun.

— Mi-e teamă, a zis Lenzing.

Bătrînul a zîmbit.

— Cui nu-i este? Teama nu e ceva de care să-ți fie rușine. N-o lăsa însă să te domine, asta-i tot.

Primele tancuri, cu tunurile îndreptate spre noi, erau la o distanță la care puteau fi lovite. Primul a derapat de mai multe ori pe poteca îngustă și părea pe punctul de a se prăbuși în prăpastie, dar șenilele rezistau și de fiecare dată cînd era la un pas de dezastru, se redresa.

I-am așteptat în cuibul de rezistență. Bătrînul își băgase pipa în buzunar și mesteca gînditor un cocoloș de tutun. Firavul Lenzing era încă după el, strîngîndu-și pumnii și încruntîndu-se îngrozitor din cauza efortului pe care-l făcea ca să-și stăpînească nervii. Cînd îl vedeam, simțeam că aproape mi se face și mie rău de frică.

Într-o crăpătură în stîncă, Porta era ocupat să deschidă o cutie

de carne cu înscrisul „Made in USA” pe etichetă. Porta se îndopa totdeauna înaintea unei bătălii. Pretindea că e o reacție nervoasă. Potrivit celor mai bune sfaturi medicale, un om nu trebuie să intre în luptă cu stomacul plin. Se pare că nu e prea sănătos dacă ai mațele sfîșiate, există pericolul de a face peritonită. Porta însă declara că el preferă o moarte rapidă cu o mîncare bună în burtă, decît o moarte lentă înfometat. L-am urmărit cum scotea, cu vîrful baionetei, bucăți de carne roz. A terminat prima cutie și imediat a atacat alta. N-am putut să-mi dau seama ce era, dar după felul în care înfuleca părea că-i place.

Primul tanc se tîra încet spre noi. Deodată, din senin, a apărut Micuțul. A țîșnit înainte, a vîrît o mină magnetică sub pîntecele tancului, apoi s-a aruncat înapoi în ascunzătoare. Explozia a fost aproape instantanee și, chiar în timp ce praful și rămășițele se așezau pe pămînt, al doilea T-34 venea, croindu-și drum printre fiare și oameni, frămîntați laolaltă sub șenilele lui. A căzut asupra lui o ploaie de grenade și infanteriștii agățați de el au fost loviți. Au alunecat de pe laturile tancului tocmai la timp ca să întîmpine al treilea monstru, care i-a frămîntat sub el înainte de a avea șansa să se elibereze de sîngele și oasele celor care muriseră înainte. L-am auzit pe Lenzing recăpătîndu-și respirația și m-am uitat la el. Sentimentele n-o să-i folosească la nimic. Să-și păstreze toată mila pentru sine: probabil, nu peste mult timp va avea nevoie de ea.

Legionarul a coborît în goană pe potecă, spre tancul din capul coloanei. A azvîrlit o bombă cu napalm în turelă, apoi s-a aruncat într-o parte, rostogolindu-se în spatele unei grămezi de cadavre rusești, ca să se apere de suflu. Din vehiculul distrus s-a înălțat spre cer o flacără albastră, lungă. Trapa s-a deschis și a apărut un om, dar, înainte să poată sări, a fost făcut fărîme împreună cu tovarășii care erau prinși înăuntru.

Brusc, din cel de-al treilea tanc a explodat un proiectil undeva în spatele nostru. M-am întors să văd ce stricăciuni făcuse și-am descoperit o groapă mare în pămînt, unde cu o secundă mai înainte fuseseră sergentul Litwa și oamenii lui. Întreaga grupă fusese lichidată. În crater era o grămadă de rămășițe omenești care făceau să ți se ridice mațele în gură numai la vederea lor.

M-am întors grăbit la locul meu.

L-am văzut pe Micuțul reapărînd cu două mine în mîna dreaptă. A sărit pe tanc și a bătut în capac cu mînerul revolverului. Capacul a fost deschis cu prudență și un chip a privit atent afară. Micuțul l-a împins imediat în jos. A vîrît minele după el, a trîntit capacul la loc și s-a aruncat în spatele vehiculului, cu o mișcare rapidă cîștigată prin exerciții.

Bătrînul și-a ridicat brațul deasupra capului și a strigat la noi să-l urmăm. Ne-am înșirat după el, în josul coastei, cu baionete și aruncătoare de flăcări. Infanteriștii ruși erau într-o stare de confuzie, dar erau susținuți de jos cu foc de mortiere grele. L-am văzut pe sergentul Blaske fugind înainte și aruncîndu-se peste trupul unui mongol rănit. S-a împiedicat și a căzut și, înainte să se poată ridica în picioare, rănitul trăsese cuiul unei grenade și amîndoi au zburat în văzduh.

Jos în vale, pămîntul se cutremura de bubuiturile artileriei. Probabil, de-a lungul rîului erau lupte grele. Mă întrebam dacă podul fusese aruncat în aer sau mai era încă în picioare, oricum era o întrebare pur și simplu academică, deoarece noi nu aveam mijloace pămîntești de-a ajunge la el.

Mortierele începeau să-și găsească ținta și am fost obligați să ne retragem pe platou. Porta a trecut în fugă pe lîngă mine, urmat îndeaproape de Micuțul. Și-a agitat o mînă și a strigat la mine.

— Pentru ce mai stai? Hai să ieșim naibii de-aici!

— Ce facem cu rănițiii? a întrebat gîfîind Kuls, care se pavoazase cu o banderolă a Crucii Roșii, în speranța ca datorită acesteia inamicul îl va trata cu respect.

— Nu-mi pasă de răniți! a strigat Porta, peste umăr.

Colonelul n-a zis nimic. Nu putea să nu fi auzit cuvintele lui Porta, dar, probabil, știa și el, ca toți ceilalți, că era imposibil să luăm răniți cu noi pe povîrniș. N-aveam nici timp, nici echipamentul necesar ca să-i coborîm cu funii și tărgi. Nu existau puncte de sprijin pe suprafața netedă a rocii și întrebarea care se putea era dacă noi înșine, lansîndu-ne peste parapet și lăsîndu-ne în voia sorții, vom ajunge jos fără prea multe oase rupte.

Heide mai lupta încă în ariergardă, în partea opusă a tranșeei, alergînd ca un nebun cu un aruncător de flăcări. Colonelul crea confuzie printre noi, trăgînd o serie de rachete de care părea deodată obsedat.

Avea, evident, impresia că ne lumina drumul pe panta abruptă a muntelui. Dar trecerea constantă de la lumină la întuneric ne-a zăpăcit de-a binelea și ne agitam la marginea parapetului ca o turmă de oi proaste. Noaptea însăși nu era atît de întunecată ca să nu putem distinge forma lucrurilor, dar rachetele erau atît de strălucitoare, încît mai degrabă ne orbeau decît ne luminau. Colonelul s-a apropiat de Bătrînul într-o stare de furie justificată.

— Ce naiba se întîmplă cu oamenii tăi, sergent? Vor să-i duc jos în cîrcă? Dacă nu se mișcă destul de repede, n-o să-mi mai rămînă rachete...

Heide a venit fugind spre noi.

— E timpul să plecăm! a zis și, fără să mai spună altceva, s-a aruncat peste parapet și a dispărut.

Ceilalți l-am urmat, într-un nor de praf și o ploaie de pietre. M-am pomenit încovrigîndu-mă instinctiv, ca o minge, cu mîinile deasupra capului, izbindu-mă și sărind din stîncă în stîncă, fără să știu cînd voi fi aruncat în hău. Unii alunecau pe spate, ajungînd jos cu hainele zdrențe. Alții au încercat să se agațe de copaci și tufișuri, în cădere, cît pe-aci să le iasă brațele din încheieturi. L-am auzit pe Porta strigînd ca un nebun fericit cînd cobora ca un obuz uman. Am auzit un răcnet de groază să-ți înghețe sîngele în vine cînd altcineva a fost aruncat în gol, dispărînd Dumnezeu știe unde. M-am pomenit cîștigînd avînt, abia dîndu-mi seama dacă mai eram în contact cu coasta sau cădeam în hăul căscat de jos. Apoi zborul meu impetuos în josul coastei a fost oprit brusc și zguduitor de un pin. Cred că aveam vreo optzeci de kilometri pe oră cînd m-am izbit de el. Casca mi-a zburat de pe cap și s-a rostogolit în josul muntelui, sărind din stîncă în stîncă, în timp ce eu atîrnam, gîfîind, de trunchiul copacului și mă întrebam cîte oase îmi rupsesem. Îmi curgea sînge din nas și din gură. Îmi era rău, eram amețit și aproape paralizat de groază. De undeva de sub mine am auzit un strigăt.

— Ridică-te de acolo! N-am de gînd să te-aștept toată ziua!

Era Porta. Încă viu și întreg, cocoțat pe o lespede de stîncă, îmi făcea nerăbdător semn cu mîna.

— Vino jos! N-o să poți petrece restul războiului stînd la jumătatea muntelui!

Am îmbrățișat trunchiul pinului cu ambele brațe și m-am ghemuit lîngă el, tremurînd de frică și smiorcăindu-mă ca un copil, în timp ce sîngele îmi picura de peste tot.

— Oh, pentru Dumnezeu! a răbufnit Porta.

S-a cățărat spre mine, dar eu țineam în continuare copacul strîns în brațe, plîngîndu-mi de milă.

— O să cobori muntele ăsta afurisit chiar dacă va trebui să te trag după mine! a mîrîit Porta.

Mi-a vîrît sticla de *saké* în gură și m-a forțat să beau. Și atunci cînd eram înecat pe jumătate și aproape purpuriu la față, mi-a desfăcut brațele de după pinul protector și a pornit în josul pantei, tîrîndu-mă după el. Acum era mai ușor, existau petice de iarbă aspră și tufe mărunte crescute pe stînci, aveai unde pune piciorul și de ce te prinde cu mîna, puteai cel puțin să stăpînești viteza și direcția coborîrii. Dar mie îmi pierise curajul; am strigat și m-am zbătut tot drumul pînă jos în vale, unde am fost întîmpinat de Micuțul, care m-a plesnit zdravăn peste față pînă am reușit să-mi vin în fire.

— Și eu m-am simțit le fel. A naibii treabă.

Ne-am venit în fire la poalele blestematului de munte. Toți arătam jalnic. Plini de vînătăi, cu membrele rupte și uniformele sfîșiate de sus pînă jos, cu fețele acoperite de sînge și praf, cu jumătate din echipament pierdut în timpul coborîrii. De deasupra noastră, din cealaltă parte a platoului pe care tocmai îl părăsisem, se auzea bombardamentul puternic al artileriei. Era clar că inamicul încă nu descoperise că fugisem și aveam cîteva momente de răgaz.

M-am aruncat la pămînt, cu inima bătîndu-mi puternic în piept. Încet, am început să-mi simt trupul chinuit de dureri sfîșietoare. Toată partea dreaptă îmi era zdrobită și plină de vînătăi. La cap aveam o tăietură, buzele îmi atîrnau în zdrențe, nasul era atît de umflat, încît ajunsese de două ori mai mare decît era în mod normal. Dar, firește, putea fi cu mult mai rău.

Mi-aș fi putut rupe spatele sau să-mi fii fracturat un picior și ar fi trebuit să fiu împușcat ca un cal. Nu exista nici o posibilitate să luăm cu noi pe cei grav răniți. Fie te țineai de ceilalți, fie rămîneai în urmă și asta însemna sfîrșitul. Nu eram în situația de a căra pasageri.

Focul a încetat brusc și Bătrînul s-a ridicat în picioare.

— Să plecăm, a zis, pe neașteptate.

Am pornit în urma lui într-un șir lung, șchiopătînd. Colonelul încă mai era cu noi, mergînd încruntat, cu capul în jos, alături de Bătrînul. Am părăsit valea și-am intrat într-un defileu îngust, unde ne-am pomenit cufundați pînă la brîu într-o mlaștină lipicioasă. Cîțiva care și-au pierdut echilibrul s-au afundat în nămol și n-au mai fost văzuți niciodată. Nu era timp să ne oprim și să organizăm echipe de salvare. Fiecare om era pentru sine. Te zbăteai cît puteai și nu-ți mai rămînea energie pentru altceva în afară de propria-ți supraviețuire.

Am părăsit mlaștina și-am luat-o prin mijlocul unui ogor. Într-o parte ardea un sat. În cealaltă se găsea un rîu și artileria rusească. Bătrînul ne presa fără întrerupere. M-am clătinat și m-am poticnit, și poate aș fi căzut dacă n-ar fi fost Gregor care mi-a tras un șut puternic.

— Ridică-ți picioarele, motoflete tîmpit!

Mi-am șters transpirația de pe frunte. Sîngele îmi curgea șiroaie pe față, intrîndu-mi în ochi și orbindu-mă pe jumătate. Curelele echipamentului îmi intraseră în umeri, aproape făcîndu-mi răni. Mă auzeam respirînd cu suspine, cînd în fața mea noaptea întunecoasă a devenit brusc stacojie. M-am poticnit din nou și, de data aceasta, șutul furios al lui Gregor n-a avut nici un efect. Am rămas unde căzusem, cu capul pe pămîntul rece. Să-și continue drumul fără mine. Nu mă mai interesa. Să mă captureze rușii și să-mi facă ce-or vrea. Nu-mi mai pasă de nimic.

— Împușcați-l pe omul acesta! a strigat colonelul, trecînd în fugă pe lîngă mine ca să-i adune pe cei rămași în urmă. Înaintarea trebuie să continue!

— Înaintarea? a rînjit Porta. Eu credeam că e o retragere strategică.

Eforturile combinate ale lui Gregor și ale Legionarului m-au ridicat în picioare. Micuțul mi-a deschis gura cu forța și mi-a turnat pe gît o jumătate de sticlă din lichidul acela neobișnuit de dezgustător. A fost atît de scîrbos, încît l-am vomitat tot pe loc și imediat m-am simțit cu mult mai bine. Numai Dumnezeu știe ce a fost. Eu n-am avut niciodată curajul să mă interesez.

După un kilometru am ajuns la marginea unei păduri. Ne-am tîrît recunoscători la adăpostul primitor al marilor copaci și ne-am strecurat într-un tufiș, unde eram într-o relativă siguranță. Acolo, în

cele din urmă, cînd s-au ivit zorile, am reușit să găsim liniște. Puteai ascunde o armată întreagă într-o pădure poloneză, or noi nu eram decît o companie cu efectivul redus. Rușii nu ne-ar fi găsit acolo niciodată, decît prin cea mai nenorocită întîmplare.

Ne-am întins pe pămîntul primitor și moale, ca un pat de puf, și simplul lux de a putea să te relaxezi era aproape suficient să te convingă că, la urma urmei, viața mai merită încă să fie trăită.

Dacă națiunea ne-o va cere, nu ne vom da înapoi de la a vărsa sînge, fie sînge străin, fie sînge german.

Himmler, articol în *Völkischer Beobachter*,
17 ianuarie 1940

Polonezii

Pelaghia Zaharovna, căpitan NKVD și ofițer de legătură pentru partizanii polonezi din Lublin, îndurase șaptesprezece ore de tortură în mîinile anchetatorilor din SS. N-au reușit să-i înfrîngă rezistența pînă cînd n-au ținut-o cu trupul gol deasupra unei sobe încinse... și chiar și-atunci și-a pierdut cunoștința înainte de-a le putea spune ceva.

Au făcut-o să-și revină, stropind-o cu apă rece ca gheața. Arsurile de pe spate erau adînci și dureroase; era de-ajuns să fie atinsă cu un deget ca s-o facă să țipe de durere. Înainte de a fi torturată, fusese o femeie frumoasă. Dirlewanger însuși se culcase cu ea de mai multe ori. Acum nu mai rămăsese nimic din fosta ei frumusețe; nimic decît o epavă umană hîdă, degradată pînă dincolo de limitele suportabilului. Un trup jupuit și ars pînă la os, o ființă ce gemea și chema moartea.

Cînd, în cele din urmă, le-a spus tot ce știa, au scăpat-o de suferință cu un glonț în ceafă.

Eram în pădure de treizeci și șase de ore și ploua din nou. Începuse îndată după sosirea noastră și nu dădea nici un semn că se va potoli. Șiroia de pe copaci și curgea în torente pe potecile desfundate ale pădurii. Pămîntul era moale ca un burete, te afundai în el cînd călcai, iar cei din spatele coloanei trebuiau să se bălăcească în apa noroioasă, înaltă pînă la glezne.

Ne-am oprit să ne odihnim. Într-o zonă de mlaștini brune, sinistre și Porta și-a scos cizmele și a scurs apa din ele. Heide, spre uimirea celor care nu-l cunoșteau, a scos o trusă de toaletă din raniță și a început să se frece și să se curețe cu peria. Și-a scos cizmele și le-a curățat de noroi. A examinat tălpile și a descoperit că din cele treizeci și trei de ținte regulamentare lipseau trei. Dar, firește, fiind Heide, ducea cu el, oriunde mergea, o cutie cu ținte de rezervă. După ce și-a reparat

încălțămintea, și-a concentrat atenția asupra uniformei. Cu o bucată de cîrpă înmuiată într-o băltoacă, și-a curățat de sînge mîneca vestonului. A curățat noroiul de pe pantaloni cu peria. Și-a numărat toți nasturii pe care i-a găsit, apoi, solemn, a scos o cîrpă și-a început să-i lustruiască. Chiar și colonelul îl privea vizibil fascinat.

— Acum, în orice moment, a zis Porta, o să înceapă să-și verifice părul din regiunea pubiană ca să se asigure că nu-i lipsește nici un fir.

Heide și-a pus jos periile și cîrpele. Și-a încheiat tunica, și-a netezit părul și s-a întors, foarte încet, să-l privească pe Porta. Și-a lăsat privirea să alunece pe toată lungimea corpului jegos, de la picioarele goale cu unghiile cornoase, pînă la fața nebărbierită și părul plin de noroi. N-a zis nimic. A schițat doar un zîmbet superior și glacial, apoi a început să-și strîngă trusa de toaletă.

Colonelul s-a aplecat, tulburat, spre Bătrînul.

— Spune-mi, sergent, a zis în șoaptă, e ceva în neregulă cu soldatul acesta?

— În neregulă? a zis Bătrînul.

— Aici sus, a zis colonelul, lovindu-se ușor și semnificativ pe frunte cu un deget osos. Îi lipsește o doagă, eh?

Bătrînul și-a îngăduit un ușor zîmbet.

— Deloc, domnule colonel. Este exact ceea ce ați putea numi o regulă vie, cum s-ar zice.

— O regulă vie, sergent?

— Ca în mînăstiri, domnule colonel...

— Ah! Aha. Da, într-adevăr, da. Colonelul s-a lăsat înapoi la loc, fără să-și ia privirea de la Heide. Nemaipomenit, a zis. De-a dreptul nemaipomenit.

Soldatul Abt, care fusese învățător înainte de-a intra în armată ca să-și facă foarte utila-i datorie față de patrie, fusese lovit de un glonț în coapsă, care-i lăsase două găuri simple și curate, dar, după felul în care se comporta, te-ai fi gîndit că avea piciorul amputat. Stătea întins pe pămînt și gemea, cerînd morfină, în timp ce oameni mult mai grav răniți decît el sufereau în tăcere, fiindcă știau că nu puteau fi ajutați cu nimic. Nu mai aveam morfină de multă vreme. Soldatul Abt își dădea foarte bine seama de situație, dar continua să se vaite și să geamă, ceea ce ne înfuria pe toți.

Mă întrebam cîți dintre elevii lui fuseseră aduși la ascultare prin bătaie în vremurile bune dinaintea războiului, cînd orice copil care se dădea înapoi de la pedeapsă era acuzat de lașitate, cînd băieții erau învățați că suferința va face bărbați din ei, cînd lacrimile erau, prin regulament, pedepsite cu zece lovituri de băț. Mă întrebam cîți dintre foștii elevi ai lui Abt deveneau acum bărbați pe cîmpurile de luptă ale Europei, în timp ce el zăcea pe pămîntul umed și se smiorcăia, cu o gaură de glonț în picior. Era destul de ușor să crești și să pregătești carne de tun pentru *Führer*, dar nu chiar atît de ușor cînd tu însuți erai folosit drept carne pentru gurile tunurilor rusești.

Micuțul, care ședea lîngă Abt, s-a ridicat brusc și s-a dus la colonel, luînd poziția de drepți în fața lui. Colonelul și-a ridicat privirea, ușor surprins.

— Da, caporale? Ce este? Trecuse cîtva timp de cînd nu-l mai băgase nimeni în seamă pe colonel. Părea atît surprins cît și mulțumit. Vorbește, băiete! N-o să te mușc!

— Păi, domnule colonel, a zis Micuțul, nu e vorba de mine, înțelegeți, ci de ăla de-acolo...

A făcut un gest spre soldatul Abt, care se ținea teatral de picior și se zvîrcolea pe pămînt.

— Da, da? a zis colonelul, cu nerăbdare. Ce-i cu el?

— Păi, crede că va muri și mă tot bate la cap să vin să vă întreb dacă n-ar fi o idee bună să... ăă... Micuțul a aruncat o privire spre Abt, care încuviința insistent din cap și făcea gesturi evidente de încurajare. Micuțul a ridicat disprețuitor din umeri. Bine, e-n regulă, atunci, a zis, revenind spre colonel. El, domnule colonel, crede că ar trebui să capitulăm. Să ne predăm. Să nu mai luptăm și să trecem de cealaltă parte... fiindcă el crede că va muri, domnule colonel. El zice că a făcut un studiu despre roșii și nu sînt chiar atît de răi cum se vorbește. Zice că sînt oameni civilizați ca noi și...

— Oh, nu mai spune. Bătrînul a sărit în picioare și s-a dus furios la soldatul Abt. Te văicărești, șobolanule! Nu ești de suficient timp în armată ca să știi pînă acum că, dacă ai sugestii de făcut mi le faci mie, nu te duci să bați la cap ofițerii superiori!

L-a apucat pe om de guler și l-a scuturat, în timp ce colonelul se uita cu ochi mari și nu zicea nimic. Nu-l văzusem pînă atunci pe

Bătrînul să-și fi ieșit atît de mult din fire. Cred că, probabil, nu acorda prea mare importanță forței de caracter a colonelului. Era nevoie doar ca vreun netrebnic ca soldatul Abt să-i vîre idei în cap și, înainte de-a ne da seama, puteam fi toți predați delicaților, milostivilor și civilizaților ruși. Colonelul era bine intenționat, dar era bătrîn și speriat; ar fi trebuit pensionat cu cîtva timp înaintea războiului mondial.

Bătrînul l-a aruncat pe Abt spre Micuțul, care l-a primit cu brațele larg deschise.

— E-n regulă, caporal Creutzfeldt, e tot al tău. De acum înainte e sub comanda ta. Va face tot ce-i vei spune și dacă-l prinzi încercînd să scape, împușcă-l în spate pe ticălos.

— Nici o grijă! a zis Micuțul, plin de entuziasm.

Am pornit din nou în șir indian în urma colonelului și a Bătrînului, ocolind mlaștinile. Din cauza scîncelii neîntrerupte, soldatul Abt era acum într-o situație mult mai rea decît fusese înainte. Îi puseseră în spate jumătate din propriu-i echipament, plus afetul mitralierei pe deasupra și omul mergea cocoșat din cauza poverii. Lutz, pomenindu-se uitat temporar, se furișase la coada coloanei, cît mai departe posibil de Micuțul, și tăcea mîlc.

Pe la jumătatea coloanei, Porta și Heide se insultau reciproc, amenințîndu-se cu pumnii. Heide îl acuzase pe Porta că-l îmbrîncise deliberat în mlaștină ca să-și murdărească cizmele proaspăt lustruite. Porta, firește, nu catadicsea să nege. Făcea, pur și simplu, glume și rîdea batjocoritor, aducîndu-l astfel pe Heide într-o stare de furie demențială. Erau pe punctul de-a se arunca unul la gîtul celuilalt, cînd Bătrînul a ridicat o mînă sus și a oprit coloana.

— Ce este, ce este? a întrebat colonelul. De ce ne-am oprit? Ce-ai auzit? Din ce direcție? Ce...

— Pentru Dumnezeu, tăceți! a zis Bătrînul scurt și fără ceremonie.

Asta, cel puțin, l-a făcut pe colonel să tacă o vreme. Bătrînul i-a făcut semn Micuțului care era în coada coloanei și au ascultat amîndoi.

— Parcă ar fi cîini, a zis Micuțul după o vreme. Cred că ne caută pe noi.

— Cu cîini? a zis colonelul. Ce prostie! Fleacuri și prostii!

Ca de obicei, a fost ignorat. Bătrînul a început să dea ordine.

— Voi rămîneți mai bine pe loc. Eu cu plutonul meu o să mergem înainte să vedem ce se întîmplă.

— Iar noi, a zis Gregor.

Ne-am tîrît prin pădure în liniște. Acum auzeam și eu chelălăiturile întîmplătoare ale cîinilor și, cînd copacii au început să se rărească, ne-am dat seama că ne apropiam de un mic sat. Bătrînul ne-a făcut din nou semn să ne oprim și ne-am ghemuit în lăstăriș, în timp ce era studiat locul cu binoclul. Am deslușit patru camioane mari cu semne americane și un grup de militari în uniforma verde a NKVD, echivalentul temut al SS-ului german. În fruntea grupului, smucindu-se în lanțuri și, evident, nerăbdători să plece, se găseau șase cîini, niște creaturi înspăimîntătoare, destul de asemănătoare cu alsacienii, dar mai mari și mai fioroși. Probabil, vreo rasă siberiană, judecînd după desimea blănii.

— Ei, bine, e clar că n-au ieșit la o plimbare de duminică după-amiază, a observat Bătrînul. Cred că ne caută pe noi.

— Dacă ne-ar oferi o masă bună și bogată, și un pat pentru noapte, a mormăit Gregor, am fi ai lor, fără toată tevatura asta stupidă.

Soldatul Abt a intervenit, nerăbdător.

— De ce nu încercăm acum că sîntem aici? Dacă ne-am preda de bunăvoie, ca un act de bună...

A fost întrerupt brusc de o lovitură furioasă primită în cap din partea Micuțului.

— Dacă mai continui în felul ăsta, te arunc la cîini eu însumi. Instalează mitraliera, și fă-o repede.

— E în regulă. Bătrînul s-a întors spre noi și ne-a făcut semn că ocupăm poziție. Porta, grupa ta rămîne aici cu mine. Gregor, ia-ți oamenii și răspîndește-i în stînga. Voi, ceilalți, fiți gata să deschideți focul în clipa în care vă dau semnalul.

Ne-am pitulat printre copaci, așteptîndu-i pe ruși să ajungă în bătaia armelor. Cîinii schelălăiau și se zbăteau să pornească; era clar că ne dăduseră de urmă.

Porta mînca din nou. Își deschisese ultima cutie și își lingea lacom buzele.

— Carne de vacă, a zis, văzînd că mă uit la ea. Vrei?

— Nu chiar acum, am zis. Nu mă prea atrage mirosul ei tocmai în momentul ăsta.

Porta și-a îngropat nasul în cutie și a inspirat extatic. Mie îmi mirosea ca un milion de lăzi de gunoi. Nu era de mirare că și cîinii erau atît de nerăbdători să o ia din loc. Probabil, jumătate din animalele din Polonia își întorceau capetele în vînt, cu nările fremătînd.

Soldatul Abt ședea pe iarba umedă, văitîndu-se din nou de picior. Găurile făcute de glonț se învinețiseră pe margini, iar coapsa se umflase ca un cîrnat, dar acum ajunsesem în situația în care nu ne mai păsa dacă-și pierdea tot piciorul. Într-un fel, ar fi fost o ușurare. Atunci, cel puțin n-ar mai fi avut pentru ce boci.

— Știi ce-ți trebuie pentru asta, nu? a zis Barcelona, solemn.

— Nu, ce? Abt și-a ridicat privirea spre el cu o licărire de speranță în ochii porcini. Ce-mi trebuie?

— Pișat de oaie, a zis Porta. Un remediu popular vechi. Face minuni. Găsește-ți un berbec castrat și pune-l să te pișe peste tot... Te vindeci cît ai bate din palme.

S-a îndepărtat nepăsător, cu un zîmbet fericit jucîndu-i pe buze, iar Abt s-a zbătut furios să se ridice în picioare.

— Ticălosule! a zbierat. Toți sînteți niște ticăloși nenorociți.

— Bine, bine, a bombănit Micuțul, împingîndu-l din nou jos. Păstrează asta pentru ruși. Nu o risipi pe noi.

Departe, în stînga mea, Gregor era în toiul unei povestiri lungi și deocheate, pe care i-o spunea lui Lenzing, despre cum transportase odată un pian de concert de la etajul cinci al unei case, pe o scară în formă de spirală, fără să-i facă măcar o zgîrietură. În poveste a mai apărut cumva un bordel și o prostituată suedeză goală, cu sînii cît dovlecii, dar pe viața mea dacă am putut să pricep cum; și, după fața lui Lenzing, era clar că nici el nu pricepuse. De fapt, nu sînt deloc singur că Lenzing asculta măcar. Privea fix printre copaci în direcția inamicului care se apropia și poate se gîndea cîți frați de sînge va reuși să ucidă înainte de a-l ucide ei pe el.

Serios și tăcut, Heide scosese una dintre cîrpele lui de curățat și își lustruia obsesiv mitraliera. Strălucea deja ca un far și, probabil, ne trăda prezența tuturor soldaților ruși din Polonia, dar Heide nu putea niciodată să nu facă ceva.

Legionarul urmărea cum se apropie oamenii și cîinii, indicînd militarilor distanța. Înaintau cu baionetele la arme, cu cîinii zbătîndu-se în lanțuri, cu capetele în jos și nasurile în pămînt. În frunte mergea un ofițer, cu nagaica în mînă.

— Cinci sute de metri, a zis Legionarul.

Bătrînul și-a dus arma la umăr și a tras pîrghia de siguranță.

— Înălțător două sute.

Barcelona s-a întors spre mine.

— Sînteți gata?

Am încuviințat din cap și am arătat spre grămada de grenade așezate înaintea mea.

— E în regulă. După salva a doua.

— Trei sute de metri, a zis Legionarul.

Soldatul Abt a scos un geamăt înfundat și a fost plesnit peste cap de Micuțul. Porta și-a aruncat cu părete de rău cutia de conserve goală, apoi și-a luat arma. Cîinii era înnebuniți acum și cei care-i aveau în grijă s-au aplecat să-i dezlege.

— Două sute și cincizeci, a zis monoton Legionarul. Două sute douăzeci și cinci... două sute...

— Foc!

Cele patru MG-uri au bubuit la unison. Ofițerul cu nagaica a fost ciuruit cu gloanțe din cap pînă în picioare... Micuțul a rîs încîntat.

— E ca un joc de săgeți!

— Cu un panou de tir uman, a bombănit Lenzing.

Rușii au ezitat. Cîțiva au încercat să se întoarcă, dar au fost prinși între focuri și n-au avut altă posibilitate decît să meargă înainte. În fața lor se găseau armele germane, în spatele lor cele rusești. Unul dintre ofițerii lor a început să tragă cu o pușcă automată focuri de avertisment peste capetele lor. Cîinii nu aveau nevoie de o astfel de încurajare. Veneau în salturi spre noi, mîrîind și arătîndu-și colții. Soldatul Abt a scos un țipăt de groază și s-a întors să fugă. Din fericire pentru el s-a împiedicat de trunchiul unui copac și a fost întors înapoi de un șut primit din partea Legionarului, în timp ce Micuțul era ocupat cu mitraliera, altfel ar fi primit un glonț în spate și adio soldat Abt.

A fost trasă a doua salvă și toți cîinii, cu excepția unuia, au căzut. Cel care scăpase era o brută mare, neagră, care s-a năpustit furios asupra

Bătrînului, cu dinții dezgoliți și gura plină de bale. Bătrînul a ochit calm și a tras în timp ce venea spre el. El nu intra niciodată în panică. Nu cred să-l fi văzut vreodată pierzîndu-și capul în vreo situație. Cîinele a sărit într-o parte, urlînd de durere, iar Legionarul și-a scos liniștit revolverul și i-a tras un glonț în cap.

N-a prea fost nevoie de grenade. Lupta s-a terminat înainte să înceapă și Bătrînul ne-a dat semnalul să ne retragem.

— Dacă războiul ar fi totdeauna o asemenea distracție, a declarat Micuțul, foarte mulțumit de sine, n-ar fi nici pe jumătate atît de rău.

— Ciudat fel de distracție, a mormăit Lenzing, trist. Ce-o să se întîmple cînd totul se va termina, asta aș vrea să știu?

— Să se termine ce?

— Războiul... distracția... lupta...

— Păi, cînd o să se termine, o să se termine, nu?

— Așa de simplu? a zis Lenzing.

— Nu-mi pot imagina, a murmurat Legionarul. Sînt sigur că după ce vor scăpa de Adolf, vor lua totul de la început, încercînd să scape unul de altul.

— Și noi unde vom fi atunci? a întrebat Lenzing.

Legionarul a zîmbit.

— Păi, noi știm unde vei fi tu, nu? Pe baricade, fluturîndu-ți steguletul roșu și strigînd „moarte capitaliștilor yankei!".

— Nu știu, a zis Lenzing. A oftat. Nu știu... Uneori mă gîndesc că am văzut suficient ca să-mi ajungă pentru tot restul vieții.

Curînd după apusul soarelui, am ajuns la colonel și la restul companiei. Colonelul era atît de ușurat că ne vede, încît aproape a izbucnit în lacrimi. M-am întrebat ce s-ar fi întîmplat dacă nu ne-am fi întors. M-am întrebat cine ar fi preluat comanda și dacă s-ar fi predat dușmanului.

— Sergent, m-am gîndit, a zis colonelul. Și-a pus o mînă pe umărul Bătrînului. M-am tot gîndit, și să fiu al naibii dacă văd cum o să ajungem jos la rîu.

S-a făcut tăcere. Bătrînul aștepta respectuos să audă care putea fi rezultatul gîndirii colonelului, dar se părea, în cele din urmă, că nu era nici unul.

— Înțeleg, a zis Bătrînul.

— Bine, o să ți-l spun, a zis colonelul. O să ți-l spun pe scurt. Asta este părerea mea.

— Deci... ăă... ce propuneți să facem, domnule colonel?

— Ah, păi, acum... În privința asta... Colonelul și-a dat casca pe spate și și-a șters fruntea brăzdată cu o zdreanță de batistă. Asta, firește, e o chestiune oarecum îngrijorătoare, nu?

— Într-adevăr, domnule colonel, a fost de acord Bătrînul, grav.

S-a făcut din nou tăcere. Colonelul arăta bătrîn ca vremea. Arăta ca un cadavru îngropat pe jumătate. Aproape mi-a părut rău de el.

— Știți ce? a zis Barcelona, brusc. Am o idee.

Ne-am întors spre el, plini de speranță. Barcelona nu avea idei foarte des, dar, cînd le avea, merita să le asculți.

— Ei bine, ascultați, a zis. Aici sîntem noi... aici e rîul... și-aici sînt ruși. Corect?

— Corect, a zis colonelul, sesizînd foarte bine, situația. Sîntem înconjurați.

— Și-atunci ce facem? a zis Barcelona. Atacăm un pluton rusesc... Îi lichidăm... le luăm uniformele. O luăm apoi spre rîu. Vedem dacă podul mai e în picioare. Dacă e, trecem dincolo. N-o să ne oprească nimeni. O să creadă că sîntem ruși. Dacă nu e... A arătat cu degetul mare peste umăr. Porta poate vorbi limba. Poate întreba și afla ce se întîmplă și dacă există vreo altă posibilitate de trecere dincolo. Și dacă nu ne reușește nimic din toate astea, putem construi noi un pod. Ordine de sus. Simplu. Cine o să se ia la discuții cu noi?

— Hei! a strigat Micuțul. Asta nu-i o idee rea! S-a întors agitat spre noi ceilalți. Imaginați-vă, a zis. Dacă ne-am îmbrăca în uniforme rusești, am putea merge pînă la Berlin în ele.

— Cu condiția ca, dacă eu voi fi cel care va vorbi, a zis Porta, care avea totdeauna ceva de spus, insist să fiu colonel.

— Fii ce vrei, a zis Barcelona, atîta timp cît ne treci rîul.

Colonelul părea destul de îngrijorat în acest timp. Și putea fi: Porta și Barcelona erau în stare să încerce punerea planului în practică. Colonelul a tușit ușor.

— Mai bine ne continuăm drumul, a zis, nervos. Fără îndoială, își închipuia că va fi capturat în uniformă rusească și împușcat ca spion, deși nu putea fi mai rău decît dacă ar fi fost capturat în uniformă

germană și împușcat în calitate de combatant inamic. Știi ce, sergent, i-a zis Bătrînului, cu o voce slabă și prietenoasă, unii dintre băieții tăi te fac să-ți înghețe sîngele în vine...

Ne-am retras înapoi în pădure, sub copacii înalți și lăstărișul des. Ploaia se oprise și din pămîntul mlăștinos se ridicau aburi.

Țînțarii erau peste tot, urmărindu-ne într-un nor bîzîitor, suficient să te scoată din minți. Micuțul s-a oprit brusc tocmai cînd îi alunga de pe față și a ridicat o mînă în semn de avertizare.

— Ruși, a zis.

Am înghețat. Nici unul dintre noi nu putea desluși altceva în afară de zgomotele normale ale pădurii, dar cine era nebunul acela înfumurat care să-l contrazică pe Micuțul în asemenea probleme?

— Haideți să profităm de ocazie, a șuierat Kuls, care purta acum două banderole de Cruce Roșie pe ambele mîneci, pentru a fi sigur că nu-i poate greși nimeni ocupația.

— Nu fi nebun!

Bătrînul l-a tras înapoi. Am ascultat, și Micuțul a arătat tăcut cu un deget. Ne-am înclinat capetele în direcția indicată și, încet, am început să deslușim o serie de zgomote care n-aveau nimic cu foșnetul frunzelor. Erau țăcănituri de puști, voci omenești, zgomote, de cizme grele în lăstăriș...

— Acolo!

Bătrînul s-a repezit într-o parte a potecii, unde se strînseseră mormane mari de frunze. A împrăștiat stratul de deasupra cu mîinile, apoi a folosit baioneta ca să-și facă drum prin pămîntul moale și umed de dedesubt. Foarte curînd era îngropat pînă la gît, iar noi ceilalți scormoneam după el, ca oiște cîrtițe uriașe.

— Sînteți sigur că ceea ce facem este într-adevăr înțelept? a gîfîit colonelul.

Înțelept sau nu, era prea tîrziu să mai facem altceva. Ne-am ghemuit în cuiburile noastre de turbă, cu frunze deasupra noastră și pămînt de jur-împrejur. Rușii erau foarte aproape. Am auzit declicul pîrghiei de siguranță a unei puști. Am simțit pașii grei trecînd pe lîngă noi. Le-am auzit vocile.

— *Niet ghermanski*! I*ob tvoiu mati*, Piotr.

Simțeam că mă sufoc sub pămînt. Îmi lăsasem o mică gaură

pentru aer, dar începea să mă obsedeze ideea că se închisese și că mă otrăveam încet cu propriile-mi exhalații. Transpirația a început să-mi curgă șiroaie pe spate și piept. Stăteam îndoit, ca un făt în uter, cu genunchii strînși sub bărbie și brațele înfășurate în jurul picioarelor. M-a cuprins panica, plămînii plesneau, nu mai puteam suporta, trebuia să ies afară... Mi-am înfipt puternic dinții în mînerul revolverului, așa cum îl țineam apăsat pe gură. Înaintea ochilor îmi apăreau lumini strălucitoare, ca niște pești multicolori. Simțeam cum mi se tîra ceva pe față și pe nas și în orice clipă eram pe punctul de a strănuta...

Deasupra, rușii umblau prin lăstăriș, strigau unii la alții și rîdeau.

— *Iob tvoiu mati*!

Treceau pe potecă, uitîndu-se și scormonind culcușul nostru de frunze. Aveam cîrcei la ambele brațe și suferearn îngrozitor, dar nu era loc să miști nici măcar un deget. Undeva, afară, s-a auzit o împușcătură. O clipă am crezut că fusesem descoperiți și mintea mi-a fost inundată de valuri de teroare, imaginîndu-mi torturile la care vom fi supuși dacă ne vor prinde îngropați sub pămînt și incapabili de-a ne apăra. O moarte vie. Nu ar fi mai înțelept să ieși și să fugi spre ea, acum cît mai ai șansa? Mai bine să mori în aerul proaspăt și plăcut decît să te sufoci încet într-un sicriu, sub pămînt.

— *Ruski veks stoi*!

Cîți vor mai fi? Cît timp va mai trece pînă vor renunța să ne caute și ne vor lăsa în pace? Bășica udului îmi plesnea, dîndu-mi dureri fierbinți și junghiuri prin tot trupul. Încet și cu vinovăție, i-am dat drumul între picioare, puțin cîte puțin, urinei care mă ardea. M-am simțit atît de ușurat după aceea, încît am uitat momentan de toate celelalte probleme.

Deasupra noastră, dar îndepărtîndu-se, se auzeau tot mai multe strigăte și împușcături. Probabil, trăgeau în tot ce mișca: ciori, șoareci, chiar și țînțari.

Am inspirat adînc din aerul stătut mi-am pipăit pulsul care bătea disperat în semn de protest. Mi-am dat seama atunci cum se simte, probabil un măr pus într-o ladă cu fîn. Mi-am amintit că pe vremea cînd eram la școală puneam mere în lăzi cu fîn. Dacă le lăsai acolo destul de mult timp, începeau să se coacă, și eu făceam asta. Desigur, oricine de-afară putea vedea aburul ridicîndu-se...

— Hei, asta-i nostim, a zis Porta. Unde e Sven?

— Sînt aici, am zis. Aici, jos!

M-am zbătut disperat să-mi mișc capul și să-mi fac o ieșire prin frunze; dar mi s-a părut că sînt paralizat de la gît în jos. Am încercat să strig după ajutor, dar vocea era înăbușită și nu m-au auzit.

— Trebuie să fie pe-aici pe undeva, a zis Micuțul, pocnindu-mă în creștet cu una din cizmele lui mari.

M-au tras afară și m-au scuturat, mi-au tras pumni în piept și palme peste față. Kuls fugea încoace și încolo cu banderolele lui de Cruce Roșie, spunîndu-le celorlalți ce să facă, la cîteva secunde după ce ei o făcuseră deja. Foarte curînd am început să mă simt aproape normal și chiar să-mi dau seama că-mi erau uzi pantalonii.

— Credeam că ești pierdut, m-a informat prietenește Micuțul.

Ne-am continuat drumul prin pădurea care nu se mai termina. Ne terminasem de mult rațiile și burțile începuseră să țipe din cauza durerilor provocate de foame. Porta, îndeosebi, suporta foarte greu această situație. A început să-și alcătuiască meniuri în minte și să ni le recite cu voce tare. În cele din urmă, Bătrînul n-a mai putut suporta și i-a spus poruncitor să tacă, la care Porta s-a retras într-o magnifică îmbufnare și n-a mai adresat nimănui nici o vorbă aproape zece minute.

La căderea nopții ne-am oprit. Ne-am așezat sub copaci și din cauza epuizării am adormit imediat. Soldatul Abt a fost primul de pază. Era să-i vină rău din cauza fricii. Fiecare umbră, fiecare fir de iarbă care se mișca îl făcea să tresară. Coapsa îi tremura și era convins că rana începuse să se cangreneze. Prudent, și-a scos dintr-un buzunar o bucățică de hîrtie pătrată pe care o păstra ascunsă de mai multe zile. Era o fițuică cu propagandă inamică nereușită, aruncată dintr-un avion ca să fie culeasă de un prost credul ca soldatul Abt. Și-a întors spatele spre camarazii care dormeau și a mai citit-o încă o dată la lumina stelelor.

BILET DE LIBERĂ TRECERE

Acest bilet garantează trecerea liberă oricărui membru al forțelor germane care dorește să-și transfere loialitatea armatei ruse.

M.S. Malinin, general de divizie.

K.K. Rokossovskî, comandantul suprem al forțelor rusești din Polonia.

Abt a împăturit hîrtia și a pus-o cu grijă înapoi în buzunar. Și-a deschis cartușiera și a luat din ea o bucată de pîine uscată, pe care a mestecat-o îngîndurat cîteva minute. În cele din urmă, s-a hotărît. S-a îndepărtat tiptil printre copaci, apoi a rupt-o la fugă, de parcă toți dracii din iad erau pe urmele lui. Piciorul cangrenos a fost uitat. Și-a aruncat în tufișuri revolverul și șase grenade de mînă. Și-a lepădat centura și cartușierele și a renunțat la cască și armă. Cu capul în piept, a luat-o la goană prin pădure spre satul ocupat de trupele rusești.

— Nu trageți! Nu trageți! Vin la voi! Am permis de la liberă trecere de la generalii voștri!

Doi siberieni îl urmăreau cum se apropie de ei, mergînd legănat prin ierburile aspre și înalte ale mlaștinii. Flutura deasupra capului o batistă gri jegoasă, ca semn de bună intenție și oricine putea să vadă că era neînarmat. Era evident, chiar și fără țipete și strigăte, că era dezertor german.

Siberienii și-au ridicat pistoalele-mitralieră și s-au pregătit să tragă.

— Nu trageți! a zbierat soldatul Abt. Nu sînt nazist.

S-a oprit în fața lor, fluturîndu-și steagul de armistițiu într-o mînă și permisul de liberă trecere în cealaltă. Cu sînge rece și fără grabă, siberienii l-au trecut pe lumea cealaltă. Mai cerea încă îndurare în gura mare cînd s-a prăbușit.

Vîntul i-a luat batista și i-a dus-o sus, în copaci. Permisul de liberă-trecere a zburat pe pămînt și s-a pierdut în lăstăriș. Cel care a descoperit că așa-zisul nostru dezertor ne părăsise în cele din urmă a fost Barcelona.

— De ce mama dracului nu l-am împușcat noi pe ticălos, cît mai aveam încă posibilitatea! a bombănit Porta.

Era o slabă consolare că acum, dacă reușise să ajungă la inamic, era aproape cu siguranță mort. Alarma fusese dată, rușii aveau să plece să ne caute și nu ne puteam îngădui nici un risc.

Ne-am grăbit cît am putut de tare în restul nopții și dimineața următoare, făcîndu-ne drum prin lăstărișul des, rupîndu-se hainele în spini și crengi, alunecînd pe pantele noroioase, înotînd pînă la brîu prin mlaștinile rău mirositoare. Spre amiază, am ajuns într-o poiană traversată de un drumeag șerpuitor, larg. Era plin de soldați în marș. Erau soldați ruși care mergeau spre vest.

Ne-am retras în liniște la adăpostul copacilor. Dacă nu traversam drumul acela, însemna să facem un ocol de cîțiva kilometri și foarte posibil să ne rătăcim în imensitatea pădurii. Nu era nimic de făcut decît să stăm ascunși în tufișuri, să așteptăm întunericul și să sperăm că pînă atunci vor înceta mișcările de trupe.

Amurgul a venit, dar n-a fost nici o încetare. Traficul era mereu intens. Am mai așteptat o oră. Acum era întuneric. Parcă întreaga armată rusă era în mișcare și, probabil, urma să fie așa toată noaptea.

— Fir-ar a naibii să fie, stăm aici degeaba, a bombănit Porta. În condițiile astea o să așteptăm pînă o face plopul pere și răchita micșunele. Stomacul meu n-o să mai suporte tensiunea.

— Mai precis, a zis Bătrînul pe un ton rece, ce-ai de gînd să faci?

Porta a privit gînditor la drumeag. Și-a ridicat ochii spre cerul întunecat, fără stele și acoperit de nori. Și-a întors din nou privirea spre drum și, înainte de a-l putea opri careva, s-a ridicat în picioare și-a luat-o la fugă, traversînd drumul, cît pe-aci să intre sub roțile unui camion. Am așteptat panica și deschiderea focului, dar convoiul și-a continuat pașnic drumul.

— Ce părere aveți? a zis Legionarul. Merită o încercare?

Bătrînul a ridicat din umeri.

— Unde poate merge unul, cred că pot merge și ceilalți...

După o jumătate de oră, eram toți teferi dincolo. Înfricoșat și grăbit cum eram, mi-am prins piciorul într-un făgaș și am căzut drept în calea unui T-34. Am reușit să mă răsucesc la o parte din fața lui doar cu cîteva secunde înainte de a se produce dezastrul și am stat ghemuit în șanț pînă ce a trecut de mine și m-a împroșcat cu noroi din cap pînă în picioare.

Ne-am continuat drumul adînc în pădurea întunecată, mulțumiți că ne mișcăm din nou după ce petrecusem ultimele ore ghemuiți în tufișuri. Am mers toată noaptea și spre revărsatul zorilor am început să deslușim sunetele rîului, lovindu-se de maluri undeva, mai jos de noi. Ne apropiam de marginea pădurii, mergînd în șir indian pe o potecă îngustă. Micuțul și Porta erau în frunte. Rîdeau și schimbau în treacăt remarci peste umăr, ca și cum erau într-o plimbare de duminică după-amiază, la mii de mile depărtare de orice pericol.

Niciodată n-am fost întru totul sigur dacă cei doi aveau nervi de oțel sau, pur și simplu, erau lipsiți de imaginație. Dar, în ciuda totalei și aparentei lor indiferențe, rămîneau foarte atenți. L-am văzut deodată pe Micuțul lăsîndu-se în genunchi și făcîndu-i semn lui Porta să facă același lucru. Bătrînul a ridicat o mînă în semn de prevenire. Coloana s-a oprit. Încet și pe tăcute, ne-am continuat drumul pe burtă, parcurgînd cu greu centimetru după centimetru pe terenul stîncos.

Înaintea noastră se întindeau, coborînd spre malurile rîului, ogoarele verzi și fertile ale unei ferme. Podul fusese aruncat în aer și rămășițele răsucite ieșeau din apa adîncă aidoma unor degete. În apropiere, se vedeau ruinele unei clădiri arse care mai fumegau încă. Fusese, probabil, un post de pază pentru pod. Direct sub noi se găsea o casă. Bătrînul a studiat-o o clipă prin binoclu.

— Cavalerie rusească, a zis. Cazaci, după cum arată.

Nici nu terminase bine de vorbit cînd, dintre copaci, la cîțiva metri mai încolo de noi, a ieșit un bărbat care a început să coboare pe potecă. Era evident că nu-și dăduse deloc seama de prezența noastră, pentru că nu s-a uitat nici măcar o dată în direcția noastră. Micuțul a sărit după el, rapid, sigur și tăcut. I-a pus un braț după gît și i-a apăsat tare revolverul în coaste.

— Un singur chițăit și s-a terminat cu tine!

Omul era mult prea speriat ca să facă vreun zgomot. Gura i s-a deschis, iar ochii i-au înghețat de groază. O clipă am crezut că avusese un atac de apoplexie. Era neînarmat și evident necombatant.

— E-n regulă, dă-i drumul. Bătrînul i-a făcut semn Micuțului, care, cu părere de rău, și-a slăbit strînsoarea de pe gîtul victimei. Cine ești? Ce faci aici?

— Eu camarad, a zis insul, pe un ton foarte serios. Eu prieten. Nu comunist. Prieten... *Panemaiu*?

— Oh, firește, noi înțelegem! a rînjit Porta. Tu nu comunist... Tu prieten... sigur, știm noi totul despre asta, amice! S-a întors și a scuipat disprețuitor pe potecă. O poveste a naibii de verosimilă!

— Dar vă rog, domnule, e adevărat... e adevărat ce zic...

— Oh, da? Da? a zis Porta. Știi ceva? Mă uimește numărul de ruși peste care dai în zilele astea și care jură că nu sînt comuniști. Zău

că mă uimește... Într-o clipă îl laudă în gura mare pe mizerabilul de Stalin, în următoarea îți spun: eu nu comunist, eu prieten...

Omul a făcut un pas grăbit înainte, agitîndu-și mîinile în aer ca un iepure speriat.

— Eu nu rus, eu nu rus! Polonez! Polonez! Eu polonez Ladislas Mnasko.

— Cum? a zis Micuțul.

— Ladislas Mnasko. Omul și-a îndreptat un deget spre piept și ne-a zîmbit. A făcut un semn peste umăr, spre fermă. E casa mea. Acolo jos. Casa mea.

— Casa ta? Bătrînul a ridicat o sprînceană. Plină de soldați ruși?

— Ei luat pe ea de la mine, *pan* sergent. Soția mea și copiii ei încă jos acolo. Sora mea tot acolo. Tata meu..., a arătat din nou cu mîna, de data asta către vale, spre ruinele fumegînde ale postului de pază... tata meu, ei omorît. El a avut grijă de pod. Ei pușcat pe el, ars casă.

S-a făcut tăcere. Ne-am uitat de la om la fermă, apoi la podul distrus. Povestea părea destul de plauzibilă, judecînd după cele auzite.

— Și tu? a întrebat Bătrînul. Ce-i cu tine?

— Eu acasă de la război. Eu văzut rușii. Eu fugit. Nu știu ce să fac...

— Ucideți-l pe ticălos! a zbierat Kuls, repezindu-se brusc spre el. Ucideți-l și să terminăm cu asta! Niciodată să n-ai încredere într-un mizerabil de polonez, știți și voi asta la fel de bine ca mine. Toți sînt niște mincinoși spurcați. E doar un șiretlic ca să ne ducă acolo jos! Tăiați-i gîtul și trimiteți-l înapoi!

— Termină odată cu asemenea vorbe, a zis colonelul, glacial. Te rog să nu uiți că eu comand aici.

Kuls l-a privit cu un aer de revoltă. Porta i-a întins bidonul polonezului care tremura; acesta l-a luat cu un tremur nervos al buzelor, care voia să însemne mulțumesc.

— Spune-mi, a zis Bătrînul, acum că podul e distrus, mai există vreo altă posibilitate de a trece rîul? Ai putea să ne duci dincolo?

Omul a încuviințat din cap.

— *Tak iest*[1], *pan* sergent. Doar... A făcut o mișcare bruscă cu capul spre fermă și-a desfăcut mîinile într-un gest neputincios. Rușii, *pan* sergent...

[1] *(pol.)* Da. *(n. trad.)*

— Nu-ți fă probleme în privința rușilor, a zis Bătrînul, tăios. Asta-i treaba noastră. O să avem noi grijă de ruși. Tu gîndește-te cum o să ne treci rîul.

Cînd ne-am apropiat, cu prudență, de casa ocupată, i-am văzut pe ruși petrecînd în curtea exterioară. Făcuseră un foc uriaș pe care frigeau o vacă, beau și strigau, dansînd în jurul flăcărilor. Unul și-a pierdut echilibrul și a căzut cu capul în jăratic. Era greu să-ți dai seama dacă tovarășii lui erau prea beți ca să observe sau, pur și simplu, prea fără inimă ca să le pese, dar, indiferent din care motiv, n-au făcut nici o mișcare ca să-l salveze.

— Măcar de nu s-ar arde! a bombănit Porta.

Se referea mai degrabă la vacă decît la om. În timp ce coboram pe potecă, el urmărea prin binoclu cum se desfășoară pregătirea mîncării și era din ce în ce mai îngrijorat ca nu cumva, pînă ajungem noi acolo, carnea să fie prea prăjită.

— La naiba cu carnea, a zis Micuțul. Pe mine mă interesează băutura. S-a întors nerăbdător spre Bătrînul. Haideți să mergem, nu putem? Acolo jos au votcă rusească adevărată.

— Foarte bine, nu te agita, a zis Bătrînul, blînd. Acolo mergem. A dat ordin să ne oprim. Barcelona, tu și Gregor rămîneți aici să ne acoperiți. Micuțule, tu și... a ezitat... tu și Kuls mergeți înainte cu Ladislas. Noi ceilalți mergem după ei. Și țineți minte... fără grenade. Undeva, acolo, jos, se află trei civili. Vreau să fie scoși vii. I-a făcut semn din cap polonezului îngrijorat. E în regulă. Porniți.

Micuțul a pornit spre fermă. Ladislas l-a urmat. Bătrînul s-a uitat nedumerit la Kuls.

— Ei? N-ai auzit ce-am zis?

Kuls a clătinat din cap.

— Am auzit! Și dacă îți închipui că o să-mi pun gîtul în laț ca să salvez două tîrfe poloneze împuțite și un smiorcăit de copil, te înșeli amarnic!

Bătrînul s-a încruntat.

— Refuzi să asculți un ordin?

Kuls a renunțat la privirea sfidătoare. A răsucit vîrful cizmei în praf.

— N-avem nevoie de tîmpitul ăsta de polonez ca să ne arate cum să trecem un nenorocit de rîu... De ce să nu-i tragem un glonț și să-l lăsăm aici să putrezească?

— Deoarece colonelul comandă aici și el a hotărît astfel!

Ne-am întors toți să privim la colonel, care-și freca gîtul într-un fel militar, sever. Și-a îndreptat umerii.

— Întocmai, a zis. Consideră-te arestat. I-a făcut semn lui Gregor. Nu-l scăpa din ochi.

— Da, să trăiți! a zis Gregor, cu o satisfacție oarecum răutăcioasă.

Kuls s-a încruntat.

— Încă n-ați auzit totul, adresîndu-se deopotrivă atît Bătrînului cît și colonelului. N-o să scăpați ușor pentru asta. Eu am un frate în RSHA. Ei știu cum să se poarte cu oameni ca voi. Riscați viețile soldaților germani de dragul unui polonez escroc și mincinos. O să regretați.

Gregor i-a tras un ghiont puternic în rinichi pe patul puștii.

— Dacă mai scoți o singură vorbă, Kuls, frate-tău din RSHA n-o să te mai vadă niciodată...

La marginea fermei se găseau două santinele. Se vedea clar că erau beți. Unul vomita copios într-un gard viu, celălalt încerca să danseze, lăsîndu-se pe călcîie și azvîrlindu-și picioarele într-o serie de mișcări dezordonate. Micuțul și Legionarul s-au îndreptat pe furiș spre ei. Moartea le-a fost rapidă și tăcută, și, beți cum erau, probabil, nici măcar nu și-au dat seama că muriseră.

Micuțul a luat o sticlă de votcă și a dus-o nerăbdător la gură: era goală. A aruncat-o nemulțumit și a tras furios un șut cadavrului de lîngă el.

— Ticălos lacom!

S-a consolat căutînd aur și a reușit să facă rost de trei dinți înainte ca Porta să vină în galop și să se apuce de lucru la a doua santinelă. Micuțul și-a răsturnat conținutul sacului de merinde în palmă și și-a desfătat privirile cu colecția de trofee. Bătrînul a clătinat din cap.

— Într-una din zile, asta o să te coste viața. Și eu unul n-o să vărs o lacrimă.

— Ce-l roade? a întrebat Porta, ocupat cu cleștele lui.

Micuțul a ridicat din umeri.

— Știu eu? Cred că iar nu-i sînt toți boii acasă.

Porta a dat din cap filozofic și și-a continuat oribila-i sarcină. Acum era deja obișnuit cu ciudățeniile de conștiință ale Bătrînului. Cel mai bine era să-l ignore cînd avea una din crizele lui de ipocrizie. După modul în care el și Micuțul vedeau lucrurile, nu se alegeau din război cu nimic altceva. Doar o marcă pe zi și șansa de a primi un glonț în burtă, așa că de ce să nu se servească cu cîțiva dinți de aur cînd se ivește ocazia?

— Omul trebuie să aibă ceva pe care să se bizuie, a zis Porta, cu înțelepciune. Războiul n-o să dureze o veșnicie. În viață trebuie să privești puțin înainte.

Ne-am mai apropiat de fermă. Curtea era plină de cazaci care chefuiau. Formaseră un cerc enorm și dansau în jurul focului, ținîndu-se cu brațele după umeri. În timp ce dansau, strigau și cîntau, din cînd în cînd cîte unul se rupea de cerc și sărea peste flăcări în sunetul aplauzelor furtunoase.

De la grajduri se auzeau nechezaturi și lovituri de copite. Cîțiva soldați ședeau liniștiți, în grup, bînd și fumînd, dar, după cîte am putut vedea, nu mai postaseră alte santinele. Am instalat o mitralieră exact vizavi de casă și Porta a clătinat din cap, plin de regret. Cazacii ăștia cheflii și necioplíți erau oameni după inima lui și, în alte împrejurări decît blestematul ăsta de război, s-ar fi dus la ei în fugă. Așa însă a trebuit să se pregătească pentru măcel ca să fie pe placul stăpînilor și să își salveze propria-i piele.

— Mi se pare rușinos, a zis, să întrerupi petrecerea în felul ăsta...

— Atîta pagubă de petrecere! a izbucnit Heide fanaticul. Haideți să facem treaba pentru care am fost trimiși aici! Nu uitați că oamenii ăștia sînt comuniști și lachei ai jidovimii internaționale.

— Lacheii rahatului, a zis Porta. Cine ți-a băgat tîmpeniile astea în cap?

Am urmărit tăcuți țopăielile cazacilor. Undeva, în pădurea din spatele nostru, a lătrat o vulpe și o bufniță a început să țipe. Se lăsa întunericul, dar flăcările focului luminau pînă la o sută de metri în jur. Încet, dar sigur, rușii s-au făcut criță. Unul cîte unul au început să intre clătinîndu-se în casă. Cîțiva au rămas afară, sforăind pe pămînt unde căzuseră. În cele din urmă, locul a devenit tăcut și liniștit. Bătrînul s-a întors spre noi.

— Gata? a șoptit.

Am înaintat pe furiș, ciucindu-ne în iarba înaltă. Ferma era în întuneric, nu se vedea lumină la nici o fereastră. Caii din grajduri ne simțiseră; se ridicau în două picioare și nechezau, loveau podeaua și ușile cu copitele, încercînd să se dezlege. Erau animale bune de-ale armatei și simțeau instinctiv că noi reprezentam un pericol. Stăpînii lor însă dormeau beți, nu răspundeau la chemările lor de alarmă. Mirosul plăcut și cald de fîn și cal se combina cu duhoarea înțepătoare de vomă și votcă vărsată. Fumul de la focul muribund venea spre noi, aducînd cu el mireasma încîntătoare de carne prăjită. Cînd am trecut pe lîngă ea, Porta a tăiat o ciozvîrtă cu baioneta. Carnea a căzut cu ușurință de pe oase. Porta și-a vîrît o bucată în gură și zeama i s-a prelins pe bărbie și guler. Ochii i s-au întunecat de plăcere și, parcă în stare de transă, a întins mîna să mai ia.

— Oh, nu, nu mai lua! a zis Legionarul, prompt. L-a înghiontit spre casă cu țeava aruncătorului de flăcări pe care îl ducea. O să te poți întoarce după ce vom curăța locul.

La baza scărilor care duceau în clădire zăceau șase cazaci, unul peste altul, într-o grămadă nedefinită de brațe și picioare.

— Îngrămădiți ca salamandrele, a zis Gregor.

Barcelona l-a înghiontit pe unul ca să vadă cum reacționează, cînd a trecut pe lîngă el. Omul a zîmbit în somn. A întins mîinile și a apucat drăgăstos picioarele lui Porta.

— *Nevesta*[2], a bombănit.

— Încîntat, sînt sigur, a zis Barcelona, eliberîndu-se din strînsoare.

— Ucide-l pe ticălos, l-a îndemnat Kuls.

Din capul scărilor, Bătrînul a făcut semn din mînă pentru liniște.

— Tăceți și urmați-mă!

Prudent, a deschis ușa masivă de lemn. Balamalele aveau nevoie de ulei și au scîrțîit destul de tare ca să trezească morții. Dar rușii au continuat să sforăie. Bătrînul a intrat în hol, în vîrful picioarelor, cu Ladislas urmîndu-l De aproape. Peste tot se găseau trupuri lăbărțate în fotolii, întinse pe podea, atîrnate de balustrade. Era un talmeș-balmeș de sticle goale, bălți de urină și vomă. Ladislas și-a strîns buzele într-o

[2] Iubită. *(n. trad.)*

linie subțire. Nu prea mai semăna cu un iepure. Arăta ca un om pregătit pentru ce e mai rău și pornit să se răzbune. L-a prins pe Bătrînul de braț și a arătat spre dormitoarele de la etaj. Bătrînul a încuviințat din cap.

Am pășit peste trupuri și am intrat în hol. La curbura scării se găseau doi sergenți cazaci, enormi. Erau așezați unul lîngă altul pe aceeași treaptă și dormeau cu capetele proptite în piept. În poală aveau pistoale-mitralieră. N-am riscat. Micuțul i-a sugrumat pe amîndoi cu mîinile goale.

Ne-am continuat drumul. De undeva de jos, din hol, l-am auzit pe Kuls bombănind ceva despre fratele lui din RSHA, dar o lovitură trasă de Gregor l-a redus imediat la tăcere.

În timp ce-i ocoleam atent pe cei doi sergenți morți, am auzit deodată un zgomot și o sticlă de votcă a venit rostogolindu-se spre mine, urmată în mare viteză de Micuțul, care călcase pe ea în semiîntuneric și se dezechilibrase. Amîndoi s-au prăbușit zgomotos pe podeaua de piatră. Unul dintre rușii care dormeau și-a deschis ochii și s-a ridicat speriat în capul oaselor, dar Heide i-a tăiat gîtul înainte să-și dea seama ce se întîmplă. Micuțul a sărit în picioare urlînd. Își văzuse uriașu-i trup privindu-l dintr-o oglindă mare și, în întuneric, îl confundase cu un dușman. Cu un strigăt de furie, și-a ridicat pușca și a tras două focuri. După aceea, a scos un mormăit de satisfacție în timp ce propria-i imagine se destrăma într-o ploaie de sticlă spartă.

— Pentru Dumnezeu! a șuierat Bătrînul, din capul scărilor. Ce dracu' se petrece acolo jos?

— E doar Micuțul care se bate cu morile de vînt, am zis.

Micuțul a revenit din nou sus, trecînd în goană pe lîngă mine, cu fața plină de cioburi de sticlă șiroindu-i de sînge.

— L-am ucis pe ticălos, a zis.

Lenzing mi-a prins privirea. A scos un hohot de rîs nervos și și-a dus o mînă la gură.

— Ce ticălos? a întrebat Porta.

— Ticălosul care a sărit la mine, a răspuns Micuțul.

S-a făcut tăcere.

— L-am terminat, a zis.

Lenzing a rîs atît de mult, încît era să cadă peste balustradă. Am fost fericit, văzîndu-l că se bucură și el o dată.

Am ajuns pe palier. Ladislas a trecut pe lîngă Bătrînul și s-a repezit la una dintre uși. Bătrînul l-a tras înapoi. Am stat și am ascultat. Se auzea un sunet ca zumzetul unui roi de albine scăpat înăuntru.

— Bine. Deschide-o...

Bătrînul a făcut semn din cap și Legionarul a învîrtit încet mînerul. Un morman de carne tremurîndă zăcea gol pe un pat. Sforăia ritmic într-un lung și grav zumzet, care răsuna în toată încăperea. După hainele aruncate într-o parte, ne-am dat seama că era maior. Era complet chel și semăna întrucîtva cu Taraș Bulba.

La picioarele patului, ghemuită și inconștientă, zăcea o tînără. Ladislas s-a uitat fix la ea, cu fața albă și tremurînd.

— Soția ta? a întrebat Bătrînul, cu voce slabă.

El a dat din cap în semn de negație.

— Sora?

Încet, Ladislas a încuviințat din cap și și-a întors fața la perete. Legionarul și-a scos P-38 și l-a pus la tîmpla maiorului, dar Micuțul a intervenit imediat și l-a îmbrîncit la o parte.

— Lasă-mă pe mine, a zis. Mie îmi place să ucid ruși.

Cel mai mult îi plăcea să-i ucidă cu mîinile goale. Era rapid și precis și nu făcea nici un zgomot. O ușoară strîngere de gît și maiorul a fost mort.

— Mai e unul aici, a zis Gregor, calm.

A arătat spre o mînă întinsă care ieșea de sub pat. Micuțul a apucat-o imediat: a apărut un căpitan gol, în afară de tunică și șosete. Ținea pe un braț o sticlă de votcă, zîmbind și mormăind în somn. Încă mai zîmbea cînd Micuțul i-a rupt gîtul.

Între timp, fata a început să-și recapete încet cunoștința. Și-a deschis ochii și a rămas îngrozită, văzînd camera plină de soldați. Cred că nu arătam prea frumoși: nespălați, nebărbieriți, acoperiți de noroi, mirosind a transpirație, cu uniformele zdrențuite. Nu mă miră deloc că a scos un țipăt cînd Micuțul s-a apropiat de ea cu o privire lacomă, posesivă, pe fața-i mare, urîtă și cu mîinile cît un coș de baschet întinse spre ea. Nu pot spune că o învinuiesc cu totul pentru că și-a înfipt dinții în brațul lui Porta cînd acesta s-a așezat pe pat lîngă ea și i-a zîmbit sugestiv. Cred că și eu aș fi făcut exact același lucru dacă Micuțul și

Porta s-ar fi apropiat cumva de mine, cînd stăteam întins și pe jumătate gol pe un pat.

— Lăsați-o în pace! a zis Bătrînul tăios.

Micuțul și Porta s-au răsucit spre el.

— Ce te-a apucat, bunicuțule?

— Am spus s-o lăsați în pace, a izbucnit Bătrînul.

A ridicat de jos tunica maiorului și i-a întins-o fetei, care s-a înfășurat cu ea, în liniște.

Bătrînul a condus-o la Ladislas, care în tot acest timp stătuse lîngă perete cu mîinile peste față, ca și cum, după toți acești ani lungi și dureroși de război, nu putea să admită adevărul despre brutalitatea omului.

— Trebuie să-ți căutăm soția, a zis Bătrînul, cu blîndețe. Condu-ne în restul casei.

I-am găsit soția și fiul jos, în privință, înconjurați de o grămadă de cazaci beți care adormiseră în timpul desfrîului, în sîngele victimelor. Femeia fusese violată, apoi îi despicaseră pîntecul cu cuțitul. Copilul fusese străpuns cu baioneta. Nu era nevoie să te uiți de două ori la ei ca să-ți dai seama că erau morți.

Am privit în tăcere. Lenzing s-a întors cu o mînă la gură. Bătrînul a întins un braț spre Ladislas. Legionarul a luat fata și a dus-o afară. Chiar și Porta nu-și găsea cuvintele.

Și apoi, cu totul pe neașteptate, Ladislas, blîndul, speriatul, timidul Ladislas a scos un urlet de durere și, s-a aruncat asupra celui mai apropiat cazac. Sugrumase deja trei înainte ca Micuțul să-și vină în fire și să sară să-l ajute la măcel. Masacrul s-a terminat în cîteva minute. N-a mai rămas nici unul în viață.

Am ieșit din pivniță în curte. Nu mai avea rost să căutăm prin casă. Porta și Micuțul, care nu sufereau de hipersensibilitate, au început imediat să adune resturile de mîncare și băutură, cît mai aveau încă posibilitatea. Kuls bombănea din nou despre fratele lui. Din spatele grajdurilor s-a auzit un zgomot ca de apă care curge dintr-un ulcior. Legionarul și cu mine ne-am dus pe furiș să cercetăm și am găsit un cazac semiconștient, golindu-și bășica udului într-un butoi cu apă de ploaie. Legionarul s-a întors spre mine și mi-a făcut cu ochiul. Și-a tras în tăcere cuțitul din cizmă. L-am lăsat pe el s-o facă.

Înaintea noastră mai tăiase cineva beregate în curte. Din vacă mai rămăsese doar scheletul. Focul mai ardea mocnit, jăraticul strălucea purpuriu în întuneric. Micuțul și Porta dispăruseră și i-am căutat într-una dintre dependințe. I-am găsit acolo, călare pe un butoi cu vin, cîntînd cîntece patriotice cu o voce puternică și răgușită. În decurs de zece minute reușiseră să bea atît de mult, încît erau aproape inconștienți.

Barcelona a venit în fugă cu știrea că descoperise trei camioane rusești încărcate cu canistre de benzină, parcate sub copaci. A apărut apoi colonelul, de unde, Dumnezeu știe, duhnind a votcă și ușor nesigur pe picioare. El avea cam aceeași idee ca Barcelona.

— Sergent, ce așteptăm? a întrebat, cu o voce groasă și neclară. Sub copaci se află trei camioane în stare perfectă. De ce nu le folosim?

Am ieșit din nou în aer liber, urmîndu-i prin curte pe Barcelona și pe colonel. Înainte de a pleca, am stropit din abundență întregul loc cu benzină... casa, acareturile și grajdurile. Am deschis ușile pentru cai și, după cîteva clipe de surpriză, și-au aruncat capetele în sus și au rupt-o la fugă, la adăpostul pădurii.

— Acum o să le fie al naibii de bine, a zis Gregor, invidios. În ce-i privește, războiul s-a terminat.

— Foarte adevărat, a zis colonelul. Animalele mute n-au ce căuta în afurisitele de afaceri ale oamenilor. Brusc, l-a cuprins cu un braț pe Gregor după gît și s-a aplecat confidențial spre el. Știi ce? Înainte să înceapă toate astea, aveam un grajd plin cu cele mai grozave animale. Ființe minunate. Cele mai frumoase animale pe care le-ai văzut vreodată... Știi ce s-a întîmplat?

— Nu. Ce? a întrebat Gregor.

— Mi i-au luat, a zis colonelul. Mi i-au luat pentru carne. O treabă groaznică. Groaznică.

— A naibii de groaznică, a zis Gregor, plin de înțelegere.

Bătrînul se străduia din răsputeri să-i adune pe toți și să ne pregătim de plecare. Jumătate de companie era beată criță iar cealaltă jumătate mai căuta încă prin casă cașcaval și șunci afumate, ca să le aibă pe drum. Nu era nici unul printre noi care să nu aibă două sticle de vin sau votcă vîrîte în buzunare. Pe nici unul nu-l trăgea inima să plece și, pînă cînd Ladislas nu și-a ieșit din minți și a aruncat un chibrit aprins în curte, Bătrînul nu a reușit să impună nici cea mai elementară

ordine. Cînd benzina a izbucnit într-o mie de limbi violente de flăcări, toți oamenii au venit în fugă, din toate direcțiile. Din nefericire, camioanele nu fuseseră încă deplasate și ele au fost printre primele lucruri care au dispărut în prăpădul care a urmat. Ne-am retras printre copaci și am privit cum focul a cuprins casa. M-am gîndit la toți cazacii aceia dinăuntru și m-am întrebat cum o fi să treci din viață în moarte fără măcar să-ți dai seama.

— Nu-i o cale prea rea de a muri, a zis Barcelona, lîngă mine. Un rug funerar pentru bețivi... Nu-i deloc o cale rea de a muri!

INTEGRALA SVEN HASSEL

LEGIUNEA BLESTEMAȚILOR
BLINDATELE MORȚII
CAMARAZI DE FRONT
BATALION DE MARȘ
GESTAPO
MONTE CASSINO
LICHIDAȚI PARISUL!
GENERAL SS
IMPERIUL IADULUI
MOARTE ȘI VISCOL
DRUM SÎNGEROS CĂTRE MOARTE
CURTEA MARȚIALĂ
ÎNCHISOAREA OGPU
COMISARUL

Cimitirul din Wola

Sfîrșitul cursei